

Dönem : 1

Toplantı : 8

MILLET MECLİSİ S. Sayısı : 706

Millet Meclisi İdare Âmirlerinin, Sayıştay Kanunu teklifi ve Maliye, Sayıştay ve Plân komisyonlarından seçilen 5 er üyeden kurulan Geçici Komisyon raporu (2/532)

YÜKSEK BAŞKANLIĞA

Sayıştay Kanunu teklifi ile gerekçesi ilişikte sunulmuştur. Gereğinin yapılmasını rica ederiz.

Samsun Milletvekili
Hüseyin Özalp

Van Milletvekili
Muslih Görentaş

Yozgat Milletvekili
Celâl Sungur.

Sayıştay Kanunu teklifi

GEREKÇESİ

Sayıştay kanunu tasarının kapsadığı hükümler hakkında açıklamaya girişilmeden önce Sayıştayın mahiyet ve hüviyetinin gereği gibi belirtilebilmesi için bu müessesenin çeşitli zaman ve yerlerde geçirmiş olduğu safhalardan kısaca bahsetmekte fayda mülâhaza edilmiştir.

Bütün Devletlerde para ve maliye işlerinin düzenlenmesi, düzen ve kontrol altında yürütülmesi önde gelen konulardan sayılmış ve Divanı Muhasebat, (Sayıştay) Devlet mallarının gelir ve giderlerinin kontrolü maksadiyle kurulmuştur.

Çeşitli zamanlarda Maliye işlerine düzen veren tedbirlere, yasalara ve malî kontrolü sağlayan yeni, yeni hükümlere ve kurumlara eski devletlerde de raslanmaktadır. Fakat asıl malî kontrol. (Muhakeme - Denetim) kuruluşunun Avrupa'da (Hesap Meclisi), (Yüksek Hesap Kurulu), (Divanı Muhasebat) gibi isimler altında özel ve bağımsız bir hüviyet alması daha ziyade onyedinci yüzyıl başlangıçlarında olmuştur. Memleketimizde malî kontrol kuruluşuna bağımsız bir hüviyet ve - Divanı Muhasebat - ismi ancak Tanzimattan sonra verildiği eihetle Divanı Muhasebatın Türkiye'deki tarihçesinin, buradan başlayarak, Tanzimat devri, 1293 Anayasasından Meşrutiyete kadar olan devir, Meşrutiyet devri ve Cumhuriyet devri olmak üzere dört kısımda mütalâası mümkün bulunmuştur.

1. Tanzimat Devri; Tanzimatçılar, ıslahat fermanlarında diğer işler arasında vergi ve maliye işlerine de önem vermişler Bütçe Nizamnamesinin neşrini düşündükleri gibi malî işlerin kontrolü için hükümler ve kurullar meydana getirmişlerdir. Bu arada Maliye Nezaretine bağlı (Malî Muhasebe Meclisi), (Divanı Muhasebat), (Malî Islahat Meclisi), (Malî İşler Şûrası) ve (Maliye Meclisi) gibi isimlerle zaman, zaman heyetler kurulmuş ve çalışmıştır.

(Divanı Muhasebat) ismi ilk defa olarak (1281 tarihli Divanı Muhasebat Nizamnamesi) ile teşkil edilen heyete verilmişti. Bu Divanı Muhasebat bir Başkan, oniki üye ile iki Başkâtip ve iki Muhasebe Mümeyyizi ve iki de Başkâtip Muavininden kurulu idi. Biri Maliye ve diğeri Muhakeme Dairesi adıyla iki daireye ayrılmıştı. Divanı Muhasebat Başkan ve üyeleri irade ile tâyin edilmekte ve istifa etmedikçe veyahut kanunen ayrılmaları lâzımgelmedikçe azil olunamamakta idiler.

Maliye Dairesinin vazifesi; bütün vilâyetler ile İstanbul'da bulunan Hazineye tabi idare ve nezaretlerin her sene sonunda gelir ve giderlerinin hepsini, çıkış kayıtlarını, para nakillerini, gelir artışlarını ve borçlarını gösterecek şekilde düzenlenen yıllık muhasebe defterlerinin Maliye kayıtlarıyla tatbikinden sonra inceleyip karara bağlamaktı.

Muhakeme Dairesinin vazifesi ise; Hazinenin toprak mahsullerinden hissesi olan onda bir nisbetindeki gelirin çiftçiden ve bâzı vergi ve resimlerin de mükelleflerinden tahsilini sağlamak üzere o zamanki usule göre taahhüde girişenlerin taahhüt şartlarına aykırı hal ve hareketlere teşebbüsleri veyahut bu gelirlerin tahsiline muvaffak olamamalarından dolayı taahhüt bedelinden tenzilât yapılması veya taahhüdün kaldırılması isteğinde bulunmaları, veya aralarında meydana gelecek ihtilâf halinde bunların muhakemelerini yapıp verdikleri kararı bir tutanak ile Nezarete bildirmekti.

Bu karar mahkeme ilâmi mahiyetinde olup paranın tahsil veya istirdadını hattâ bazan alâkalıların hapis ve tevkifini dahi ihtiva edebilirdi.

2. 1293 Anayasasından Meşrutiyete kadar olan devre; 1293 tarihli Anayasa, Devletin malî işlemlerinin kontrolüne ilişkin bâzı hükümler getirdi; Anayasanın 105 nci maddesinde (Devlet gelirlerinin tahsil ve sarfına memur olanların hesaplarını tetkik ve dairelerden tanzim olunan yıllık muhasebeleri inceliyerek tetkik hülâsasıyla düşüncelerini her sene hususi bir takrir ile Mebuslar Meclisine arz eylemek üzere bir Divanı Muhasebat teşkil olunacaktır. Bu Divan her üç ayda bir kere malî durumu Vekiller Heyeti Reisi vasıtasıyla bir kararla Padişaha arz eder.); 106 nci maddesinde (Divanı Muhasebatın âzası oniki kişiden mürekkep olacak ve her biri Mebuslar Heyetinin ekseriyetiyle, azlinin lüzumu tasdik olunmadıkça, memuriyetinde hayatı müddetince kalmak üzere, padişahın iradesiyle tâyin edilecektir.)

107 nci maddesinde de; (Divanı Muhasebat üyelerinin vasıfları, vazifeleri, istifa, tebdil, terfi ve emekliye ayrılmaları ve bürolarının teşkilâtı hususi bir nizamname ile tâyin olunacaktır.) denilmekte idi. Anayasa ile kabul edilen bu esaslara dayanılarak Divanı Muhasebat teşkilât ve vazifelerine dair 1295 tarihli Kararname tanzim olundu ve 1296 tarihli irade ile de Divan Heyeti tâyin edildi. Bu suretle kurulmuş olan ilk Divanı Muhasebat hiçbir Bakanlığa bağlı olmaksızın başlıca mülki ve askerî dairelerde bulunan defterdar, muhasebeci, malmemuru, veznedarlar ve askerî idare memurları gibi Devlet gelirlerinin tahsil ve sarfına memur ve malî işlerden mesul olan bileümle memurların; belediye, hastane, sanayi mektebi, menafi sandıkları gibi umumi tesislerle malmemurlarının muhasebelerine bakmak ve dairelerce tanzim olunan yıllık muhasebeleri tetkik etmek, ve her üç ayda bir kere malî durumu bir takrir ile Hükümdara arz ve icabettiği zaman malmemurlarının gelirlere ve muhasebelerine ait muhakemelerini icra eylemek, vazifesiyle mükellef tutulmuştu.

3. Meşrutiyet Devri: 1324 tarihinde İkinci Meşrutiyet ilân edildiği zaman Divanı Muhasebatın teşkilât ve vazifeleri hakkındaki 1295 tarihli Kararname hükümleri mer'î ve Divanı Muhasebat Teşkilâtı mevcut idi, fakat gerek bütçe ve Muhasebei Umumiye mevzuatının gerekse Divanı Muhasebatın kontrol sisteminin daha esaslı ve geniş tarzda düzenlenmesi zaruri görüldüğü için 1325 yılında ilk bütçenin düzenlenmesi sırasında, bu bütçenin tatbikinde dikkat nazarına alınması gereken önemli ve esaslı kurallardan bâzıları bu bütçe Kanununa ilâve edildi. Ayrıca 1327 yılında tanzim olunan (Muhasebei Umumiye kanunu muvakkati) ile de Divanı Muhasebata yeni vazife ve salâhiyetler verildi.

1295 tarihli Kararname, sarfiyatın icrasından ve senenin hitamından sonra kontrolü kabul etmiş olduğundan ve bu tarzdaki kontrol sırasında olup bitti haline gelmiş, tazmin ve geri alınması güçleşmiş birçok muamelelere tesadüf edildiğinden. (Muhasebei Umumiye kanunu muvakkati) ile Devlet giderlerinin sarftan önce kontrol ve vizesi esası kabul olundu.

1334 tarihli Kanun ile Divanı Muhasebatın mevcut iki dairesi üç daireye çıkarıldı. Bu devrin başlıca yenilikleri, merkez giderlerinin icradan evvel kontrol ve vizesi, vilâyet hesaplarının incelenmesi için de mahallerine Divanı Muhasebat Mümeyyizlerinin gönderilmesi ve Hazinece hazırlanan kesin hesaplar üzerine Divanca da uygunluk bildirimleri düzenlenmesidir. Bu Divanı Muhasebat İstanbul Hükümetinin lâğvı üzerine Kasım 1338 de işini tatil etti.

4. Cumhuriyet Devri : Ankara'da Millî Hükümet kurulduğu zaman Devlet daireleri teşkil olurken bütçenin uygulanmasının kontrolü işi de ele alındı. Bu maksatla da Maliye Bakanlığında masraf evrakını kabul etmek üzere hususi bir kalem kuruldu. Ancak bu kontrolün takviyesi gayesiyle Şubat 1338 tarihli Avans Kanununun 5 nci maddesi ile (Devlet gelir ve giderlerinin Muhase-

bei Umumiye ve Bütçe kanunlarına uygun olarak tahsil ve sarfının temini için gerek sarftan evvel gerek sarftan sonra Meclis namına murakabeye memur Divanı Muhasebatın teşekkülüne kadar Millî Müdafaa ve Maliye vekâletleri için üçer ve diğer vekâletler için birer mütehasıs âza, Umumi Heyetçe intihap ve tefrik olunur. Murakıpların tamamı Murakabe Komisyonu teşkil eder. Murakabe Heyeti ve âzaları teftiş neticelerini birer raporla Meclise arza ve Murakabe Komisyonu Devletin umumi gelir ve giderlerinin tahsil ve sarfına dair teftiş neticeleri hakkında üç ayda bir defa fezleke tevdiine mecburdur. Murakıplar ile vekiller arasında doğan ihtilâflar heyeti umumiyece hal olunur) tarzında hüküm vaz ve kabul olundu.

Büyük Millet Meclisinden seçilen bu murakıp mebuslar bir müddet vazife ifa eylediler. 16 Nisan 1339 tarihinden sonra Millî Meclis, müzakerelerin tatiliyle seçimin yenilenmesine karar verdiği cihetle 29 Nisan 1339 tarihinde yukarıda bahsi geçen Divanı Muhasebat kararnamesinin ilga edilmemiş ve bu daire için de bütçe ile tahsisat kabul edilmiş olması itibariyle, eski mevzuat dairresinde vazife görmek üzere Hükümet tarafından bir Divanı Muhasebat teşkil olundu.

Ancak Divanı Muhasebat Heyetinin, Hükümetçe tâynini mahzurlu görülmesi üzerine 24 Kasım 1339 tarihli kanunla seçim şekli tesbit edildi. Bu kanuna nazaran Divanı Muhasebat 1295 tarihli kararnamedeki vasfından farklı bir surette teşkil edilerek Büyük Millet Meclisine bağlı ve onun namına Devletin gelir ve giderlerini kontrolle görevli kılındı. Heyet bir Birinci Reis, üç İkinci Reis ve sekiz âzadan kurulu olup işbu reisler ve âzalar ihtisas sahipleri arasından Meclis Umumi Heyetince gizli rey ve mutlak ekseriyetle hariçten intihabolunmuş ve 13 Aralık 1339 da vazifeye başlamıştı.

Bu heyet âzası azillerindeki lüzum Millî Meclisin ekseriyetince tasdik olunmadıkça azlolunamakta idiler. Sonradan Divanın Büyük Millet Meclisine bağlı ve Devletin gelir ve giderlerini murakabe ile görevli bulunduğu 20 Nisan 1340 tarihli Teşkilâtı Esasiye Kanununun 100 ncu maddesiyle ayrıca teyidolundu. Bu maddede (Büyük Millet Meclisine merbut ve Devletin gelir ve giderlerini hususi kanununa tevfikân murakabe ile görevli bir Divanı Muhasebat kurulmuştur.) diye yazılı olup 1927 tarihli Muhasebei Umumiye Kanunu da Divanı Muhasebata merkezde 10 bin liradan fazla masrafı icabeden sözleşmelerin icradan önce Divanca tescili, emekli dul ve yetim maaşlarına ait maaş bağlama evrakının tetkik ve tescili, Devlet Ayniyat hesaplarının murakabe ve muhakemesi gibi bâzı vazifeler tevdi eylemiş ve işbu yeni vazifeler dolayısıyla Divanı Muhasebat daireleri üçten dörde çıkarılmıştır.

Bundan sonra 16 . 6 . 1934 tarihinde yürürlüğe giren 2514 sayılı Divanı Muhasebat Kanunu, 1295 tarihli Kararname hükümlerini kaldırarak yeni ihtiyaç ve icaplara göre Divanı Muhasebatın teşkilât ve vazifelerini tesbit eylemiştir. Bu kanuna göre Divanı Muhasebat : Teşkilâtı Esasiye Kanununun 100 ncu maddesi hükmü gereğince Büyük Millet Meclisine bağlı ve Devletin bütün gelir ve giderleriyle mallarını ve hesaplarını onun namına murakabe ve Devlet mallarını alıp verenlerin, idare ve muhafaza edenlerin hesaplarını tetkik ve muhakeme ile mükellef bir heyettir. Bu heyet bir Birinci Reis, dört Daire Reisi ve oniki üyeden kuruludur. Birinci Reis, daire reisleri ve üyeler, Büyük Millet Meclisi tarafından seçilir. Dört daire halinde çalışmaktadır. Hazine mümessili sıfatıyla Maliye Bakanlığınca tâyin edilen bir Müddeiumumi ve yardımcıları da Divan teşkilâtına dâhildir. Bir Umumi Kâtip ve kadro ile belirli miktarda Raportör, Uzman Murakıp, Başmurakıp, Murakıp, Murakıp Muavinleriyle Zatişleri, Yazışleri, İlâm, Evrak, İdare ve Mahzen Müdürleri ve diğer memurlar vazife görmektedirler.

5. 1. 1953 tarihli ve 5999 sayılı Kanunla verilen yetkiye ve alınan kadrolara dayanılarak bu tarihten sonra genel bütçeye dâhil dairelerle katma bütçeli idarelerin, özel idare ve belediyelerin ve bunlara bağlı sabit ve döner sermayeli müesseselerin nakit ve ayniyat hesaplarının, kadro imkânı dâhilinde mahallerinde incelenmesine başlanmış ve işbu murakabe tarzı bugüne kadar devam edelmekte bulunmuştur.

Bundan sonra 31 Mayıs 1961 tarihli Resmî Gazete ile yayınlanan 334 sayılı T.C. Anayasasının yürürlüğe girmesi ve işbu Anayasanın 127 nci maddesinin (Sayıştay, genel ve katma bütçeli dairelerin

bütün gelir ve giderleriyle mallarını Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetlemek ve sorumluların hesap ve işlemlerini kesin hükme bağlamak ve kanunlarla verilen inceleme, denetleme ve hükme bağlama işlerini yapmakla görevlidir.

Sayıştayın kuruluşu, işleyişi denetim usulleri, mensuplarının nitelikleri, atanmaları, ödev ve yetkileri, hakları ve yükümleri ve diğer özlük işleri, başkan ve üyelerinin teminatı kanunla düzenlenir.

Kamu İktisadi Teşebbüslerinin Türkiye Büyük Millet Meclisince denetlenmesi kanunla düzenlenir) hükmünü taşımakta olması ve geçici 7 nci maddesinin ise bu Anayasa ile konulması emredilen diğer kanunların da en geç iki yıl içinde çıkarılacağını; âmir bulunması hasebiyle Sayıştay kanunu tasarısının yeniden hazırlanmasına başlanmıştır.

İşbu tasarının düzenlenmesinde; öteden beri Divanı Muhasebat ve Genel Muhasebe kanunlarımızın mehazi olması itibarıyla Fransa'nın; sarftan önce murakabeyi ve malî kuruluş ve kuralların en yenilerini kabul etmiş olan İtalya'nın ve yine sarftan önce vize usulünü uygulamakla beraber üyeleri doğrudan doğruya Meclisçe seçilip Divanı Muhasebatı Parlâmentoya bağlı olan Belçika'nın malî mevzuatı ve murakabe usulüyle diğer Avrupa devletlerinin bu konudaki mevzuatı incelenmek ve memleketimizin özellikleri de göz önünde bulundurulmak suretiyle hazırlanmış ve halen yürürlükte bulunmuş olan 2514 sayılı Divan Muhasebat Kanunuyla vaz ve kabul edilmiş bulunan esas ve prensipler üzerinde durulmuş ve işbu kanunun 30 yıla yakın süre içinde geçirdiği uygulama safhalarından elde edilen tecrübeler, bu günün ihtiyaç ve icapları ve yeni Anayasamızın metni yukarıda yazılı 127 nci maddesiyle Sayıştaya verilen yeni yetki görev ve yükümlerle bu yetki, görev ve yükümlerin hudut ve şumulünü tâyin ve tanzim eden ve Anayasa Komisyonunca hazırlanan 9.3.1961 tarih ve 27 sayılı T.C. Anayasa tasarısı ve Anayasa Komisyonu raporuna ekli genel gerekçenin (Sayıştay için, 1924 Anayasasında olduğu gibi bu kurulun Türkiye Büyük Millet Meclisine bağlılığı esası kabul edilmiş, Sayıştay üye ve başkanlarının teminatı, Sayıştayın kuruluşu ve işleyişinin tanzimi kanuna bırakılmıştır.

Sayıştayın bugüne kadar tatbikatı sadece şekli murakabeye inhisar etmiştir.

Bu murakabenin, malî tatbikatta görülen isabetsizliklere teşmili hiç şüphesiz faydalı olacaktır.

Ancak, bu murakabenin ne dereceye kadar ve ne şekilde gerçekleştirilebileceğini şimdiden tesbit etmek mümkün görülmemiş ve meselenin halli Sayıştayın kuruluş Kanununa bırakılmıştır.

Gerçekten, Kuruluş Kanununun, Sayıştayın klâsik vazifelerine genişlerini, kamu ihtiyaçları ve personel imkânlarının gelişmesine muvazi olarak yüklemesine hiçbir mâni yoktur.

Genel ve katma bütçeler dışında kalan İktisadi Devlet Teşebbüslerinin iktisadi murakabesini yapmakla görevli denetim kurulunun Anayasa ile düzenlenmesine imkân ve lüzum görülmemiştir. Gerçekten bu vazifenin teşriî organa bağlı Sayıştaya veya yine bu organa bağlı bir diğer kurula veyahut yürütme içinde yer alan bir kurula verilip verilmemesi ilerdeki ihtiyaçlara göre anlaşılabilir. Esasen millî bütçe sayesinde teşriî organın bu teşebbüsler üzerindeki murakabesi geniş ölçüde artmaktadır.) suretinde yazılı 126 nci maddesindeki açıklamalar göz önünde bulundurulmuş ve tasarı ile sevk olunan hükümlerin sebepleri madde itibarıyla aşağıda ayrıca gösterilmiştir.

KURULUŞ

1. Tasarının birinci bölümündeki 1, 2 ve 3 nci maddeler; kuruluşla ilişkin olup birinci madde ile Anayasanın 127 nci maddesinde yer alan esaslar dairesinde Sayıştayın görev, yetki ve hüviyeti tesbit olunmuştur. 2 nci madde ile Sayıştayın bünyesine dâhil yargı ve karar organları, yaptıkları hizmete göre tasnif olunmuş ve bu suretle bu kurullara 2514 sayılı Divanı Muhasebat Kanununda mevcudolmayan bir açıklık verilmiştir.

3 nci maddede Sayıştay mensupları, mevcut elemanların vazifelerinin mahiyet ve özelliğine göre meslek ve yönetim mensupları olmak üzere iki kısma ayrılmış ve bunların bu yolda tasnife tabi tutulması yararlı görülmüştür.

Sayıştay meslek mensuplarının nitelikleri, seçimleri ve atanmaları

2. Tasarımın 2 neî bölümündeki, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12 ve 13 ncü maddelerde; 3 ncü maddedeki tasnif esaslarına göre, Sayıştay Başkan ve üyeleriyle, savcı, genel sekreter, raportör, uzman denetçi, başdenetçi, denetçi ve denetçi yardımcılarıyla genel sekreter ve savcı yardımcılarının ve diğcr memur ve hizmetlilerin nitelikleri, seçimleri, atanmaları, teminatları hakkında gerekli esas ve kurullara dair hükümler konulmuştur.

Bu hükümlerde 2514 sayılı Kanuna göre yapılan değışikliklerin gerekçeleri madde sırasıyla aşağıda açıklanmıştır.

Sayıştay Başkan ve üyeleri; 2514 sayılı Divanı Muhasebat Kanununda Başkan ve üye seçilebilmek için en az 35 yaşında bulunmuş ve her hangi bir yüksek mektebi bitirmiş olmak kaydı mevcut iken bu tasarımın 4 ncü maddesiyle yaş kaydı kırka çıkarılmış ve Sayıştaya malî denetim ve yargı konusunda Anayasamızla verilen görevlerin gereğı gibi yapılmasını sağlamak için bunların malî ve iktisadi alanlarda öğretim yapan Hukuk, Siyasal Bilgiler, İktisat fakülteleriyle İktisadi ve Ticari İlimler akademilerinden veya öğretim itibariyle bunlara eşit fakülte veya yüksek okulları bitirmiş olmaları şartı konulmuş bundan başka Birinci Başkanlığa, daire başkanlıklarına ve üyeliklerine seçileceklerle Genel Sekreterliğe atanacaklarda aranılacak özel vasıflara da yer verilmiştir.

Ezümle, bunlardan Sayıştay Birinci Başkanının, Daire Başkanlığında, üyeliğinde veya barem derecesi bunlara eşit veya bunun bir derece aşağısındaki malî ve iktisadi görevlerden birinde hizmet etmiş bulunması şartı konulmuş, bu suretle 2514 sayılı Divanı Muhasebat Kanununa göre, Birinci Başkanlığa seçilebilmek hususunda (Malî ve iktisadi) görevlerde hizmet etmiş olmak şartı eklenmiştir.

Daire Başkanlığı için hizmetin ihtisasa dayanması itibariyle bu başkanlıklara seçileceklerin Sayıştay üyeleriyle Savcısına hasrı eihetine gidilmiştir.

Üyelik için ise; Sayıştay savcılığı, genel sekreterliği, raportörlüğü, uzman ve başdenetçiliğı veya barem derecesi bunlara eşit Maliye Bakanlığı kuruluşuna dâhil memuriyetlerde bulunmuş olmak kaydı aranılmıştır.

Bu hükümlerin tesbitinde 2514 sayılı Kanunun prensipleri esas tutulmuştur.

Genel Sekreterlik için; 2514 sayılı Divanı Muhasebat Kanununda açık olarak yüksek okulu veya fakülteyi bitirmiş olmak şartı ve meslek mensupları arasından seçileceğı hakkında bir kayıt mevcut değildir.

Sayıştay görevlerinin arz ettiğı özellik ve genel sekreterlik hizmetlerinin gereğı gibi yürütülebilmesi bakımından bu göreve tayin olunacakların da Sayıştay meslek mensuplarından seçilmesi gerekli görülmüş ve madde buna göre düzenlenmiştir. 5 neî madde ile, Sayıştay Birinci Başkanının seçim şekli tesbit olunmuş ve Birinci Başkanın Millet Meclisi ve Cumhuriyet Senatosu Başkanlık Divanlarıyla Millet Meclisi ve Cumhuriyet Senatosu Sayıştay işleriyle ilgili komisyonlarından kurulacak Karma bir Komisyon tarafından seçileceğı ve seçim sonucunun Millet Meclisi ile Cumhuriyet Senatosunun onamına sunulacağı hükme bağlanmıştır.

6 ncü madde ile de, Sayıştay daire başkanlarıyla üyelerinin seçim şekli tesbit kılınmış, Sayıştay Genel Kurulunca her boş yer için iki aday seçilerek neticenin Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulacağı, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca bu iki üye adayından birinin asil üye olarak seçilmesi için adayların, Millet Meclisi ve Cumhuriyet Senatosu Başkanlık Divanlarıyla Millet Meclisi ve Cumhuriyet Senatosu Sayıştay işleriyle ilgili komisyonlarından kurulacak Karma Komisyona tevdi olunacağı ve mezkûr karma komisyon tarafından her boş yer için bir üye seçilmek suretiyle neticenin Millet Meclisi ile Cumhuriyet Senatosunun onamına arz olunacağı belirtilmiştir.

Sayıştay Başkan ve üyeliklerinde vukubulan münhallere, yürürlükte bulunan 2514 sayılı Divanı Muhasebat Kanununun 4 ncü maddesi gereğince Büyük Millet Meclisi Sayıştay, Bütçe ve Maliye komisyonlarından kurulu Karma bir Encümen tarafından en az iki nisli namzet gösterilmek ve Meclis Umumi Heyetince de münhal sayısına göre bu namzetler arasından seçim yapılmak suretiyle münasipleri getirilmekte idi. Bu mekanizmalar içinde yapılan seçimlerin, hem Büyük Millet

Meclisi üyelerini vasıtalı ve vasıtasız huzursuz kılmakta, hem seçim yapılinceye kadar isteklilerin kendilerini seçtirmek için yaptıkları gayretlerin bâzen hoş gitmeyen bir takım vaziyetler yaratmakta olduğu ve sistemin zaruri neticesi olarak da seçimlerin gecikmesine ve bu yüzden münhal yerlerin bâzan iki hattâ üç sene doldurulamıyarak Sayıştay kurulunun ve mahkemelerinin kısmen vekâletle idaresine ve netice olarak kadro darlığına ve hizmetin de aksamasına sebebiyet verdiği tatbikatta devamlı olarak görülmüştür.

Bu itibarla bu konuda yabancı memleketlerde uygulanan seçim usulleri üzerinde incelemeler yapılmış olup buna göre; Fransa'da ve İtalya'da Sayıştay Başkan ve üyeleri Hükümetin teklifi üzerine Devlet Başkanı tarafından tâyin edilmektedir. Anglo - Sakson memleketlerinde Sayıştayın kuruluş tarzı ve çalışma şekli Fransa ve İtalya'dan bünye itibariyle esaslı farklar göstermekle beraber, İngiltere'deki umumi kontrol ve murakabe idaresinin başındaki Umumi Murakıp, Lordlar ve Avam Kamarasının müşterek talebi üzerine Kral tarafından kaydı hayat şartıyla tâyin edilmektedir.

Bu sisteme benzeyen bir sisteme malik olan Amerika'daki (Umumi Muhasebe Dairesi) nin başındaki (Birleşik Devletler Umumi Kontrolörü) nü de Senatonun mütalâasını alarak Cumhurbaşkanını tâyin etmektedir.

Bu hususta en yeni mevzuatı teşkil eden (Federal Avusturya, Divanı Muhasebat Kanununa) göre sadece Divanı Muhasebat Başkanı Millet Meclisi tarafından seçilmekte, Başkanvekili ile üyeleri Divanı Muhasebat Başkanlığının teklifi üzerine Federal Devlet Reisi tarafından tâyin edilmektedir ki, Batı devletleri arasında Avusturya'nın Anglo - Sakson sistemine yöneldiği görülmektedir.

Bugünkü sistemimize örnek olan Belçika'da ise Sayıştay Başkan ve üyelerinin bizde olduğu gibi Mebuslar Meclisi tarafından tâyin edilmekte olduğu ve ancak bu arada ihtisas komisyonlarının rol almadığı anlaşılmaktadır.

Biz de yukarıda bilmünasebe arz olunduğu üzere Divanı Muhasebat Başkan ve üyeleri Divanı Muhasebatın sureti teşkili ve vazifelerine dair 1295 tarihli Kararname gereğince hükümdar iradesiyle tâyin olunmakta iken Millî Hükümetin kuruluşundan sonra 24 . 11 . 1339 tarihli Kanunla bunlar için intihap usulü tesis olunmuş ve 16 . 6 . 1934 tarih ve 2514 sayılı Divanı Muhasebat Kanunu da bu usulü devam ettirmiş bulunmaktadır.

Uzun yıllardan beri devam eden tatbikatın hem hizmet, hem memur psikolojisi üzerinde meydana getirdiği görülen aksaklıklar sebebiyle bugünkü seçim sisteminin bu mahzurları imkân nisbetinde giderecek surette değiştirilmesine zaruret hâsıl olmuştur.

Ancak, Anayasanın 127 nci maddesi gereğince Sayıştayın Büyük Millet Meclisi adına görev yapan bir kurul olması itibariyle ister seçim yoluyla olsun, ister tâyin şeklinde olsun Sayıştay Genel Kurulunu teşkil eden kimselerin Türkiye Büyük Millet Meclisi Umumi Heyetinin tasvibine iktiran etmesi de zaruri görülmüştür.

Seçim sisteminin bu suretle değiştirilmesi mevcut kanundaki seçim ehliyetinin yani adaylarda aranacak niteliklere dair hükümlerin de yeniden gözden geçirilmesini zaruri kılmış ve yürürlükte olan hükümlerdeki vasıfların bâzılarının müphem olması hasebiyle lüzumsuz başvurmalara mahal verdiği, kanunun kabul edildiği 1934 tarihinden sonra mevzuatta meydana gelen değişiklikler sonunda seçime hak veren bir kısım memuriyet unvanlarının Devlet teşkilâtında artık mevcudolmadığı, buna karşılık seçime hak vermesi gereken bâzı yeni memuriyet unvanlarının da teşkilât meyanına dâhil olduğu görülmüştür.

Yukarıda belirtilen sebeplerle hem seçim sisteminin, Sayıştayın bünyesine daha uygun bir hale getirilmesi, hem adaylarda aranacak şart ve niteliklerin bugünkü duruma göre ayarlanması amacıyla tasarının bu maddeleri düzenlenmiştir.

Bu hükümlerle Sayıştaya daire başkanı ve üye olabilecek adayların önceden tesbiti işi, isteklilerin mezkûr memuriyetlerin gerektirdiği nitelikleri taşıyıp taşımadıklarını en iyi surette tâyin ve takdir edebileceği düşünülen Sayıştay Genel Kuruluna bırakılmaktadır.

Sayıştay Genel Kurulunun yapacağı seçimlerde; devamlı surette Sayıştay kuruluşundaki kimse-leri üstün tutarak, Maliye Bakanlığı kuruluşundan hiç aday seçilmemesi halini önlemek için de boş üye kadro sayısının üçte birinin, Maliye kuruluşundan istekli olacıklara ayrılması düşünülmüş ve tasarının 6 ncı maddesi ona göre düzenlenmiştir.

Anayasanın Sayıştay Başkan ve üyelerinin, teminatının bir kanunla düzenleneceğini âmir bulunan 127 nci maddesinin 2 nci fıkrası hükmü uyarınca da işbu tasarının 7 nci maddesiyle, Sayıştay Başkan ve üyelerinin teminatı hakkında gerekli hükümler konulmuştur.

2514 sayılı Sayıştay Kanununda; Sayıştay Savcı ve Yardımcılarının nitelikleri üzerinde durulmamış sadece Maliye Bakanlığınca nasbolunacakları açıklanmakla yetinilmiş olup savcılık müessesesi-nin Sayıştay bünyesindeki önemi bakımından bunların da 8 nci maddeye konulan yeni hükümlerle Maliye Bakanlığınca müşterek kararname ile atanacakları ve Hukuk, Siyasal Bilgiler, İktisat Fakül-teleriyle İktisadi ve Ticari İlimler akademilerinden veya öğretim itibariyle bunlara eşit fakülte ya da yüksek okullardan birini bitirmiş olanlar arasından seçilecekleri belirtilmiştir.

2514 sayılı Divanı Muhasebat Kanununun 8 nci maddesiyle; murakıp muavinliklerine tâyin edilecek olanların ayrıca bir musabaka imtihanına tabi tutulacağı, Mülkiye, Hukuk mektepleriyle bun-lara muadil malî ve ticari yüksek ihtisas mekteplerinden mezun olanların imtihansız alınacakları, ancak bunlardan müracaat edenler birden fazla olduğu takdirde aralarında müsabaka imtihanı yapıla-cağı, murakıp muavinliğinden veyahut muhasebecilik ve muhasebe mümeyyizliği gibi Maliye memuri-yetlerinden murakıplığa tâyin edileceklerin bir meslek imtihanına tabi tutulacakları derpiş olunmuş ise de; murakabe heyetinin, Sayıştay bünyesinin temelini teşkil etmekte olması ve Anayasamızın em-reylediği denetimin gereği gibi yapılabilmesinin bu heyetin her bakımdan iyi vasıfta seçkin haslet-leri taşıyan, bilgili, sağlam karakterli elemanlarla cihazlandırılmasıyla mümkün bulunduğu cihetle bunların Sayıştaya alınması keyfiyeti üzerinde titizlikle durulmuş ve bu itibarla denetçi yardımcılığına, Hukuk, Siyasal Bilgiler, İktisat Fakülteleriyle İktisadi ve Ticari İlimler Akademilerinden veya öğretim itibariyle bunlara eşit fakülte veya yüksek okulların birini bitirmiş olanlar arasından açılacak sınavı kazananların aday olarak atanacakları, bu adayların ayrıca bir meslek kursuna veya stajına tabi tutulacakları, kurs veya stajı başarı ile bitirip de bilgi, çalışma ve ahlâk bakımından hizmete elverişli görülenlerin Denetçi Yardımcılığına asil olarak tâyin edilebilecekleri ve Raportör, Uzman Denetçi, Başdenetçi ve Denetçilerin Denetçi Yardımcılığından yetiştirilecekleri tasarının 9 neu maddesiyle tesbit olunmuştur.

Tasarının 10 neu maddesi; Genel Sekreterle Sayıştay meslek mensuplarının ne yolda tâyin edile-ceğini kapsamaktadır.

Teşkilâtın genişlemesi ve iş hacminin eski ile kıyas edilemeyecek derecede artmış olması yüzün-den Genel Sekreterliğe iki yardımcı verilmesi zaruri görülmüş tasarının 11 nci maddesiyle buna im-kân verilerek bu yardımcılarının nitelikleriyle atanmalarına ilişkin hükümler konulmuştur.

Tasarının 12 ve 13 neu maddeleri; Sayıştay memurlarıyla hizmetlilerin nitelikleriyle atanmaları hakkındaki hükümleri kapsamaktadır.

Sayıştay yargı ve karar organlarının görev ve yetkileri

3. Üçüncü bölümdeki 14, 15, 16, 17, 18 ve 19 neu maddeler; Sayıştayın yargı ve karar organla-rı olan dairelerin, Genel Kurul ve Temyiz Kurulunun görev ve yetkilerini tesbit etmekte olup bu maddelerdeki hükümler de görev ve yetki bakımından mer'i hükümlere nazaran bir değişiklik yoksa da Sayıştay Dairelerince rüyet edilmesi gereken hesap ve işlemlerin hususiyle son yıllarda büyük mikyasta çoğalması dolayısıyla daireye mürettep üye sayısının üçten dörde ve 30 yıldan fazla zaman-dan beri dört daire olarak çalışmakta bulunan Sayıştayın daire adedinin sekize çıkarılması gerekli görülmüştür.

Ancak, teklif olunan yeni kadrolar münasebetiyle ayrıca temas ve izah olunacağı üzere bu daire-lerin derhal kurulması mümkün olamayacağı cihetle iki daire başkan ve üyeleri kadrosu (L) işaret-li cetvele alınmıştır.

4. 20 nci madde Sayıştay Savcısının görevlerini göstermektedir. 2514 sayılı Kanunda mevcut hükümlere göre yazılmıştır.

Sayıştay mensuplarının görev ve yetkileri

5. Dördüncü bölümdeki 21, 22 ve 23 ncü maddeler; Sayıştay Birinci Başkan daire başkanları ve üyelerinin görev ve yetkileriyle ilgili hükümleri kapsamaktadır. Mer'î hükümlere göre Birinci Başkanın görev ve yetkisine ilişkin 21 nci maddede bir değişiklik yoksa da 2514 sayılı Kanunda mevcudolmamakla beraber daire başkanlarıyla üyelerinin görev ve yetkilerinin bu münasebetle belirlenmesi yararlı görülmüş olduğundan 22 ve 23 ncü maddeler tertiplenmiştir.

6. Dördüncü bölümdeki 24, 25 ve 26 ncü maddeler raportörlerle denetçilerin ve yönetim mensuplarının görev ve yetkilerini açıklamaktadır. Bu hükümler 2514 sayılı Kanunda mevcut değildir. Sayıştayın kuruluş ve işleyişine göre yeniden tesbit olunmuştur.

7. Aynı bölümün memurlar seçim ve disiplin kuruluna ilişkin 27 nci maddesi 2514 sayılı Kanundaki hüküm ve esaslar dairesinde yazılmıştır.

Sayıştayın görev ve yetkileri

8. Beşinci bölümdeki 28 nci madde; Sayıştayın görevlerini göstermektedir. Bu madde esas itibariyle 2514 sayılı Kanunda mevcut hükme göre düzenlenmiştir. Anayasamızın 127 nci maddesiyle Sayıştaya genel ve katma bütçeli dairelerin bütün gelir ve giderleriyle mallarının Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetlemek ve sorumluların hesap ve işlemlerini kesin hükme bağlamak görevi mutlak olarak verilmiş ve bu maddede bu dairelerin dışında kalan kurum ve teşebbüslerin hesap ve işlemlerinin kanunlarla, Sayıştayın denetimine tabi tutulabileceği ayrıca belirtilmiş olduğundan maddenin,

1. (A) bendinde genel ve katma bütçeli dairelerin,

(B) bendinde özel idare ve belediyelerin,

(C) bendinde ise; (A) bendinde yazılı daireler tarafından sermayesinin yarısı veya yarısından fazlasına katılmak suretiyle sabit veya döner sermayeli veya fon şeklinde kurulan ve özel kanunlarla başka bir denetime tabi tutulmayan kurum ve teşebbüslerin, hesap ve işlemlerinin Sayıştaya denetlenerek hükme bağlanacağı belirtilmiştir.

Ancak, 2514 sayılı Kanuna göre, Sayıştaya hesap vermekle mükellef tutulan özel idare ve belediyelerin, sermayesinin % 50 sinden fazlasına katılmak suretiyle kurdukları iktisadi teşebbüslerin denetimi, sonradan yürürlüğe konulan 23 sayılı Kanunla kendi organlarına bırakılmış olduğundan bu şekilde kurulan iktisadi teşebbüslerin denetimi bu madde hükmü dışında tutulmuştur.

9. Beşinci bölümdeki 29 ncü madde; 2514 sayılı Kanunda mevcut hüküm ve esaslar genişletilmek suretiyle yazılmıştır.

Vize

10. 6 ncü bölümdeki 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36 ve 37 ncü maddeler Sayıştayın vize işlemlerine ilişkin hükümleri kapsamaktadır. Bu hükümler yürürlükte bulunan 2514 sayılı Kanundaki esas ve prensiplere göre tertiplenmiştir. Ancak, 2514 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 1934 yılından bugüne kadar geçen süre içinde edinilen tecrübeler ve görülen eksiklikler dikkat nazarına alınarak bu hükümlerde bâzı değişiklikler yapılmıştır. Şöyle ki :

Vize işlemlerinde maddi hata, ödeneğin yetersizliği veya kadro üstünde tâyin ve istihdamlara ilişkin Sayıştay retlerinin kesin olacağı aşikâr bulunduğu cihetle Genel Muhasebei Kanununda var olan bu hüküm işbu tasarruun 31 nci maddesinin sonuna eklenmiştir.

32 nci madde ile Sayıştayın sarftan önce vizesinden istisna edilen harcamalara, sürekli ve geçici hizmetliler ücretleriyle gündelikçilerin yevmiyeleri, doğum ve ölüm yardımları ve yolluk avans-

ları da - mahiyet itibariyle maddede sayılı harcamalardan farklı bulunmadıkları eihetle - istisnalar arasına alınmış ve bu suretle kanunla belli olan bu harcamaların gecikmeksizin ödenmesi imkânı da sağlanmıştır.

33 ncü madde ile de; Genel Muhasebe Kanunu ile merkezde 10 bin liradan fazla masrafı gerektiren sözleşmelerin icradan önce Sayıştayca tesciline cevaz verilmiş iken bu miktar bugünkü para konjonktürü nazara alınarak 100 bin liraya çıkarılmıştır.

Bu bölümün 37 nci maddesi; malî ve iktisadi kalkınma çabası içine girmiş olan yurdumuzda yatırımla ilgili harcamaların tekâsüf nisbeti göz önünde tutularak Sayıştay Genel Kurulu kararıyle lüzum görülen yerlerde icra ve sarftan önce vize sisteminin kurulabileceği hakkında yeni hüküm olarak tasarıya alınmıştır.

Denetleme

11. Yedinci bölümdeki 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49 ve 50 nci maddeler; denetlemenin genel esaslarını, hesapların verilme zamanını, hesaplarda aranılacak nitelikleri, saymanlar ve bu durumda olanların tarif ve tasnifini, saymanların hesap verme usullerini, bunların sorumluluk hallerini, ita âmirlerinin sorumluluklarını, hesapların incelenme usullerini kapsamaktadır.

Bu maddeler yürürlükte bulunan 2514 sayılı Kanunda mevcut esaslar göz önünde bulundurulmak suretiyle düzenlenmiş ve yeni icapları göre genişletilmiştir. Teknik mahiyette olan ve hükümleri açık olarak yazılmış bulunan bu maddeler hakkında gerekçede ayrıca açıklamada bulunulmamıştır.

Yalnız 31 nci madde münasebetiyle de dokunulduğu üzere; 2514 sayılı Kanunun 13 ncü maddesinin atıf yaptığı Genel Muhasebe Kanununun birinci derece ita âmirlerinin sorumluluk yüklenmeleri halinde olunacak işlemi gösteren 76 ncü maddesinin 2 ve 3 ncü fıkraları hükümleri, işbu tasarıнын 45 nci maddesine (E) fıkrası olarak eklenmiştir.

12. 51 ve 52 nci maddeler; hesabını vaktinde vermeyen ve hesap vermektan kaçınan ve bu suretle Anayasa ile kabul edilen süre içinde kesin hesaplarla uygunluk bildirimlerinin düzenlenip Büyük Millet Meclisine sunulmasının gecikmesine sebebolan saymanlarla denetleme ve yargılama sırasında istenilen bilgi ve belgeleri vermeme ve gerekli açıklamalarda bulunmamak suretiyle denetleme ve yargılamayı güçleştirenlerin diğer devletlerde uygulanmakta olan esaslar dairesinde cezai hükümlerle zorlanması ve böylece hesapların zamanında alınmasının denetleme ve yargılamanın sağlanması için tertiplenmiştir.

Bu hükümler 1050 sayılı Genel Muhasebe Kanununda mevcut esaslar genişletilerek ilgisi hasebiyle bu tasarıya alınmıştır.

13. 53 ve 54 ncü maddeler; 51 ve 52 nci maddelerde bahsedilen sorumlulara uygulanacak cezalar hakkındaki usule ilişkin hükümleri kapsamaktadır.

Hükümler açık olmakla ayrıca izaha ihtiyaç görülmemiştir.

14. 55 nci madde; Devletçe müessese ve fertlere ikraz, taviz yoluyla verilen paralarla Hazinesin kefalet eylediği istikraz işlemlerinin; genel ve katma bütçeli dairelerle özel idare ve belediyelere yapılan istikrazlarla alınan avansların, hizmet karşılığı olmayarak çıkarılan Hazine bonolarının miktar ve faizleriyle itfa bedellerinin; kanunları gereğince mutemet ve mütaahhitle verilen avanslarla açılan kredilerin; Sayıştayca incelenerek izlenmesini, kaydolunmasını ve bunlara ilişkin işlemlerin sayman hesapları arasında usulü dairesinde hükme bağlanmasını sağlayan esasları kapsamaktadır. Bu hükümler genişletilmek suretiyle 2514 sayılı Kanundan alınmış ve açık olması hasebiyle bu konuda ayrıca açıklamada bulunulmamıştır.

Yargılama

15. Sekizinci bölümdeki 56 - 66 nci maddeler; hesapların ne suretle yargılanıp ilâma bağlanacağı, ve ilâmların ilgililere tebliği, yürütülmesi, koğuşturulması ve diğer yargılama usulleri

hakkındaki hükümleri kapsamaktadır. Bu hükümler 2514 sayılı Kanunun çeşitli maddelerinden genişletilmek suretiyle alınmış ve yeter derecede açık bulunmuş olduğundan ayrıca izahla bulunulmamıştır.

16. 67 nci madde; İdare hesaplarının süratle sonuçlandırılmasını sağlamak ve zamanın geçmesi dolayısıyla sorumluların vefat veya ayrılmaları hasebiyle gerekli izahat ve savunmaların alınmaması yüzünden sorumluların mağduriyetten korunması amacıyla tasarıya alınmıştır. Bu madde, maddede gösterilen iki yıllık sürenin bitiminden itibaren otomatikman beraati tazammun ettiği cihetle sorumlular adına ayrıca ilâm düzenlenmesi gerekmemektedir.

17. 68 - 76 nci maddeler; kanuni yollardan olan yargılamanın iadesiyle Temyizin ne suretle ve kimler tarafından yapılacağı, sonuçlandırılacağı hakkındaki hükümleri kapsamaktadır. Bu hükümler, 2514 sayılı Kanundan, değiştirilmek ve genişletilmek suretiyle alınmış ve yeter derecede açık bulunmuş olduğundan ayrıca açıklamada bulunulmasına mahal görülememiştir.

18. 77, 78 ve 79 ncu maddeler; karar düzeltmesiyle ilgili bulunan bu maddeler hükümleri ne eski 1295 sayılı Kararnamede ne de bundan sonra yürürlüğe konulmuş olan 2514 sayılı Kanunda yer almış olmayıp Temyiz Kurulu kararlarına karşı bu yolda vâki istemlerin Temyiz Kurulunda bir defaya mahsus olmak üzere umumî hükümler dairesinde tetkik ve karara bağlanmasını sağlamaktadır.

19. 80 nci madde; aynı konuda birbirine aykırı görülen ilâmlar dolayısıyla yapılacak işlemi göstermektedir.

Genel uygunluk bildirimini ve Sayıştay raporları

20. Dokuzuncu bölümdeki 81 - 86 nci maddeler; genel ve katma bütçeli dairelerin kesinhesapları üzerinde Sayıştayca yapılacak incelemeler sonunda düzenlenecek uygunluk bildirimleri ve Sayıştay raporlarıyla ilişkin işlemler ve kararlar hakkında hükümler kapsamaktadır. 2514 sayılı Kanundan alınan bu hükümler açık yazılmış olduğundan ayrıca açıklamada bulunulmamıştır.

21. 87 ve 88 nci maddeler; 2514 sayılı Kanunda mevcudolmayıp bu maddelerle yeniden sevk olunan hükümlerle; genel ve katma bütçeli dairelerin bir hesap devresine ilişkin mal ve nakit işlemlerinin incelenmesi sonunda beliren hata ve noksanlıklarla bu daireler dışında kalan idare ve kurumların bir yıllık hesaplarının incelenmesi sonucu ve bunların faaliyetlerinin kuruluş gayelerine uygun ve verimli olup olmadığı hakkında Genel Kurul kararıyla düzenlenecek raporların Büyük Millet Meclisine sunulması tesbit olunmuştur.

Bütçe, personel ve özlük işleri

22. Onuncu bölümdeki 89 ncu madde Sayıştay bütçesinin ne şekilde yapılacağını muhasebe işlerinin ne yolda yürütüleceğini göstermektedir. Meclis adına vazife gören Sayıştayın muhasebe işleriyle bütçeye ilişkin hizmetlerinin eskiden olduğu gibi devam ettirilmesi zaruri görülmüş ve madde bu hususları sağlayacak tarzda tertibolunmuştur.

23. 90 nci madde; birçok teşkilât kanunlarında mevcut bir hükmün Sayıştay Kuruluş Kanununda da yer almasından ibaret olup lüzum halinde, Sayıştaya verilmiş olan hizmetlerin gereği gibi yürütülmesini sağlamak için, bazı memurların kadrolarıyla başka görevlere getirtilebilmesini ve bu memurların esas memuriyet ve kadrolarına ilişkin her türlü özel haklarının devam etmesini mümkün kılmaktadır.

24. 91 nci madde; benzeri yargı organlarında olduğu gibi Başkan ve üyelerle Savcının bu kanunla kabul edilen kadro aylıklarını alacakları, müktesep hakları kadro aylıklarının altında olduğu takdirde yükselme işlemlerinin ne yolda yürütüleceği, bunların izin, geçici görevlerinin ne suretle işliyeceği, ayrıca Savcı ve Yardımcılarının yükselme, yıllık ve mâzeret izinleri hakkında yapılacak muamele ile bu memurlar dışında kalan diğer Sayıştay mensuplarının özlük hakları ve emeklilik işlemleri konusunda hükümleri muhtevi bulunmaktadır.

25. 92 nci madde; Sayıştay Başkanlarıyla üyelerine, Savcı ve Genel Sekreterine, meslek mensuplarıyla yönetim mensuplarına aylıklarına ilâveten verilecek ödenekleri ve bu ödeneklerin ne gibi halde kesileceğini göstermektedir.

Sayıştay meslek mensuplarına 6736 sayılı Kanunla derecelerine ve memuriyet unvanlarına göre Hâkimler Kanununa ek 5017 sayılı Kanuna atfen yargıç ödeneği verilmesi kabul olunmuş ve bu ödenekler, 7241 sayılı Kanunla, Sayıştay Başkan ve üyeleriyle Savcı ve Genel Sekreterine maktuan 800 lira, bunların dışında kalan meslek mensuplarına da aylık derecelerine göre 500, 350, 250 lira olarak tesbit kılınmıştır.

Bu tasarıda Sayıştay Birinci Başkanıyla Daire Başkanlarına, üyelerine, Savcı ve Genel Sekreterine aylık tutarlarının % 60 ı nisbetinde,

Meslek mensuplarına bu tasarıya bağlı (3) sayılı cetvelde gösterilen miktarlarda, sair Sayıştay memurlarına da kadro aylıklarının % 35 i nisbetinde ödenek verilmesi derpiş olunmuş ve böylece 7241 sayılı Kanunla Başkan ve üyelere, Savcı ve Genel Sekretere maktuan verilen 800 lira ödenek bunların aylık tutarlarının % 60 ına bağlanmak suretiyle değiştirilmiş, meslek mensuplarına verilen miktarlar ise her sınıfa 150 lira ilâve yapılmak suretiyle düzenlenmiş bu meyanda Sayıştay memurlarının yapmakta oldukları hizmetlerin ağırlık ve hususiyetleri de göz önünde tutularak bunlara da kadro aylıklarının % 35 i nisbetinde ödenek verilmesinin, hizmetin selâmeti bakımından faydalı olacağı düşünülmüştür.

26. 93 ncü madde; zamanımızda ilim ve tekniğin hızla gelişmesi ve bu gelişmelere paralel olarak iktisadi ve malî alanda vukubulan değişiklikler, malî hukuk ve mevzuat üzerinde de etki yapmaktan hâli kalmamakta ve bu hal netice olarak bu konuda yeni esas ve metotlar konulmasını gerektirmektedir.

Sayıştaya Anayasa ile verilen çok önemli görevlerin, ileri ve çağdaş devletlerin malî denetim ve yönetiminde uygulanan esas ve metotlar dairesinde yürütülebilmesi bu alanda vukubulan yeniliklerin yerlerinde görülüp incelenmesiyle mümkün olacağı izahtan vârestedir.

Yabancı memleketlerde bu suretle vücuda getirilen yeniliklerin ve bunların tatbikatında izlenen prensiplerin yerlerinde incelenmesi suretiyle bilgilerini ve bu arada o memleketlerin denetim usul ve tatbikatiyle ilgilenmek suretiyle de meslekî görgülerini artırmak üzere Sayıştay meslek mensuplarının, lüzum görülecek yabancı memleketlere gönderilmesi amacı güdülmüş ve bu madde ile yeni hüküm sevk olunmuştur.

Bu suretle gönderileceklerin nitelikleriyle imtihan usulleri, yabancı memleketlerdeki çalışmalarının izlenmesi ve bu çalışmalara ait düzenlenecek raporların şekli için ayrıca bir yönetmelik yapılacağı maddede belirtilmiştir.

27. 94 ncü madde; Sayıştay mensuplarının; özel bir kanun olmadıkça resmî veya özel daire, kurum ve kurullarda görev alamıyacaklarını göstermektedir.

Disiplin ve ceza koğuşturması

28. Onbirinci bölümdeki 95, 96 ve 97 nci maddeler; Sayıştay mensupları hakkında uygulanacak disiplin ve ceza koğuşturması esaslarını tesbit etmektedir. 95 nci maddedeki hüküm, 2514 sayılı Kanundan alınmış ve bunda bir değişiklik yapılmamıştır.

96 ncü madde, Anayasanın 147 nci maddesinde; Sayıştay Başkan ve üyelerini, görevleriyle ilgili suçlardan dolayı Yüce Divan sıfatıyla Anayasa Mahkemesinin yargılayacağı; belirtilmiş olduğundan 2514 sayılı Kanunda mevcut hüküm bu esasa göre değiştirilmek suretiyle tesbit kılınmıştır.

Bunların görevleri dışında şahsi bir suç işlemeleri halinde haklarında yapılacak koğuşturmanın Anayasanın sözü edilen maddesi hükmüne dayanılarak Yargıtay üyelerinin şahsi suçlarının koğuşturulmasına ilişkin hükümlerin uygulanacağı da ayrıca tebarüz ettirilmiştir.

97 nci madde ise; Başkan ve üyeler dışında kalan Sayıştay memurları hakkında uygulanacak cezaları ihtiva etmekte bulunmuştur.

Çeşitli hükümler

29. Onikinci bölümdeki 98, 99, 100 ve 101 nei maddelerden, 98 ve 99 neu maddeler, 2514 sayılı Kanunda mevcut hükümlerden alınmış ve yeter derecede açık bulunmuş olduğundan başkaca açıklamaya mahal görülmemiştir.

100 neu madde; 3656 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin Sayıştay Başkanlığı kısmında mevcut kadroların kaldırılarak yerine bu kanuna bağlı (1) sayılı cetveldeki kadroların konulduğunu göstermektedir.

101 nei madde; 2514 sayılı Sayıştay Kanunuyla bu kanuna ek diğer kanun hükümlerinin yürürlükten kaldırıldığını tazammun etmektedir.

Geçici maddeler

30. Geçici 1 nei madde; bu kanun tasarısıyla alınması istenilen kadrolardan şimdilik fiilî kadroya alınmasına imkân görülemiyenler bağlı (2) sayılı cetvelde gösterilmiş ve bu kadrolar 1963 yılı Bütçe Kanununa bağlı (L) işaretli cetvele (Sayıştay) başlığı altında eklenmiştir.

31. Geçici 2 nei madde; 2514 sayılı Kanuna nazaran, bu tasarı ile gerek usulde, gerek denetim ve yargılamaya ilişkin hükümlerde değişiklik yapılmak suretiyle yeni hükümler getirilmiş ve bu değişikliklerin Sayıştaya hesap vermekle yükümlü bulunanların, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki işlemlerine teşmili hukuk esaslarına uygun düşmemekte bulunmuş olduğundan bunlar hakkında eskiden olduğu gibi 2514 sayılı kanun hükümlerinin uygulanmasını sağlamak maksadiyle tertiplenmiştir.

32. Geçici 3 neu madde; bu tasarının kanun halini alıp yürürlüğe girmesini müteakip seçimlerin yapılarak daire ve kurulların bu kanuna göre derhal kurulmasına imkân görülemediğinden ve evvelece bir Başkan ve iki üyeden teşekkül eden ve kaza yetkisine haiz bulunan dairelerin işbu kanun tasarısıyla bir başkan ve üç üye ile kurulacağı teklif edilmiş ve bu hal gerek daire gerek diğer kurulların teşekkülüne de müessir bulunmuş olduğundan tasarının kanun halini alarak yürürlüğe girmesi tarihinden seçimlerin yapılması tarihine kadar Sayıştay Daire ve Kurullarının eskiden olduğu gibi vazifelerine devam edebilmelerini ve bu suretle hizmetin aksamamasını sağlamak için düzenlenmiştir.

33. Geçici 4 neu madde; Kaza yetkisini haiz bulunan Sayıştay Başkan ve üyeleri ile Saveisinin gerek kanuni, gerekse hukukî hüviyetleriyle görevlerinin önem ve mahiyeti bakımından emsaline kıyasen birinci dereceye alınmaları düşünülmüş ve bu itibarla işbu tasarı ile Daire Başkanlarının ve üyeleriyle Saveisinin birinci dereceye yükseltilmeleri cihetine gidilerek bunlara yükselttikleri derece aylıklarının verilebilmesi ve eski derecelerinde geçen hizmet müddetlerinin yeni derecelerinde geçmiş sayılması ve ayrıca Genel Sekreterle adı geçenlerin yeniden seçim ve atanma işlemlerine lüzum kalmadan vazifelerine devamlarının sağlanması için tertiplenmiştir.

34. Geçici 5 nei madde; Anayasa ile Sayıştaya çok önemli görevler verilmiş ve denetimine tabi daire, kurum ve kurullar genişletilmiştir. Bu görevlerin Anayasanın emrettiği mânada yapılabilmesi; Sayıştay kadrolarının takviyesine ve bu kadrolara yeni ve seçkin elemanların temin ve tâyin edilebilmesine vabeste bulunduğu açıktır. Bugüne kadar Sayıştayda mevcut açık kadrolara kifayetli elemanların bulunmasında ciddi müşküllerle karşılaşmıştır. Bu kanun tasarısı ile alınmak istenilen yeni kadroların kısa zamanda ehliyetli memurlarla doldurularak Sayıştaya mevdu vazifelerin aksama- dan yürümesini sağlamak amacıyla ve aynı zamanda kadro tutarlarının geçim endekslerinin çok altına düşmüş bulunması hasebiyle mevcut kadroların bir derece yükseltilmesi zaruri görülmüş ve geçici 5 nei madde buna göre tertiplenmiştir.

35. Geçici 6 nei madde; işbu tasarıyla 2514 sayılı Kanuna nazaran Sayıştay meslek mensuplarının menşe ve nitelikleri ve sair özlük hakları bahsinde esaslar kabul edilmek suretiyle yeni hükümler getirilmiştir.

2514 sayılı Kanun hükümlerine göre Sayıştaya intikal etmiş olanlardan; sonradan çıkan kanunların daha önceki kanunlarla tanınan hakları bertaraf etmemesi genel hukuk kaideleri icabından bu-

lunmakla durumları bu tasarı hükümlerine uymayanların müktesep haklarını koruma maksadiyle konulmuştur.

36. Geçici 7 nci madde; 1 . 1 . 1950 tarihinden itibaren genel ve katma bütçeli dairelerle özel bütçeli idareler memur ve hizmetlilerinin emekli aylıklarının tahsis ve ödeme işi, 5434 sayılı Kanunla Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığına verilmiş bulunmaktadır.

Ancak, 1 . 1 . 1950 tarihinden önceki tahsislere ilişkin işlemlerin eskiden olduğu gibi Sayıştayca yapılmasına devam olunmasını sağlamak için işbu geçici 7 nci madde tertiplenmiştir.

37. 102 ve 103 ncü maddeler; kanunun yürürlüğe gireceği tarih ile Türkiye Büyük Millet Meclisince yürütüleceğini göstermektedir.

Kadro

38. Tasarıya bağlı (1) ve (2) numaralı cetvellerden; (1) numaralı cetvel; Sayıştayın işbu tasarıda belirtilen görev ve yetkilerini yerine getirecek Sayıştay meslek mensuplarıyla yönetim mensuplarının derece, aded ve memuriyet unvanlarını ihtiva etmekte olup beliren ihtiyaca göre yeniden tesbit olunmuştur.

Hükümleri 30 yıla yakın bir zamandan beri uygulanagelmekte bulunan 2514 sayılı Sayıştay Kanununun yürürlüğe girdiği 1934 yılında, genel ve katma bütçeli daire ve idarelerin gider ve gelir toplamı, o yıl bütçelerine nazaran, 222 781 236 liradan ibaret iken bu miktar, 1963 malî yılı bütçeleriyle 12 563 530 124 liraya yükselmiş, yine o tarihte yani 1934 yılında kanun sayısı 2514 aded iken sonradan 4966 adedi Büyük Millet Meclisince, 375 adedi, Millî Birlik Komitesiyle Kurucu Meclişçe ve 228 adedi de Türkiye Büyük Millet Meclisince yürürlüğe konulmak suretiyle ceman 5569 aded kanun çıkarılmış ve bu suretle Sayıştayca yüklenilen inceleme ve denetleme işleri kanunların çoğunun malî hükümleri kapsamakta olması hasabiyle gerek mevzuat, gerekse bütçe gelir ve giderleri bakımından sözü edilen rakamların şümul ve hududiyle mütenasip olarak artmış bulunmaktadır.

Diğer taraftan, Sayıştay Kanununun yürürlüğe girdiği 1934 yılında, 560 adedi Genel bütçeye dâhil daireler saymanlıklarına, 104 adedi mülhak bütçeli daireler saymanlıklarına, 17 adedi mütedavil sermaye saymanlıklarına ve 134 adedi de belediye ve özel idare saymanlıklarına ait olmak üzere, ceman 815 aded Saymanlık mevcut iken Devlet teşkilâtında vukubulan inkişaflar dolayısıyla hizmetlerin tenevvü ve tevessüu nisbetinde muhasiplik adedi de çoğalarak bu miktar, 1962 yılında, genel bütçeye dâhil daireler saymanlık adedi, 838 e, mülhak bütçeli daireler saymanlık adedi, 181 e, mütedavil sermaye saymanlık adedi, 670 e, ve belediye, özel idare saymanlıkları adedi ise, 1058 e balığ olmuş buna 1939 yılında muhasiplik adedi 394 olan ve 1962 yılında 2489 a yükselen ayniyat saymanlıkları eklenmek suretiyle genel toplam, 815 ten 4421 fazlasiyle 5236 ya yükselmiş bulunmaktadır.

Şu hal; 1934 yılındaki duruma nazaran muhasiplik adedinde altı misli, bütçe gelir ve giderlerinde, ellibeş misli ve mevzuatımızda ise, üç misle yakın bir artış vukubulduğunu ve bu nispetler, iş hacminin büyük mikyasta genişlediğini, inceleme ve denetleme için harcanan zamanın arttığını açıkça göstermektedir.

Kaldıki Sayıştayın denetimine tabi tutulan ve tesbit olunamaması hasabiyle yukarıki gelir ve gider mukayeselerine dâhil edilmeyen özel idare ve belediyelerin gelir ve giderleriyle döner sermaye miktarlarında da yukarıda arz olunan genel ve katma bütçelerdeki artışlara muvazi olarak yükselme vukubulduğundan bu cihetin bu münasebetle ayrıca göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

Arz edilen iş hacmi artışı; kadromuzda mevcut denetçilerle karşılanamamakta ve bir denetçiye bir yılda 2, 3 yılda görebilecek iş yükletilmek zarureti karşısında kalınmakta ve bu yüzden ve bir de genel ve katma bütçeli daire ve idarelerin kesinhesaplarına ilişkin uygunluk bildirimlerinin zamanında yetiştirilerek Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulabilmesini sağlamak için aynı-

yat, özel idare ve belediyeler hesaplarının bir kısmı zaruri olarak denetim dışında kalmakta ve denetçiler tarafından hesaplar ve belgeler üzerinde yapılan tetkikatın keyfiyet bakımından derinleştirilmesine de imkân bırakmamaktadır. Bu hal idari kısımlarda çalışan Sayıştay memurlarına da tahammül fevkinde küfetler yüklemekten hali kalmamaktadır.

İşte bu sebeplere binen ve Anayasamızın 127 nci maddesiyle Sayıştaya tahmil olunan ve mahiyetleri işbu kanun tasarısında belirtilmiş bulunan geniş ve önemli görev ve yetkilerin gereği gibi yapılabilmesini sağlamak üzere, iş hacminde yukarıda belirtildiği üzere 3 - 55 misli artış vukubulmasına rağmen, sadece bir misli artırılmak suretiyle mevcut dört daire adedinin sekize ve 270 ten ibaret bulunan denetçiler adedinin iki misle çıkarılarak sekizyüz onaltıya, yönetim mensupları adedinin de yüzde yetmişbeş nisbetinde arttırılmak suretiyle yüzyirmibeşten ikiyüz dokuza çıkarılması gerekli görülmüştür.

Ancak, dairelerin derhal kurulması mümkün olamayacağı ve Sayıştay denetçiliğinin ihtisası tazammun etmekte bulunması dolayısıyla matlup denetçilerin yetiştirilmesi zamanla sağlanabileceği cihetle teklif olunan yeni kadrolardan mühim bir kısmı - ilâvenin yarısından fazlası - kanun tasarısına ilişik (2) numaralı (L) işaretli cetvelle alınmıştır.

Bu münasebetle şunu da arz etmek yerinde olurki; kanun tasarısına ilişik cetvelle teklif olunan yeni teşkilât kadromuzun istilzam ettiği on milyon liralık masrafın; (Yukarıda da arz olunduğu üzere miktarlarının tesbit olunamaması hasabiylebelediyeler ve özel idareler bütçeleri hariç) mukabe edilen ve katma bütçeli daire ve idarelerin 1963 malî yılı bütçeleri yekûnu olan 12 563 530 124 liraya nisbeti, 1923 yılındaki nispet olan binde birden aşağı bulunmaktadır.

Filî kadro tutarı olan on milyon liradan 4 825 000 lirası, mevcut kanuni kadro karşılığı olup bu tasarı ile 5 290 000 liralık ilâve kadro teklif olunmaktadır.

Sayıştay kanunu teklifini incelemek üzere kurulan Geçici Komisyon raporu

Millet Meclisi

Sayıştay Kanunu teklifini

incelemek üzere kurulan

Geçici Komisyon

Esas No. 2/532

Karar No. 4

30.4.1964

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Yüksek Başkanlık tarafından 29.8.1963 tarih ve 2/532 sayılı tezkere ile Geçici Karma Komisyonumuza havale buyurulmuş olan Sayıştay kanunu teklifi komisyonumuzca görüşülmüş ve varılan sonuçlar aşağıda arz edilmiştir.

I - Komisyonumuz ilk önce kanun teklifinin görüşülmesinde takibedilecek usulü tesbit etmiştir. Tesbit edilen usule göre :

- A) Türkiye'de Sayıştayın tarihî gelişmesinin incelenmesi,
- B) Yürürlükteki Sayıştay Kanunu ile yeni teklifteki farkları ve yenilikleri tesbit,
- C) Yabancı memleketler Sayıştay teşkilât ve vazifelerinin bugünkü durumu,
- D) Doktrinde Sayıştay konusunda ileri sürülmüş olan fikirlerin araştırılması ve tesbiti.

Komisyonca hazırlanan yeni metin bu usule uyularak yapılmış olan müzakerelerin mahsulüdür.

II - Türkiye'de Sayıştay tarihî gelişmesinde şu seyri takibetmiştir :

1. Tanzimat devri,

2. 1293 Anayasasından Meşrutiyete kadar olan devir,
3. Meşrutiyet devri,
4. Cumhuriyet devri.

Bu devrelerde Sayıştay Devletin ve siyasi rejimin bünyesine göre değişik şekil ve salâhiyetlere sahibolmuştur.

Sayıştay bu çeşitli devreleri az çok birbirinden farklı hüviyetle yaşadıkdan sonra 2514 sayılı Kanunla kazandığı hüviyeti muhafaza etmiş ve 5.1.1953 tarih ve 5999 sayılı Kanunla son şekli alarak günümüze kadar gelmiştir.

III - 1961 yılında yürürlüğe girmiş bulunan 234 sayılı Anayasa, Sayıştay konusunda getirdiği hükümlerle Sayıştaya günün icaplarına uygun daha yeni bir hüviyet verilmesini ön görmüştür. Bilhassa, Sayıştaya, kanuni statüsünde haiz olduğu kaza organı sıfatını vermiştir. Bu nokta üzerinde komisyonumuzca Anayasa Komisyonunun müspet mütalâası da alınmış ve birinci maddenin tedvininde kaza organı sıfatı sarahaten belirtilmiştir.

IV - Komisyonumuza havale buyurulan metin üzerinde yapılan incelemeler sonunda; yeni teklifin yürürlükteki kanuna nazaran pek fazla yenilikler göstermediği ve bilhassa temel prensipler bakımından bir reorganizasyona pek fazla itibar gösterilmediği müşahade edilmiştir. Teklif, daha ziyade 2514 ve 5999 sayılı kanunların ihtiva ettiği hükümlerin kanun tekniği bakımından daha derli toplu hale getirilmiş şekliinden ibaret kalmıştır. Yenilikler : a) Ehli vukufluk müessesesinin ihdası, b) İş hacminin artması dolayısıyla daire sayısının 4 ten 8 e çıkarılması, c) Raportörlerle denetçilerin ve yönetim mensuplarının görev ve yetkilerinin tâyin ve tesbiti, d) Başkent dışında lüzum görülen yerlerde sarftan önce vize tatbikatı, e) Anayasada kullanılan yeni terimlerin kanun teklifi metninde kullanılmasından ibaret görülmektedir.

İşte bu bakimlardan komisyonumuz yabancı memleketlerin bugünkü evzuatını ve doktrinindeki yeni fikirleri de araştırarak memleketimiz bünyesine uygun olan bazı yenilikleri göstermeye gayret etmiştir. Komisyonumuzca getirilen yenilikler maddeler hakkındaki gerekçe kısmında madde madde açıklamıştır.

MADDELERE AİT GEREKÇE

Kanun teklifinin bâzı maddeleri; komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir. Bâzı maddeleri üzerinde ufak değişiklikler yapılmıştır. Bâzı maddeler ise; kanun teklifine yeni prensipler getirmek maksadiyle tedvin edilmiştir.

I - Aynen kabul edilen maddeler şunlardır :

2, 5, 6, 8, 10, 11, 12, 13, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 24, 26, 27, 30, 31, 33, 34, 35, 36, 40, 42, 44, 50, 51, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 61, 62, 64, 66, 67, 68, 69, 70, 77, 79, 71, 72, 73, 75, 76, 81, 82, 83, 84, 85, 93, 95, 99, 100, 102, 103, 104, 105; Geçici maddelerden : 2, 3, 7; cetvellerden : 3 sayılı cetvel,

II - Komisyonca üzerinde ufak değişiklikler yapılan maddeler :

Madde 1. — «Türkiye Cumhuriyeti Anayasasınının 127 nci maddesi gereğince» ibaresi haşiv teklâki edilerek çıkarılmıştır.

Madde 4. — Madde yeni baştan tertibedilmiş ve gerek metin ve gerekse başlık muhtevaları savcı ve yardımcılarını içine alacak şekilde düzenlenmiştir.

Madde 7. — 99 neu maddeye atıf yapılmıştır.

Madde 9. — İki yıllık terfi müddeti hükmü metinden çıkarılmıştır.

Madde 11. — Teknik bakımdan küçük bir değişiklik yapılmıştır.

Madde 22. — Matlabin başlığına, «ve Genel Sekreter» ibaresi ilâve edilmiş ve metinde küçük bir düzeltme yapılmıştır.

Madde 29. — Madde müeyyideye bağlanmıştır.

Madde 32. — «Yolluk» tâbiri yerine daha geniş kavramı olan «harecrah» tâbiri konulmuştur.

Madde 37. — «Sürekli» kelimesi haşiv telâkki edilerek metinden çıkarılmıştır.

Madde 39. — Üç aylık müddet yerine, «mahsup devresi» tâbiri kullanılmıştır.

Madde 41. Başka müesseselerde kadro ihdas etmeye Sayıştay Kanunu ile imkân olmadığı düşünülerek 5 ve 6 ne fıkralar çıkarılmıştır.

Madde 43. — Maddeye vuzuh vermek için, sorumluların imza sirkülerini göndermesi ve bir yıl içindeki değişikliklerin de kontrol altına alınmasını temin eden fıkra eklenmiştir.

Madde 48. — Bildirime bilgi edinilmesinden sonra cevap vermiyen sorumlular hakkında yapılacak disiplin tatbikatı, maddeye eklenmiştir.

Madde 49. — Madde müeyyideye bağlanmıştır.

Madde 55. — «Hususi surette» tâbiri haşiv telâkki edilerek metinden çıkarılmıştır.

Madde 60. — «Ve zararı» tâbirinin çıkartılması ile, sorumlulara daha genişçe bildirme imkânını vermek için müddet 8 günden 15 güne çıkarılmıştır.

Madde 74. — Maddeye vuzuh vermek maksadiyle 1 ne fıkranın altına, «Yargılamanın iadesi sebepleri şunlardır.» cümlesi ilâve edilmiştir.

Madde 78. — Madde numaralarındaki vâki değişiklik sebebiyle, bu maddede (75) olan atıf maddesi (72) olmuştur.

Madde 80. — Madde, kanun tekniği bakımından yeniden düzenlenerek, klâsik yargı organlarındaki içtihadı birleştirme müessesesine benzer hükümler sevk edilmiştir.

Madde 86. — 2 ne fıkranın başına, «katma» kelimesi yerine, «Genel bütçe dışında kalan» ibaresi eklenmiştir. Maksat, bu fıkraya daha umumi ve geniş bir mâna vermektir.

Madde 87. — Maddedeki, «verimli» kelimesi yerine, daha umumi bir tâbir olması düşüncesiyle «ekonomik» kelimesi konmuştur.

Madde 88. — 1 ne fıkranın, «inceleme ve denetleme sırasında» ibaresinin arkasına, «hesap ve işlemlerden mevzuata uygun görülmiyenlerden» ibaresi eklenip, «muttali olunan hesap ve işlemlerden» ibaresi çıkarılmıştır. Kanun tekniği ve maddeye vuzuh vermesi bakımından yapılan bir değişikliktir.

Madde 92. — Madde, malî imkânlar göz önüne alınarak yeniden düzenlenmiştir.

Madde 94. — Maddeye sarahat verilmiş ve son fıkrası genişletilmiştir.

Madde 96. — Danıştay Kanunundaki hükme muvazi olarak, terfii konusunda, ilgiliyi haberdar etmek müessesesi ihdas edilmiştir.

Madde 97. — 96 ne maddenin tamamlanması ile ilgili yeni bir hükümdür.

Madde 98. — Yeni bir hükümdür.

Madde 101. — Teklifin 97 ne maddesi 101 ne madde olarak tedvin edilmiş olup, madde kanun tekniği icabı, yeni bir şekle sokulmuştur.

Madde 106. — Malî mevzuatın ahengini temin için bakanlıklar ve Sayıştay denetimine giren sair teşekküllerin malî hususlarla ilgili olarak çıkaracakları tüzük ve yönetmeliklerin Sayıştay oluru aldıktan sonra yürürlüğe konulmasını öngören yeni bir hükümdür.

Madde 107. — Kontrolü kolaylaştırmak için, sorumluların ve âmirlerinin, denetçilere kolaylık göstermelerini sağlayan yeni bir hükümdür.

GEÇİCİ MADDELER

Madde 1. — Maddeye sarahat verilmiştir.

Madde 4. — Müktesep hakların korunması düşüncesiyle maddeye yeni bir fıkra eklenmiştir.

Madde 5. — Yeniden tedvin edilmiştir.

Madde 6. — Maliye Bakanlığı tarafından Sayıştaya gönderilecek savei yardımcılarını, yüksek tahsilli müracaat sahibi bulunmadığı takdirde lise mezunu kimseler arasından tâyin imkânını sağlayan yeni bir ilâve edilmiştir.

Madde 8. — Kanunun muhtelif maddelerinde düzenlenmesi öngörülen tüzüklerin en geç üç yıl içinde tamamlanmasını temin maksadiyle tedvin edilmiştir.

CETVELLER

1 sayılı cetvelde :

Üyelerin derecesi teklifin 1 sayılı cetvelinde 1 nci derece iken, Komisyon tarafından 2 nci derece, savcının derecesi 1 nci derece iken, 3 ncü derece olarak tesbit edilmiştir.

2 sayılı cetvelde :

Üyelerin derecesi 2 nci derece olarak tesbit edilmiştir.

4 sayılı cetvelde :

Bu cetvel, 92 nci maddenin (c) fıkrasında Komisyonca yapılan değişikliğe muvazi olarak yeniden düzenlenmiştir.

III - Yeni prensipler getirmek maksadiyle tedvin edilen maddeler :

Madde 3. — Sayıştay bünyesi içinde savcı ve savcı yardımcıları yeni ve müstakil bir grup olarak mütalâa edilmiştir. Zira savcılık müessesesinin özelliği ve tâyin mercilerinin ayrılığı, savcı ve savcı yardımcılarının Sayıştay bünyesi içerisinde, meslek mensupları veya yönetim mensuplarından her hangi birisi içerisinde mütalâasına imkân bırakmamaktadır. Bu sebeple, savcılığın, Sayıştay bünyesi içinde ayrı bir personel grubu olduğu, Komisyonumuzca daha uygun mütalâa edilmiştir.

Madde 23. — Teklifin 4 ncü bölümünün (b) başlığı altındaki daire başkanları ve üyeler şeklindeki başlık «Daire başkanları, üyeler ve Genel Sekreter» şeklinde değiştirilerek metinde salâhiyetleri belirtilmemiş olan Genel Sekreterin, Sayıştay bünyesi içindeki görev ve yetkilerini sarahaten tesbit etmek uygun görülmüştür.

Madde 25. — Denetçilerin, denetleme sırasında, Hazine menfaatleri aleyhine işliyen mevzuatı tesbit ve Birinci Başkana bilgi vermekle görevlendirilmeleri sağlanmıştır. Bâzı Batı memleketlerinde de mevcudolan bu husus 25 nci maddenin sonuna yeni bir fıkra olarak ilâve edilmek suretiyle tesbit edilmiştir.

Madde 28. — Bu madde, teklife nazaran; iki yeni fıkrayı (7 ve 8) ihtiva etmektedir. 7 nci fıkra, giderlerin kendi tertibinden ödenmesini sağlamak, Sayıştay ile masrafçı daireler arasındaki tatbikat ihtilâflarını azaltmak maksadiyle önleyici bir tedbir olarak düşünölmüştür.

Bu maksatla Avusturya'da olduğu gibi, bütçenin Büyük Millet Meclisine verilmesi sırasında, bir nushasının da Sayıştaya verilmesini temin eden bir fıkra eklenmesi uygun görölmüştür.

8 nci fıkra ile döviz tahsis işleri Sayıştayın denetimine alınmıştır.

Madde 29. — Vazifelilerin, vazife ile birlikte mesuliyet de yükleneceklerini hüküm altına alan yeni bir fıkra ilâve edilmiştir. Filhakika birçok kanunlarda birçok kimselere salâhiyet ve vazifeler verilmiş, ancak bu salâhiyet ve vazifelerin lâyıki veçhile yapılmadığı zamanlarda müeyyidesi konulmamıştır. Bu ilâve 29 ncü madde ile verilen salâhiyet ve vazifelerin yapılmaması halinde, her hangi bir müeyyidenin tatbik edilmeyeceğini bilen ve vazife duygusu kâmil bir şekilde teşekköl etmemiş şahısların ihmallerini önleyici bir hükümdür.

Madde 38. — 38 nci maddenin sonuna şu fıkra eklenmiştir :

«Askerî kadrolarla, askerî teçhizat, levazım, ayniyat, fabrika ve müesseseler hiçbir şekil ve surette Sayıştay denetlemesi dışında bırakılamaz.

Ancak, bunların denetim usulleri Millî Savunma ve Maliye Bakanlıkları ile Sayıştay arasında müştereken düzenlenecek özel bir yönetmelikte belirtilir.»

Anayasamız askerî kadroların ve askerî ayniyatın da, yani yukardaki fıkranın kapsamı içerisinde giren her türlü varlığın murakabesinin Sayıştay tarafından yapılacağını kabul etmiştir. Esasen, 1924 Anayasası da aynı esası kabul etmişti. Halen yürürlükte olan 2514 sayılı Kanunda, bu gibi emvalin murakabesini derpiş etmektedir. Hal böyle olmakla beraber, 1924 Anayasası ve sözü geçen kanun hükümlerine rağmen 1050 sayılı Muhasebe Umumiye Kanununa ilâve edilen 1 fıkra ile askerî ayniyat ve kadrolar Sayıştay murakabesi dışında bırakılmıştır. Bu doğru değildir.

Amerika Birleşik Devletleri ile emsali demokratik memleketlerde askerî ayniyat ve harcamalar üzerindeki Sayıştay denetiminin, cephe ve karargâhlara kadar gidilmek suretiyle genişletildiği

artık bir vakiadır. Çünkü ideal bütçe kontrolünün sağlam ve güvenilir olması için, idari makamların dışında, mutlaka bağımsız bir kontrol organına da takviye edilmesi zarureti, dünyanın her tarafında halen münakaşasız kabul olunmaktadır.

Netice olarak teklifin 38 nei maddesine ilâve edilen bu tamamlayıcı hükümle Sayıştayın idareden ayrıca ve müstakillen yaptığı denetlemedeki mevcut boşluk tamamen doldurulmuştur.

Madde 46. — Kanun teklifinin tümü üzerindeki müzakerelerde bütün Komisyon âzaları ittifakla formel murakabeden maddi murakabeye geçmenin zarureti savunmuşlar ve tanzim edilen evrakta gösterilen aynıyatın hakikaten var olup olmadığını tesbit etmedikçe yapılacak murakabenin evrak mühürlemeden ileri geçemeyeceğini savunmuşlardır. Komisyonumuz bu mütalâa ve müzakerelerin ışığı altında bir türlü aşlamayan merhaleyi aşmış ve maddi murakabeyi tesis yolunda gerekli hüküm metne ilâve etmiştir. Getirilen yeniliğe göre, kayıtlı malların değerleri toplamı 500 000 lira ve daha yukarı olan mal saymanlıkları, her yıl mahallinde murakabe edilecektir.

Zira görmeden, saymadan, tartmadan ve ölçmeden düzenlenen, sorumluların beyan cetvellerine müstenit Denetçi Aynıyat raporları üzerine düzenlenen Sayıştay beraet ilâmlarının zahiriliği ortadadır. Binaenaleyh Sayıştay denetiminin mümkün mertbe katı merkezîyetlikten kurtarılıp, mahalline tevcih edilmesi kaçınılmaz bir zarurethalini almıştır. Aksi halde, sorumluların beyanlarına itibar olunan bir sistemle, kıymeti bir ve belki de iki yıllık Milli Gelirin çok fevkinde bulunan Devlet malları için hakiki Sayıştay denetlemesinden bahsedilemez. Zira Sayıştay denetçisi, genel harcama belgelerini gerçek vakıalarla karşılaştırabiliyor, rakamlara bağlı kalmak mahkûmiyetinden kurtularak ambarlara, antrepolara ve müzelerle girebiliyorsa, ancak o zaman Devlet malları üzerinde gerçek Meclis murakabesinden bahsedilebilir. Bu, Amerika Birleşik Devletlerinde, Avusturya'da ve diğer bütün ileri memleketlerde de böyledir. Bizde de böyle olması icabeder.

Madde 47. — Bu maddeye verilen vuzuhla plânlı devrede bakanlıklar ve müesseselerin, harcamalarında, iktisadilik presibine riayet edip etmediklerinin de Sayıştay tarafından murakabe edilmesi, yeni esaslar dairesinde vaz'edilmiş bulunmaktadır.

Madde 52. — Bu maddeye getirilen yenilikler, hesabını zamanında vermeyen sorumlulara, istihkaklarının ve aylıklarının ödenmesinin geciktirilmesi suretiyle bunları Devlete zarar vermekten menedici hükümlerdir.

Madde 63. — Bu maddeye yapılan bir ilâve ile, Adli Mahkemelerde olduğu gibi, Sayıştay kararlarının da vuzuha kavuşması için tavzih müessesesi ihdas edilmiştir.

Madde 65. — Bu maddeye getirilen yeni bir hükümle Sayıştay Denetçilerine, muttali oldukları suç ve suçlular hakkında lüzumsuz yazışmalarla delillerin kaybolmasını önlemek için, derhal delilleri tesbit etmek imkânı sağlanmıştır. Nitekim, halen yürürlükte bulunan 2514 numaralı Divanı Muhasebat Kanunu, 1050 numaralı Muhasebe Umumiye Kanununun 22 nei maddesiyle müeyyidelenendirilen bir suç halinin ortaya çıkarılması üzerine, Sayıştaya, her hangi bir soruşturma veya tedbir yetkisi vermemektedir. Şimdiye kadar suç sayılan eylem ve işlemler hakkındaki bu kabil kovuşturmaların munhasıran sorumluların bağlı oldukları dairelere yürütülmesi, işin en önemli safhasının teşriî kontrol dışında bırakılmasını mucibolmuştur. Zira bu Dairelerin kendi yönlerinden yapacakları soruşturmalarda, gerçekten tarafsız davranamayacakları izahtan vârestedir.

Madde 89. — Bu maddeye getirilen yenilikle Sayıştay bütçesinin yürütülmesinde, sarih olarak salâhiyetli merciler tesbit edilmiştir.

Madde 90. — Bu maddeye aşağıdaki hüküm, ayrı bir fıkra olarak ilâve edilmiştir: «Ancak, meslek mensupları, Genel Sekreter yardımcılıkları hariç, yönetim işlerinde görevlendirilemezler.»

Bu ilâveden maksat şudur:

Zaman zaman birçok dairelerde olduğu gibi, Sayıştayda da iş sıkışması olabilir. İşte bu gibi sıkışmalar dolayısıyla veya şahsi arzuları itibarıyla müessesenin salâhiyetli şahısları teknik adamları şu veya bu his veya tesir altında daha basit idari işlerde görevlendirebilirler. Yahut da hiç böyle

bir zaruret olmadan aynı işlemin kayırmak maksadiyle yapılabileceği hatıra gelebilir. Bu takdirde teknik sahada faydeli olacak elemanların mesaisinden mahrum kalınacak, tevali eden haller neticesinde, ister istemez teknik şahıslar daha basit idari görevlerde, teknik olmıyan lâlettâyin şahıslar da teknik işlerde istihdam edilecek demektir. Neticein vahameti meydandadır.

Madde 91. — Bu maddeye yapılan ilâvelerle, Sayıştay içinde indi atanmalara ve haksız yükselmelere meydan vermiyecek yeni esaslar getirilmiştir.

Madde 95. — 10 neu bölümün sonuna yani 94 neü maddeden sonra yeniden getirilen bu madde ile Genel Sekreter, Raportör, Uzman Denetçi, Başdenetçi, Denetçi ve Denetçi yardımcılarının yükselbilmeleri için zaman mefhumunu aşan ve onları yükselmede çalışmanın esas olduğunu anlamalarını gerektiren hüküm sevk edilmiştir.

Madde 98. — 10 neu bölümün sonuna yeni olarak getirilen bu maddeyle: «Sayıştay meslek mensupları ile yönetim mensuplarının sicillerine ilişkin hükümlerin uygulanma şekli yönetmeliğinde belirtilir.» şeklinde bir hüküm sevk etmek suretiyle Sayıştay meslek ve yönetim mensuplarını siyaset edici hükümler sevk edilmiştir.

Teklifte yapılan değişikliklerle birlikte, Komisyonumuz tarafından hazırlanan Sayıştay kanunu teklifi; Komisyonumuzca alınan karar gereğince, öncelik ve ivedilikle görüşülmesi temennisiyle, Genel Kurulun tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan Çanakkale Ş. İnan Kâtip Muş S. Mutlu	Başkanvekili Kırşehir A. Bilgin Adana Y. Aktimur	Sözcü Sinop M. Kaptan Artvin 28 ve 46 neü maddelere muhalifim. Muhalefet şerhim eklidir S. O. Avcı	Kâtip Nevşehir R. Demirsoy Aydın N. Müren Bitlis N. Giray
Hatay A. Cilli	Ankara M. Ete	Kütahya S. Tosbi	

İmzada bulunamadı

Urfa

B. S. Karahanlı

Muhalefet Şerhi

1. 28 nci maddenin (B) bendinde «Özel İdare ve belediyelerin» denetiminin Sayıştayın görevine dâhil edilmesi kanaatimce şekil bakımından Anayasanın 116 ve 127 neü maddelerine aykırı düşmektedir. Bu sebeple muhalifim.

2. 46 neü maddeye Komisyoneca ilâve edilen bir fıkra ile «kayıtlı mal değerinin 500 000 liradan yukarı olan mal saymanlıkları yerinde denetlenir.» hükmü konulmuştur.

Bu fıkra hakkında söz hakkım mahfuzdur.

Artvin Milletvekili
Sabit Osman Avcı

MİLLET MECLİSİ İDARE ÂMİRLERİNİN
TEKLİFİ

Sayıştay Kanunu teklifi

BİRİNCİ BÖLÜM

Kuruluş

MADDE 1. — Sayıştay, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 127 nci maddesi gereğince genel ve katma bütçeli dairelerin bütün gelir ve giderleri ile mallarını Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetlemek ve sorumluların hesap ve işlemlerini yargılama yoluyla kesin hükme bağlamak ve kanunlarla verilen inceleme, denetleme ve hükme bağlama işlerini yapmakla görevlidir.

Sayıştay yargı ve karar organları

MADDE 2. — Sayıştay kuruluşuna dâhil yargı ve karar organları şunlardır :

- a) Daireler
- b) Genel Kurul
- c) Temyiz Kurulu

Hazine temsilcisi sıfatıyla savcılık bu kuruluşa dâhildir.

Sayıştay mensupları

MADDE 3. — Sayıştay mensupları şunlardır :

1. Meslek mensupları :

- a) Birinci Başkan, Daire Başkanları ve üyeler,
- b) Genel Sekreter,
- c) Raportörler,
- ç) Uzman Denetçi, Başdenetçi, Denetçi ve Denetçi yardımcıları,

2. Yönetim mensupları :

- a) Genel Sekreter yardımcıları,
- b) Müdürler, müdür yardımcıları ve memurlar.

İKİNCİ BÖLÜM

Sayıştay meslek mensuplarının nitelikleri, seçilmeleri ve atanmaları

MADDE 4. — Sayıştay Başkan ve üyeleri ile Genel Sekreterinin aşağıdaki nitelikleri taşımaları şarttır.

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

Sayıştay Kanunu teklifi

Kuruluş

MADDE 1. — Sayıştay, genel ve katma bütçeli dairelerin gelir ve giderleri ile mallarını Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetlemek ve sorumluların hesap ve işlemlerini yargılama yoluyla kesin hükme bağlamak ve kanunlarla verilen inceleme, denetleme ve hükme bağlama işlerini yapmakla görevlidir.

Sayıştay yargı ve karar organları

MADDE 2. — Teklifin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Sayıştay mensupları

MADDE 3. — Sayıştay mensupları şunlardır :

1. Meslek mensupları :

- a) Birinci Başkan, Daire Başkanları ve Üyeler
- b) Genel Sekreter
- c) Raportörler
- ç) Uzman Denetçi, Başdenetçi, Denetçi ve Yardımcıları

2. Yönetim mensupları :

- a) Genel Sekreter Yardımcıları
- b) Müdürler, Müdür Yardımcıları ve memurlar

3. Savcı ve Savcı Yardımcıları

İKİNCİ BÖLÜM

Sayıştay meslek mensuplarının nitelikleri seçilmeleri ve atanmaları

MADDE 4. — Sayıştay Başkan ve Üyeleri ile Genel Sekreterinin aşağıdaki nitelikleri taşımaları şarttır.

Teklif

I - Kırk yaşının bitirmiş olmak ve Hukuk, Siyasal Bilgiler, İktisat fakülteleriyle İktisadi ve Ticari İlimler akademilerinden veya öğretim itibariyle bunlara eşitliği Millî Eğitim Bakanlığınca onanmış yurt içinde veya dışındaki fakülte ya da yüksek okullardan birini bitirmiş olmak,

II - A) Birinci Başkanlık için : Sayıştay Daire Başkanlığında, üyeliğinde veya barem derecesi bunlara eşit ya da bunun bir derece aşağısındaki malî ve iktisadi görevlerden birinde en az üç yıl hizmet etmiş ve kadro aylıklarını kazanılmış hak olarak almış bulunmak,

B) Daire başkanlıkları için : Sayıştay Üyeliğinde, savcılığında bulunmuş olmak,

C) Üyelik için ; Sayıştay Savcılığı, Genel Sekreterliği, Raportörlüğü, Uzman Denetçiliği, Başdenetçiliği veya barem derecesi bunlara eşit Maliye Bakanlığı kuruluşuna dâhil memuriyetlerde en az üç yıl bulunmuş ve bu memuriyetlerin kadro aylıklarını kazanılmış hak olarak almış bulunmak,

Ç) Genel Sekreterlik için : Sayıştay Raportörlüğü, Uzman Denetçiliği veya Başdenetçiliğinde bulunmuş olmak,

MADDE 5. — Sayıştay Birinci Başkanı: Bu kanunda yazılı nitelikleri taşıyan istekliler arasından Millet Meclisi ve Cumhuriyet Senatosu Başkanlık Divanları ile Millet Meclisi ve Cumhuriyet Senatosu Sayıştay işleriyle ilgili komisyonlarından kurulacak Karma Komisyon tarafından, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğündeki seçim usullerine göre, seçilir ve Millet Meclisi ile Cumhuriyet Senatosunun onama sunulur.

MADDE 6. — Sayıştay Daire Başkanları ile üyeleri: Sayıştay Genel Kurulunca Sayıştaya başvuruların sicilleri üzerinde yapılacak inceleme sonunda bu kanunda yazılı şartları taşıdıkları anlaşılanlar arasından gizli oy ve Sayıştay Genel Kurulunun tam sayısının üçte iki çoğunluğu ile, ilk oylamada gerekli nisap sağlanmadığı takdirde salt çoğunlukla her boş

Geçici Ko.

I - Genel olarak :

Hukuk, Siyasal Bilgiler, İktisat fakülteleri ile İktisadi ve Ticari İlimler akademelerinden veya öğretim itibariyle bunlara denkliği Millî Eğitim Bakanlığınca onanmış yurt içinde veya dışındaki fakülte veya yüksek okullardan birini bitirmiş olmak,

II - Özel olarak :

A) Birinci Başkanlık için : Sayıştay Daire Başkanlığında, Üyeliğinde, Savcılığında veya Barem Derecesi Birinci Başkanlığa eşit veya bunun bir veya iki derece aşağısındaki kadro aylığını kazanılmış hak olarak almış ve malî veya iktisadî görevlerde en az 3 yıl çalışmış bulunmak,

B) Daire Başkanlıkları için : Sayıştay Üyeliğinde, Savcılığında, Genel Sekreterliğinde bulunmuş olmak,

C) Üyelik için : Sayıştay Savcılığında, Genel Sekreterliğinde, Raportörlüğünde, Uzman Denetçiliğinde, Başdenetçiliğinde, 4 nci Derece Savcı Yardımcılığında çalışmış olmak veya barem derecesi bunlara eşit Maliye Bakanlığı kuruluşuna dâhil görevlerde en az 3 yıl hizmet etmiş ve bu memuriyetlerin kadro aylıklarını kazanılmış hak olarak almış bulunmak,

Ç) Genel Sekreterlik için : Sayıştay Raportörlüğü, Uzman Denetçiliği veya Başdenetçiliğinde bulunmuş olmak,

MADDE 5. — Tasarının 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Tasarının 6 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

yer için iki aday seçilerek Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur.

Millet Meclisi ve Cumhuriyet Senatosu Başkanlık Divanlarıyla Millet Meclisi ve Cumhuriyet Senatosu Sayıştay işleriyle ilgili Komisyonlarından kurulacak Karma Komisyon tarafından adayların sicilleri üzerinde yapılacak inceleme sonunda, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğündeki seçim usullerine göre, her boş yer için bir aday seçilir ve Millet Meclisi ile Cumhuriyet Senatosunun onamına sunulur.

Sayıştay Genel Kurulunda yapılacak üye adayı seçimlerine üye vekilleri katılamaz.

Sayıştay Genel Kurulunda üye adayları, boş kadro sayısının üçte ikisi nisbetinde Sayıştay mensupları ile savcısı ve üçte biri nisbetinde de Maliye Bakanlığı kuruluşunda çalışmış veya çalışmakta olanlardan 4 ncü maddenin (C) bendinde yazılı nitelikleri taşıyan istekliler arasından seçilir ve üçte bir ve üçte iki nisbetlerinin uygulanmasında tamsayı yanında meydana gelen kesirler bir aded olduğu takdirde Sayıştay mensupları, iki aded olduğu takdirde ise bunlardan biri Sayıştay mensupları ve diğeri Maliye Bakanlığı mensupları kontenjanına aktarılır.

Karma Komisyonda yapılan asli üye adayları seçiminde de bu nisbetler uygulanır ve sağlanır.

MADDE 7. — Sayıştay Başkan ve Üyeleri azlolunamaz. Kendileri istemedikçe 65 yaşından önce emekliye ayrılamaz.

Memuriyetten çıkarılmayı gerektiren bir suçtan dolayı hüküm giymiş olanların görevleri kendiliğinden, görevini sağlık bakımından yerine getiremeyeceği tam teşkilâtlı sağlık kurulu raporiyle kesin olarak anlaşılınların da Sayıştay Genel Kurulu kararıyle görevleri sona erer.

MADDE 8. — Sayıştay savcı ve yardımcıları Maliye Bakanlığınca müşterek kararname ile atanır.

Bunların, Hukuk, Siyasal Bilgiler, İktisat fakülteleriyle İktisadi ve Ticari İlimler akademilerinden veya öğretim itibarıyla bunlara eşit-

MADDE 7. — Sayıştay Başkan ve Üyeleri azlolunamaz. Kendileri istemedikçe 65 yaşından önce emekliye ayrılamaz. (99 ncü madde hükmü saklıdır.)

Memuriyetten çıkarılmayı gerektiren bir suçtan dolayı hüküm giymiş olanların görevleri kendiliğinden, görevini sağlık bakımından yerine getiremeyeceği tam teşkilâtlı resmî sağlık kurulu raporiyle kesin olarak anlaşılınların da Sayıştay Genel Kurul kararıyle görevleri sona erer.

MADDE 8. — Tasarının 8 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

liği Millî Eğitim Bakanlığınca onanmış yurt içinde veya dışındaki fakülte ya da yüksek okullardan birini bitirmiş olmaları şarttır.

MADDE 9. — Raportör, Uzman Denetçi, Başdenetçi ve denetçiler denetçi yardımcılığın-
dan yetişirler.

Denetçi yardımcılığına; Hukuk, Siyasal Bilgiler, İktisat fakülteleriyle İktisadi ve ticari İlimler akademilerinden veya öğretim itibariyle bunlara eşitliği Millî Eğitim Bakanlığınca onanmış yurt içinde veya dışındaki yüksek okulların birini bitirmiş olanlar arasından açılacak sınavı kazananlar aday olarak atanırlar.

Denetçi yardımcısı adayları bir meslek kursuna veya stajına tabi tutulurlar. Kurs veya stajı başarıyla bitirip de bilgi, çalışma ve ahlâk bakımından hizmete elverişli görülenler Denetçi Yardımcılığına asil olarak tâyin edilirler.

Kursta okutulacak nazari ve tatbiki derslerle stajın şekil ve şartları kursun veya stajın süresi, kurs veya staj sonundaki sınav usulleri ve diğer hususlar yönetmeliğinde belirtilir.

Sayıştay meslek mensupları ile savcı ve yardımcılarının yükselme süreleri iki yıldır. Yükselme ile ilgili diğer hususlarda genel hükümler uygulanır.

MADDE 10. — Sayıştay Genel Sekreteri Birinci Başkan tarafından, raportörleriyle uzman ve başdenetçileri, denetçi ve denetçi yardımcıları 27 nci maddede gösterilen memurlar Seçim Kurulunun kararı ve Birinci Başkanın onayı ile atanırlar.

Sayıştay yönetim mensuplarının nitelikleri ve atanmaları

MADDE 11. — Genel Sekreter yardımcıları Hukuk, Siyasal Bilgiler, İktisat fakülteleriyle İktisadi ve Ticari İlimler akademilerinden veya öğretim itibariyle bunlara eşitliği Millî Eğitim Bakanlığınca onanmış yurt içinde veya dışındaki yüksek okulların birini bitirmiş olanlar arasından Birinci Başkan tarafından atanır.

MADDE 12. — Müdür ve yardımcılarının, şef ve memurların Memurin Kanununda yazılı nitelikleri taşınmaları gerektir. Bunlar, 27 nci maddede gösterilen Memurlar Seçim Kurulunun

MADDE 9. — Raportör, Uzman Denetçi, Başdenetçi ve Denetçiler Denetçi Yardımcılığından yetişirler.

Denetçi Yardımcılığına; Hukuk, Siyasal Bilgiler, İktisat fakülteleri ile İktisadi ve Ticari İlimler akademilerinden veya öğretim itibariyle bunlara denkliği Millî Eğitim Bakanlığınca onanmış yurt içinde veya dışındaki yüksek okulların birini bitirmiş olanlar arasından açılacak sınavı kazananlar aday olarak atanırlar.

Denetçi Yardımcısı adayları bir meslek kursuna veya stajına tabi tutulurlar. Kurs veya stajı başarıyla bitirip de bilgi, çalışma ve ahlâk bakımından hizmete elverişli görülenler denetçi yardımcılığına asil olarak tâyin edilirler.

Kursta okutulacak nazari ve tatbiki derslerle stajın şekil ve şartları, kursun veya stajın süresi, kurs veya staj sonundaki sınav usulleri ve diğer hususlar yönetmeliğinde belirtilir.

MADDE 10. — Teklifin 10 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Sayıştay yönetim mensuplarının nitelikleri ve atanmaları

MADDE 11. — Teklifin 11 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 12. — Teklifin 12 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Teklif

kararı üzerine Birinci Başkanın onayı ile atarlar.

MADDE 13. — Hizmetliler, Genel Sekreterin teklifi ve Birinci Başkanın onayı ile hizmete alınırlar.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Sayıştay yargı ve karar organlarının görev ve yetkileri

1. - Daireler :

MADDE 14. — Bir Başkan ve dört Üyeden kurulu Daireler birer hesap mahkemesidir. Bir Başkan ve üç Üyeden kurulan Daire Heyeti hükme yetkilidir. Her Dairenin bir üyesi bir yıl süre ve sıra ile vize işlerine bakar.

a) Daireler sorumluların hesaplarını ilgili kanunlara göre inceleyip yargılıyarak haklarında beraet veya tazmin hükmü verir.

b) Kesinhesapları inceleyip sayman hesaplarıyla karşılaştırarak uygunluk ve aykırılık noktalarını belirtmek suretiyle karara bağlar.

c) Birinci Başkan tarafından incelenmek üzere verilecek işler hakkında görüşünü bildirir.

Dairelerde kararlar, oyların çoğunluğu ile verilir. Oyların eşitliği halinde Daire Başkanının bulunduğu taraf üstün sayılır.

Daire Başkanlarının mazeret, hastalık, Birinci Başkanlığa vekillik gibi geçici sebeplerle vazife görmemeleri halinde Birinci Başkan tarafından seçilecek üye Daire Başkan vekilliğini yapar. Münhal vukuunda en kıdemli üye Daire Başkan vekilliğine atanır.

Üyelerin yukarıdaki sebeplerle (bir ayı geçmemek şartıyla vazife görmemeleri halinde yerlerine Birinci Başkan tarafından yetki ile bir uzman veya başdenetçi, münhal vukuunda veya bir ayı geçen ayrılış hallerinde ise uzman veya başdenetçilerden biri Birinci Başkan tarafından üye vekili olarak atanır. Şu kadar ki, her Dairede üye vekili sıfatıyla ancak bir Uzman veya Başdenetçi bulunabilir.

Geçici Ko.

MADDE 13. — Teklifin 13 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Sayıştay yargı ve karar organlarının kuruluş işleyiş, görev ve yetkileri

1. — Daireler :

MADDE 14. — Bir başkan ve 4 üyeden kurulu daireler birer hesap mahkemesidir. Bir başkan ve 3 üyeden kurulan Daire Heyeti hükme yetkilidir. Her dairenin bir üyesi bir yıl süre ve sıra ile vize işlerine bakar.

Daireler :

a) Sorumluların hesaplarını ilgili kanunlara göre inceleyip yargılıyarak haklarına beraet veya tazmin hükmü verir.

b) Kesinhesapları inceleyip sayman hesaplarıyla karşılaştırarak uygunluk ve aykırılık noktalarını belirtmek suretiyle karara bağlar.

c) Birinci Başkan tarafından incelenmek üzere verilecek işler hakkında görüşünü bildirir.

Dairelerde kararlar oyların çoğunluğuyla verilir. Oyların eşitliği halinde Daire Başkanının bulunduğu taraf üstün sayılır.

Daire başkanlarının mazeret, hastalık, Birinci Başkanlığa vekillik gibi geçici sebeplerle vazife görmemeleri halinde ve münhal vukuunda en kıdemli üye Daire Başkanvekilliğini yapar. Kıdemde esas üyeliğe seçilmez.

Üyelerin yukarıdaki sebeplerle 1 ayı geçmemek şartıyla vazife görmemeleri halinde yerlerine Birinci Başkan tarafından yetki ile bir uzman veya başdenetçi, münhal vukuunda veya bir ayı geçen ayrılış hallerinde ise uzman veya başdenetçilerden biri Birinci Başkan tarafından üye vekili olarak atanır. Şu kadar ki, her dairede üye vekili sıfatıyla ancak bir uzman veya başdenetçi bulunabilir.

Teklif

2. — Genel Kurul :

MADDE 15. — Genel Kurul, Birinci Başkanın başkanlığı altında Daire Başkanlarıyla Üyelerden kurulur.

Genel Kurul bu kanunla kendisine verilmiş olan görevleri yapar ve Birinci Başkan tarafından incelenmesi istenilen diğer konu ve işlemleri görüşerek karara bağlar.

Savcı doğrudan doğruya veya Birinci Başkanın çağırısı üzerine; oy hakkı olmamak şartıyla, Genel Kurulda bulunabilir.

MADDE 16. — Genel Kurul üye tamsayısının en az üçte ikisi ile toplanır. Mevcudun salt çoğunluğu ile karar verir. Oyların eşitliğinde Birinci Başkanın bulunduğu taraf üstün sayılır.

MADDE 17. — Dairelerin kararları veya bir Dairenin iki kararı arasında aynı meselede ayrıklılık bulunur veya bir içtihadın değişmesine lüzum görülür yada bu mahiyette bütün işlemlere uygulanabilecek kararlar almaya ihtiyaç duyulursa mesele Genel Kurulda görüşülerek karara bağlanır. Bu meselenin görüşülmesinde Savcı da bulundurulur.

MADDE 18. — Sayıştaya ait kanun tasarılarıyla tadil tekliflerini hazırlamak, vize ve denetleme işleri için yönetmelikler yapmak Genel Kurulun görevleri arasındadır.

3. — Temyiz Kurulu :

MADDE 19. — Temyiz Kurulu Birinci Başkanın başkanlığı altında daire başkanları ile üyelerin birleşmesinden kurulur. İtiraza konu olan ilâmı veren daire başkanı ve üyeler o ilâmı ilgili görüşmelere katılamazlar. Duruşmalı oturumlarda savcı kurul huzurunda savunmasını yapar.

Temyiz Kurulu üye tam sayısının üçte ikisi ile toplanır. Mevcudun salt çoğunluğu ile karar verir. Oylarda eşitlik halinde Birinci Başkanın bulunduğu taraf üstün tutulur.

Temyiz Kurulu Sayıştay dairelerince verilen ilâmların son hüküm merciidir.

Geçici Ko.

2. — Genel Kurul :

MADDE 15. — Teklifin 15 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 16. — Teklifin 16 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 17. — Teklifin 17 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 18. — Teklifin 18 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

3. — Temyiz Kurulu :

MADDE 19. — Teklifin 19 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Teklif

Savcılık

MADDE 20. — Savcı aşağıdaki görevleri yapar :

- a) Hesapların incelenmesi ve yargılanması safhalarında iddia ve düşüncesini bildirmek,
- b) Uygunluk bildirimlerinin ve Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulacak raporların Sayıştay Genel Kurulunda görüşülmesi sırasında hazır bulunarak kanuni görüşünü açıklamak,
- c) Kanunların, sorumlular hakkında cezai ve inzibati kovuşturmayı emrettiği hususlarda buna ait hükümlerin uygulanmasını izlemek,
- ç) Hesapların yargılanması sırasında veya herhangi bir suretle sorumluların cezayı gerektiren hallerine vakıf olduğu takdirde durumu Maliye Bakanlığına ve ilgili makamlara yazı ile bildirmek,
- d) Birinci Başkan tarafından verilecek işleri görmek,
- e) Kanunda belli süreler içerisinde hesaplarını vermeyen saymanlar hakkında yapılacak kovuşturma dolayısıyla düşüncesini bildirmek,
- f) Kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak,

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Sayıştay Mensuplarının Görev ve Yetkileri

I — Meslek Mensupları :

a) *Birinci Başkan*

MADDE 21. — Birinci Başkan Sayıştayın en büyük âmiri olup Sayıştayın genel işleyişinden sorumludur. Genel Kurul ve Temyiz Kurulunun Başkanıdır. Bu kurullara verilecek işleri düzenler ve görüşmeleri yönetir.

Birinci Başkan, Sayıştaya düşen bütün ödevlerin iyi yapılmasını ve iç yönetimin düzenli bir surette yürülmesini sağlamak için gereken tedbirleri alır.

Daire Başkanlarının ve Üyelerin Dairelere ayrılması, işlerin Dairelere dağıtılması, denetçilerin ve personelin görevleri ve görev yerlerinin tâyin ve tesbit olunması, denetleme gruplarının kurulması, hesapların merkezde

Geçici Ko.

Savcılık

MADDE 20. — Teklifin 20 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Sayıştay mensuplarının görev ve yetkileri

I — Meslek mensupları :

a) *Birinci Başkan :*

MADDE 21. — Teklifin 21 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Teklif

veya yerlerinde incelenmelerine ilişkin programların yapılması Birinci Başkana aittir.

Birinci Başkan görevinde bulunmayacağı zaman Daire Başkanlarından birini yerine vekil bırakır. Vekil tâyin etmemiş olduğu veya Birinci Başkanlığın açık bulunduğu hallerde Daire Başkanlarının en kıdemlisi vekillik yapar.

b) Daire Başkanları ve Üyeler :

MADDE 22. — Daire Başkanları, Dairelerine ayrılan hesapların yargılama ve bunlara ilişkin tutanak ve ilâmların düzenlenme ve sonuçlandırılması işleriyle ve bu kanunla Dairelerine verilecek diğer işlerin yapılmasını sağlamakla görevlidir.

MADDE 23. — Üyeler Denetçi raporlarını inceler ve düşüncelerini yazılı olarak belirtir. Ayrıca bu kanunda gösterilen diğer işleri yapar.

c) Raportör ve Denetçiler :

MADDE 24. — Raportörler, bağlı oldukları Daire ve Kurullara bu kanunla verilen görevlerle ilgili kararları yazmak ve verilen hükümler dairesinde tutanak ve ilâmları düzenlemek ve bunların gerektirdiği diğer bütün işlemleri yapmakla görevlidirler.

MADDE 25. — Denetçiler, incelenmek üzere, Birinci Başkanlıkça veya onun adına Grup Şeflerince verilen idare hesaplarıyla kesin hesapları ve işlemleri kanun, tüzük, yönetmelik ve genelgelerdeki esaslar ve usuller dairesinde inceleyerek sonucunu birer raporla Birinci Başkanlığa bildirmek ve bu kanunla verilen diğer Sayıştay hizmetlerini yapmakla görevlidir.

Geçici Ko.

b) Daire başkanları, üyeler ve Genel Sekreter :

MADDE 22. — Daire Başkanları, Dairelerine ayrılan hesapların yargılama ve bunlara ilişkin tutanak ve ilâmların düzenlenme ve sonuçlandırılması işleriyle ve diğer işlerin yapılmasını sağlamakla görevlidir.

MADDE 23. — Üyeler denetçi raporlarını inceler ve düşüncelerini yazılı olarak belirtir. Ayrıca bu kanunda gösterilen diğer işleri yapar.

Genel Sekreter, Birinci Başkanın idarî yardımcısı olup yazışmaları idare, bizzat Başkanın imzası gereken yazılar dışındaki evrak ile ilâm ve sözleşmeleri onun adına imza, her türlü meslek ve yönetim kısımlarının iş dağıtımı ile görevlendirilmelerinde ve mahallî inceleme ekip ve programlarının hazırlanmasında Birinci Başkana yardım eder: Araştırma, inceleme ve mesleki yayın işlerini düzenler, idari şubeleri Başkan adına denetler ve Başkanın vereceği diğer görevleri yerine getirir.

c) Raportör ve Denetçiler :

MADDE 24. — Teklifin 24 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 25. — Denetçiler, incelenmek üzere, Birinci Başkanlıkça veya onun adına grup şeflerince verilen idare hesaplarıyla kesin hesapları ve işlemleri kanun, tüzük, yönetmelik ve genelgelerdeki esaslar ve usuller dairesinde inceleyerek sonucunu birer raporla Birinci Başkanlığa bildirmek ve bu kanunla verilen diğer Sayıştay hizmetlerini yapmakla görevlidir.

Teklif

Denetçiler tarafından hesap ve işlemlerin inceleme usulleri, denetleme gruplarının çalışma şekilleriyle grup şeflerinin görev ve sorumlulukları yönetmeliğinde belirtilir.

II — Yönetim Mensupları :

MADDE 26. — Sayıştay'ın işlemesiyle ilgili yönetim işleri bu kanuna bağlı kadrolarda yazılı memurlar tarafından yapılır.

Kurulacak yönetim dallarının görevleriyle bu görevlerin yapılma yolları, ilgililerin sorumluluk dereceleri yönetmeliğinde gösterilir.

Memurlar Seçim ve Disiplin Kurulu

MADDE 27. — Memurlar Seçim Kurulu, Daire Başkanlarıyla Genel Sekreterden kurulur.

Başkanlardan kıdemlisi Komisyona Başkanlık eder.

Toplantıya katılmıyan Daire Başkanları yerine o Daire Üyelerinden kıdemlisi katılır.

Bu Kurul gerektiğinde Memurlar Kanunu hükümleri dairesinde Disiplin Kurulu ve Memurlar Muhakeme Kanunu hükümleri dairesinde Muhakeme Kurulu görevlerini de yapar. Bu takdirde Savcı Kurula katılır.

Kararlar Kurul tam sayısının salt çoğunluğu ile verilir. Oylarda eşitlik halinde Başkanın katıldığı taraf üstün tutulur.

Gecici Ko.

Denetçiler; anlam, uygulama veya sonuçları itibariyle Hazine menfaatlerini zarara uğraticı nitelikte gördükleri malî kanun, tüzük ve kararname hükümlerini, inceleme esnasında tesbit ederek bunları haklı sebepleriyle birlikte ve yazılı olarak Birinci Başkanlığa bildirmek zorundadırlar. Birinci Başkan, sözü edilen bildirimleri derhal Genel Kurula havale eder ve bunlardan Genel Kurul kararıyle kabule değer görülenler, 3 aylık raporla Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur. Bu hükmün uygulanmasında izlenecek usul ve şekiller yönetmeliğinde belirtilir.

Denetçiler tarafından hesap ve işlemlerin inceleme usulleri, denetleme gruplarının çalışma şekilleri ile grup şeflerinin görev ve sorumlulukları yönetmeliğinde belirtilir.

II — Yönetim mensupları :

MADDE 26. — Teklifin 26 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

Memurlar Seçim ve Disiplin Kurulu

MADDE 27. — Teklifin 27 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Sayıştayın Görev ve Yetkileri

Sayıştayın görevleri :

MADDE 28. — Sayıştay aşağıda gösterilen görevleri yapar.

I — A) Genel ve katma bütçeli dairelerin,

B) Özel idare ve belediyelerin,

C) (A) bendinde yazılı daireler tarafından sermayesinin yarısı veya yarısından fazlasına katılmak suretiyle sabit veya döner sermayeli veya fon şeklinde, kurulan ve özel kanunlarla başka bir denetime tabi tutulmayan kurum ve teşebbüslerin,

D) Kanunlarla Sayıştayın denetlenmesine verilen diğer kurumların,

Bütün gelir, gider ve malları ile nakit, tahvil, senet gibi kıymetlerinin (Emanet mahiyetinde olanlar dâhil) alınıp verilmesini, saklanma ve kullanılmasını denetler, sorumluların hesap ve işlemlerini yargılıyarak kesin hükme bağlar.

II - Devlete ait ikraz, istikraz ve taahhütlerle çeşitli kaynaklardan bağış ve yardım suretiyle elde edilen nakdî ve aynı kıymetleri, Hazine bonolarını, bütün kefalet, kredi ve Hazine avanslarını kaydedip denetler.

III - Genel ve katma bütçelere ilişkin kesin hesapları inceliyerek düzenliyeceği uygunluk bildirimlerini Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar.

IV - Denetimine tabi kuruluşların hesap ve işlemlerinin incelenmesi sonucunda gerekli görülen hususları raporla Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar.

V - Gerektiğinde malî işlere ve hesap usulleriyle gelir tahakkuk sistemlerinin değiştirilmesine dair Türkiye Büyük Millet Meclisine rapor verir.

VI - Diğer kanunlarla ve Türkiye Büyük Millet Meclisi kararlarıyla Sayıştaya verilen görevleri yapar.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Sayıştayın Görev ve Yetkileri

Sayıştayın görevleri :

MADDE 28. — Sayıştay aşağıda gösterilen görevleri yapar.

1 — A) Genel ve Katma Bütçeli Dairelerin,

B) Özel İdare ve Belediyelerin,

C) (A) ve (B) bentlerinde yazılı daireler tarafından sermayesinin yarısı veya yarısından fazlasına katılmak suretiyle sabit veya döner sermayeli veya fon şeklinde kurulan ve özel kanunlarla başka bir denetime tabi tutulmayan kurum ve teşebbüslerin,

D) Kanunlarla Sayıştayın denetlenmesine verilen diğer kurumların,

Bütün gelir, gider malları ile nakit, tahvil; senet gibi kıymetlerinin (Emanet mahiyetinde olanlar dâhil) alınıp verilmesini, saklanma ve kullanılmasını denetler, sorumluların hesap ve işlemlerini yargılıyarak kesin hükme bağlar.

II - Devlete ait ikraz, istikraz ve taahhütlerle çeşitli kaynaklardan bağış ve yardım suretiyle elde edilen nakdî ve aynı kıymetleri, Hazine bonolarını, bütün kefalet, kredi ve Hazine avanslarını kaybedip denetler.

III - Genel ve Katma Bütçelere ilişkin kesin hesapları inceliyerek düzenliyeceği uygunluk bildirimlerini Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar.

IV - Denetimine tabi kuruluşların hesap ve işlemlerinin incelenmesi sonucunda gerekli görülen hususları raporla Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar.

V - Gerektiğinde malî işlere ve hesap usulleriyle gelir tahakkuk sistemlerinin değiştirilmesine dair Türkiye Büyük Millet Meclisine rapor verir.

VI - Diğer kanunlarla ve Türkiye Büyük Millet Meclisi kararlarıyla Sayıştaya verilen görevleri yapar.

VII - Bütçe kanun tasarıları Büyük Millet Meclisine verildiği sırada bir nüshası da Sayıştaya gönderilir. Sayıştay mevcut bütçe tasarılarının gelir ve gider kanunlarına uygun ve düzenli bir şekilde hazırlanıp hazırlanmadığını

Sayıştayın yetkileri :

MADDE 29. — Sayıştay, bu kanunla veya diğer kanunlarla yüklendiği görevlerin yerine getirilmesi sırasında Bakanlık, kurul ve kurumlarla, İdare Âmirleriyle, Sayman ve diğer sorumlularla doğrudan yazışmaya, gerekli gördüğü belge, defter ve kayıtları göndereceği mensupları vasıtasıyla görmeye veya dilediği yere getirtmeye ve sözlü bilgi almak üzere her derece ve sınıftan ilgili memurları çağırma, Bakanlık, daire ve kurumlardan temsilci istemeye yetkilidir.

Sayıştay denetimine giren işlemlerle ilgili her türlü bilgi ve belgeyi, Devlet, Özel İdare, Belediye ve sair bütün resmî kurum ve kurullarla diğer gerçek ve tüzel kişilerden (Bankalar dâhil) isteyebilir.

Sayıştay denetimine giren daire ve kurumların işlemleriyle ilgili kayıtları, eşya ve malları, işleri ve hizmetleri görevlendireceği mensupları veya bilirkişiler tarafından yerinde ve işlem ve olayın her safhasında incelemeye yetkilidir. Bilirkişinin hukukî durumu, yetkisi ve sorumluluğu genel hükümlere tabidir. Bu maddenin uygulanmasında izlenecek usul ve esaslar yönetmeliğinde belirtilir.

ALTINCI BÖLÜM

Vize

MADDE 30. — Bu kanunla veya diğer kanunlarla istisna edilenler haric olmak üzere, genel ve katma bütçelerden Sayıştayın vizesi olmaksızın hiçbir suretle harcama yapılamaz.

inceliyerek, sonucu düşünceleri ile birlikte en geç onbeş gün içinde Meclise sunar.

VIII - Hazine döviz işlemlerini denetler. Sorumluların hesap ve işlemlerini yargılıyarak kesin hükme bağlar.

Sayıştayın yetkileri :

MADDE 29. — Sayıştay, bu kanunla veya diğer kanunlarla yüklendiği görevlerin yerine getirilmesi sırasında Bakanlık, kurul ve kurumlarla, idare âmirlikleriyle, sayman ve diğer sorumlularla doğrudan yazışmaya, gerekli gördüğü belge, defter ve kayıtları göndereceği mensupları vasıtasıyla görmeye veya dilediği yere getirmeye ve sözlü bilgi almak üzere her derece ve sınıftan ilgili memurları çağırma, bakanlık, daire ve kurumlardan temsilci istemeye yetkilidir.

Sayıştay denetimine giren işlemlerle ilgili her türlü bilgi ve belgeyi, Devlet, özel idare, belediye ve sair bütün resmî kurum ve kurullarla diğer gerçek ve tüzel kişilerden (Bankalar dâhil) isteyebilir.

Sayıştay denetimine giren daire ve kurumların işlemleriyle ilgili kayıtları, eşya ve malları, işleri ve hizmetleri görevlendireceği mensupları veya bilirkişiler tarafından yerinde ve işlem ve olayın her safhasında incelemeye yetkilidir. Bilirkişinin hukukî durumu, yetkisi ve sorumluluğu genel hükümlere tabidir. Bu maddenin uygulanmasında izlenecek usul ve esaslar yönetmeliğinde belirtilir.

Bu madde gereklerini haklı bir sebebe dayanmaksızın tam olarak yerine getirmiyen birinci ve ikinci fıkralarda yazılı ilgililer hakkında, Sayıştayın istemi üzerine dairelerince disiplin kovuşturması yapılmakla beraber bu gibiler için ayrıca genel ve özel hükümler dairesinde işlem de yapılır.

ALTINCI BÖLÜM

Vize

MADDE 30. — Teklifin 30 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Genel ve katma bütçelerden sarftan önce vizeden istisna edilen işlemlerin belgeleri sarftan sonra vizeye tabidir.

Sarftan sonra vizeye verilen evraktan kabulü uygun görülenleri vize edilir. Kabulü uygun görülmiyenleri önceden hesaptan çıkarılmayıp bunların düzeltilmesi veya geri alınması dairesine bir taksirle bildirilir. Hesap devresi sonuna kadar düzeltilmiyen veya geri alınmiyan kıymetlerin tazmini idare hesapları üzerine yapılacak incelemelerle hüküm altına alınır.

MADDE 31. — Birinci Başkan tarafından sarftan önce vize işlerine ayrılan denetçiler, vizeye ayrılmış üyelerin nezareti altında vize işlerine bakar.

Bunlar, sarftan önce vizeye sunulan belgeleri kanun, tüzük, yönetmelik ve genelgelerdeki esaslar ve usuller dairesinde inceliyerek vize eder.

Tereddütlü görülen gider belgeleri denetçi ve üyenin yazılı düşünceleriyle birlikte dairesine gönderilir. Alınacak karşılık üzerine bunlar ya vize edilir veya bir müzekkere ile Birinci Başkanlığa verilir.

Bu belgeler, Birinci Başkanla üye tarafından verilecek kararla ya vize edilir veya dairesine geri gönderilir.

Bunlardan gerekli gördüklerini Birinci Başkan, Sayıştay daireslerinden birine veya Genel Kurula verir ve karara bağlatır.

Bu kararlara dayanılarak yapılan ret işlemlerine, usulü dairesinde itirazda bulunulması halinde, keyfiyet tekrar incelenmek üzere, ilgili Sayıştay dairesine veya Genel Kurula vrilir. Vizeye karar verildiği takdirde gider belgeleri, vize edilmek üzere, şubeye verilir. İtiraz kabul edilmediği takdirde, belgeler karar gereğince, dairesine geri gönderilir.

Denetçi ve üyenin vizesinde tereddüt ettiği sarftan sonra vizeye tabi evrak, önce bir karara bağlanmak üzere, Birinci Başkan tarafından daireslerden birine verilir.

Sayıştayın tescilinden veya vizesinden kaçınıp gerekçeli bir taksir ile dairesine geri çevirdiği evraktan, maddi hataya veya ödenek yetersizliğine veya kadro üstünde tâyin ve istihdamlara ilişkin olanlar hakkındaki reddi kesindir.

MADDE 31. — Teklifin 31 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Ancak, Sayıştayca vizesinden kaçınılan kanunların açıkça yasaklamadığı her hangi bir harcama işinde birinci derecedeki ita âmirlerinin yazılı direktmesi halinde bu kanunun (45) nci maddesi hükmü uygulanır.

MADDE 32. — Sayıştayın sarftan önce vizesinden müstesna kanunla belli harcamalar şunlardır :

1. Memur aylık ve ödenekleri,
2. Sürekli ve geçici hizmetliler ücreti ile yevmiyeleri,
3. Emekli dul ve yetim aylıkları,
4. Mahkeme harçları,
5. Kanunla belirli beyiye aidatı,
6. Nisbeti kanunla belirli aidat ve ikramiyeler ile doğum ve ölüm yardımları,
7. İki resmî daire arasında veya Hazine ile ilgili gelir ve gider suretiyle yapılan harcamalar,
8. Vergi, resim ve diğer adlarla resmî daireler adına yapılan kesintiler,
9. Sayıştayca tescil edilmiş sözleşmelere dayanılarak yapılacak kira bedelleri ödemeleri,
10. Sınai ve ticari müesseseler ve imalâthanelerin döner sermayeden yapacakları harcamaları,
11. Geriverilecek paralar,
12. Yolluk avansları,

MADDE 33. — Merkezde 100 000 liradan daha fazla harcamayı gerektiren sözleşmeler icradan önce Sayıştayca tescil edilir. Ancak, ivedilik ve gizlilik sebebiyle eksiltmeden istisnasına Bakanlar Kurulunca karar verilen hususlarla yabancı memleketlerde yapılacak satınalmalara ilişkin sözleşmeler bu hükümden müstesnadır.

MADDE 34. — Merkez ve vilâyetlerde bağtlanacak sözleşmelerle dayanaklarının birer örnekleri yedi gün zarfında ve doğrudan Maliye Bakanlığı ile Sayıştaya gönderilmesi mecburidir.

MADDE 35. — Merkez dairelerinin, bu kanunda yazılı kanunla belirli harcamalarından başka, ödemelere ait verile ve kredi emirleriyle avans senetleri, ikinci derece ita âmirlerine verilen ödeme emirleri, önce Sayıştayca vize edilmedikçe, bunların muhtevaları saymanlar tarafından ödenemez.

MADDE 32. — Sayıştayın sarftan önce vizesinden müstesna kanunla belli harcamalar şunlardır :

1. Memur aylık ve ödenekleri,
2. Sürekli ve geçici hizmetliler ücreti ile yevmiyeleri,
3. Emekli, dul ve yetim aylıkları,
4. Mahkeme harçları,
5. Kanunla belirli beyiye aidatı,
6. Nisbeti kanunla belirli aidat ve ikramiyeler ile doğum ve ölüm yardımları,
7. İki resmî daire arasında veya Hazine ile ilgili gelir ve gider suretiyle yapılan harcamalar,
8. Vergi, resim ve diğer adlarla resmî daireler adına yapılan kesintiler,
9. Sayıştayca tescil edilmiş sözleşmelere dayanılarak yapılacak kira bedelleri ödemeleri,
10. Sınai ve ticari müesseseler ve imalâthanelerin döner sermayeden yapacakları harcamaları,
11. Geriverilecek paralar,
12. Harcırah avansları.

MADDE 33. — Teklifin 33 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 34. — Teklifin 34 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 35. — Teklifin 35 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Teklif

Kadrolar da aynı suretle Sayıştay vizesine tabidir.

MADDE 36. — Sayıştaya gönderilen ve ilişiği bulunmıyan belgelerden ödeme, kredi ve verile emirleriyle avans senetlerinin ve bu kanunun 33 ncü maddesinde yazılı sözleşmelerin en çok üç ve diğerlerinin onbeş gün içinde Sayıştayca incelenerek sonuçlandırılması mecburidir.

MADDE 37. — Sayıştay Genel Kurulu Kararıyla lüzum görülen yerlerde, bu kanunun 35 nci maddesinde sayılı işlemlere ait belgeler bakımından, icra ve sarftan önce vize kurulabilir. Bu takdirde bu bölgelerde Sayıştayca sürekli denetim heyetleri görevlendirilir.

YEDİNCİ BÖLÜM

Denetleme

I - Genel esaslar :

MADDE 38. — Sayıştay denetimine giren idare ve kurumların;

a) Gelir, gider ve mal işlemlerini bu işlemlere ait sayman hesaplarını bütün kayıt ve belgeleriyle birlikte incelemek ve neticede bütün bu işlem ve hesapları yargılama yolu ile,

b) Bütçe hesabının ve bu mahiyetteki diğer hesapların kesilmesini, sayman hesaplarının neticelerini, ilgisine göre Kesinhesap Kanunu tasarıları veya kesin mizan ve bilânçolarla karşılaştırmak suretiyle,

c) Kanunlarda belirtilen diğer konuları, İlgili daire ve kurumlardan alınacak bilgi ve belgeleri incelemek Sayıştayda gerekli kayıtları kurmak suretiyle denetler.

Geçici Ko.

MADDE 36. — Teklifin 36 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 37. — Sayıştay Genel Kurulu kararıyla lüzum görülen yerlerde, bu kanunun 35 nci maddesinde sayılı işlemlere ait belgeler bakımından, icra ve sarftan önce vize kurulabilir. Bu takdirde bu bölgelerde Sayıştayca denetim heyetleri görevlendirilir.

YEDİNCİ BÖLÜM

Denetleme

I - Genel esaslar :

MADDE 38. — Sayıştay denetimine giren idare ve kurumların;

a) Gelir, gider ve mal işlemlerini bu işlemlere ait sayman hesaplarını bütün kayıt ve belgeleriyle birlikte incelemek ve neticede bütün bu işlem ve hesapları yargılama yolu ile,

b) Bütçe hesabının ve bu mahiyetteki diğer hesapların kesilmesini, sayman hesaplarının neticelerini, ilgisine göre Kesinhesap kanunu tasarıları veya kesin mizan ve bilânçolarla karşılaştırmak suretiyle,

c) Kanunlarda belirtilen diğer konuları, İlgili daire ve kurumlardan alınacak bilgi ve belgeleri incelemek ve Sayıştayda gerekli kayıtları kurmak suretiyle denetler.

Askerî kadrolarla, askerî teçhizat, levazım, ayniyat, fabrika ve müesseseler hiçbir şekil ve surette Sayıştay denetlemesi dışında bırakılmaz.

Ancak, bunların denetim usulleri Millî Savunma ve Maliye bakanlıklarıyla Sayıştay arasında müştereken düzenlenecek özel bir yönetmelikte belirtilir.

Teklif

II - Hesaplar :

Hesapların verilme zamanı

MADDE 39. — Hesap ve işlemleri Sayıştayın denetimine giren idare ve kurumların kanunlarına göre bir bütçe veya hesap yılı veya hesap devresi içindeki bütün gelirlerinin giderlerinin ve mallarının hesapları saymanlar tarafından ertesi yılın en geç üçüncü ayı sonuna kadar Sayıştaya verilir.

Özel idare ve belediye hesapları için bu müddet, yetkili mercilerce kesin hesapların onanması tarihini kovalayan ikinci ayın başıdır. Ancak bu müddet ertesi malî yılın sonunu aşamaz.

Mal işlemlerinin hesap devresi, beş yıldan fazla olmamak şartıyla, ilgili saymanlık işlemlerinin durumuna göre, Sayıştayca tesbit olunur.

Hesap ve işlemlere ait belge, kayıt, defter ve cetvellerin yıl veya hesap devreleri içinde, bir aydan az olmamak üzere, belirtilecek müddetler sonunda gönderilmesine veya yerinde incelemeye hazır bulundurulmasına Sayıştayca karar verilebilir. Bu hal yukarıdaki fıkralar gereğince yıl veya hesap devreleri sonlarındaki hesap verme mecburiyetini kaldırmaz.

Hesapların niteliği

MADDE 40. — Gelir, gider ve mal işlemlerinin hesapları Sayıştaya ayrı ayrı verilir.

Daire ve kurumların bir bütçe veya hesap yılı da özel kanuna göre kabul edilmiş olan hesap devresi içinde :

a) Tahakkuk eden ve tahsil edilen bütün gelirlerin, gelir artıklarının ve emanetlerin miktar ve mahiyetini gösteren cetvel ve defterlerle bunlarla ilgili her türlü belgeler gelir hesabını,

b) Yapılan harcamaların ve bunlara ilişkin olarak alınan para ve sair kıymetlerin miktar ve mahiyetini gösteren cetvel ve defterlerle bunlarla ilgili her türlü belgeler gider hesabını,

c) Mevcut ve alınan, sarf olunan, satış, yok etme veya sair suretlerle elden çıkarılan her türlü malların ve eşyanın miktar ve mahiyetini

Geçici Ko.

II - Hesaplar :

Hesapların verilme zamanı

MADDE 39. — Hesap ve işlemleri Sayıştayın denetimine giren idare ve kurumların kanunlarına göre bir bütçe veya hesap yılı veya hesap devresi içindeki bütün gelirlerinin, giderlerinin ve mallarının hesapları saymanlar tarafından ertesi yılın en geç mahsup devresi sonuna kadar Sayıştaya verilir.

Özel idare ve belediye hesapları için bu müddet, yetkili meclislerce kesin hesapların onanması tarihini kovalayan ikinci ayın başıdır. Ancak bu müddet ertesi malî yılın sonunu aşamaz.

Mal işlemlerinin hesap devresi, 5 yıldan fazla olmamak şartıyla, ilgili saymanlık işlemlerinin durumuna göre, Sayıştayca tesbit olunur.

Hesap ve işlemlere ait belge, kayıt, defter ve cetvellerin yıl veya hesap devreleri içinde, bir aydan fazla olmamak üzere, belirtilecek müddetler sonunda gönderilmesine veya yerinde incelemeye hazır bulundurulmasına Sayıştayca karar verilebilir. Bu hal yukarıdaki fıkralar gereğince yıl veya hesap devreleri sonlarındaki hesap verme mecburiyetini kaldırmaz.

Hesapların niteliği

MADDE 40. — Teklifin 40 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

gösteren cetvel ve defterlerle bunlarla ilgili her türlü belgeler mal hesabını,

Teşkil eder.

Belediye ve özel idarelerle benzeri kuruluşların yetkili mercilerce onanmış bütçe ve kadrolarıyla kesin hesapları ve bunlarla ilgili kararlar, bilânço esasına göre hesap yürüten kurumlarda ise kesin mizan ve bilânçolar Sayıştaya verilecek hesaplara dâhildir.

Yukarıdaki fıkralarda sözü geçen cetvel, defter ve belgelerin cins ve neveleri, verilme devreleri Sayıştayca düzenlenecek yönetmeliğinde belirtilir.

Özel mevzuatına göre bir saymanın aynı zamanda gelir, gider ve mal işlemlerini yapmakla görevli olması halinde hesapların bu işlemlerin tamamına veya bir kısmına şâmil olması veya ayrı ayrı verilmesi hallerini ve hesapların verilme tarz ve şekillerini Sayıştay tesbit ile ilgili idare ve kurumlara ve saymanlara tebliğ eder.

III - Saymanlar :

MADDE 41. — Sayıştaya hesap vermekle yükümlü olan saymanlar şunlardır :

1. Gelir Saymanları,
2. Gider Saymanları,
3. Mal Saymanları.

Gelir Saymanları :

Tahakkuk eden her çeşit gelirleri tahsil etmekle görevli memurlardan Daire ve Kurumlarınca Sayıştaya vermekle görevlendirilenlerdir.

Gider Saymanları :

Daire ve Kurumlar adına her çeşit ödemeleri yapmakla ve para veya para gibi değerli her türlü kıymetleri saklamakla görevli memurlardır.

Mal Saymanları :

Kanun ve nizamlarına göre her çeşit eşya ve malların muhafazası görevi verilmiş olanlarla böyle bir memuriyet kadrosu bulunmadığı hallerde Daire ve Kurumlarınca Sayıştay'a hesap vermekle görevlendirilmiş bulunanlardır.

III - Saymanlar :

MADDE 41. — Sayıştaya hesap vermekle hükümlü olan saymanlar şunlardır

1. Gelir saymanları,
2. Gider saymanları,
3. Mal saymanları.

Gelir saymanları :

Tahakkuk eden her çeşit gelirleri tahsil etmekle görevli memurlardan daire ve kurumlarınca Sayıştaya hesap vermekle görevlendirilenlerdir.

Gider saymanları :

Daire ve kurumlar adına her çeşit ödemeleri yapmakla ve para veya para gibi değerli her türlü kıymetleri saklamakla görevli memurlardır.

Mal saymanları :

Kanun ve nizamlarına göre her çeşit eşya ve malların muhafazası görevi verilmiş olanlarla öyle bir memuriyet kadrosu bulunmadığı hallerde daire ve kurumlarınca Sayıştaya hesap vermekle görevlendirilmiş bulunanlardır.

Teklif

Her Bakanlık veya katma bütçeli Dairenin merkezinde özel kadrolu bir (Merkez Mal Saymanı) ile her İl Merkezinde genel bütçeli Dairelerin İl, İlçe ve Bucak İdare Kuruluşuna dahil olanların tamamı için Maliye Bakanlığı İller kuruluşunda özel kadrolu bir (İl Mal Saymanı), Okul, Hastane, Atölye, Kütüphane, Müze gibi idare kuruluşları dışında kalan müesseselerin de kendi kadrolarında ayrı birer (Müessese Mal Saymanı) bulunur. Katma bütçeli Dairelerin İller veya Bölge kuruluşlarıyla sair Kurumların merkez ve diğer kuruluşlarında, Özel İdare ve Belediyelerde Sayıştay'a hesap verecek Mal Saymanları kuruluş kadrolarında gösterilir veya mevcut memurlardan birisi usulü dairesinde yetkili mercilerce mal saymanı olarak görevlendirilir.

Askerî Birlik ve Müesseselerin Mal Saymanları Millî Savunma Bakanlığınca görevlendirilir.

Elçilik, Temsilcilik, Konsolosluk, Müşavirlik, Ateşelik ve benzeri yurt dışındaki Devlet kuruluşunun malları için o kuruluştaki memurlardan birisi ilgili Bakanlıkça Mal Saymanı olarak görevlendirilir.

Sayman durumunda olanlar :

MADDE 42. — Usulüne uygun olarak sayman sıfatiyle görevlendirilmediği halde kendiliğinden veya verilen emir üzerine gelirleri toplayan, harcayan ve malları saklayan ve idare edenler de bu işlemler bir saymanın hesabına dâhil edilmediği takdirde, Sayman add olunur ve kanun hükümleri gereğince sayman sıfatiyle hesabını Sayıştay'a vermeğe zorunlu olup saymanlar hakkındaki sorumluluk bunlar hakkında da uygulanır.

Eğer bu hal âmirlerinin yazılı emirleri üzerine cereyan etmiş ise sorumlulukta onlar da ortaklırlar.

Saymanlıkların ve Saymanların Sayıştaya bildirilmesi

MADDE 43. — Bakanlıklar ve katma bütçeli Dairelerle Sayıştay denetimine tabi olan bütün idare ve Kurumlar, her hesap yılı başından önce, Merkez, yurt içi ve yurt dışındaki bü-

Gecici Ko.

Elçilik, temsilcilik, konsolosluk, müşavirlik, ateşelik ve benzeri yurt dışındaki devlet kuruluşunun malları için o kuruluştaki memurlardan birisi ilgili Bakanlıkça mal saymanı olarak görevlendirilir.

Sayman durumunda olanlar :

MADDE 42. — Teklifin 42 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Saymanlıkların ve saymanların Sayıştaya bildirilmesi

MADDE 43. — Bakanlıklar ve katma bütçeli dairelerle Sayıştay denetimine tabi olan bütün idare ve kurumlar her hesap yılı başından önce merkez yurt içi ve yurt dışındaki bü-

Teklif

tün kuruluşlarına giren saymanlıkların neville-riyle buldukları mahalleri, görev sahalarının hudut ve şumulünü, Saymanlıklara bağlı mutemetliklerle depo, ambar ve benzeri iş yerlerinin açık adreslerini, görev başındaki saymanların ad ve soyadlarıyla sicil numaralarını, aylık ücret ve derecelerini Sayıştaya bildirmekle yükümlüdürler.

Saymanların hesap vermesi

MADDE 44. — Hesaplar, saymanlar tarafından bu kanunda ve diğer kanunlarda yazılı süreler içinde tamamlanarak incelenmeye hazır vaziyette bekletilir veya Sayıştayın bildireceği yere gönderilir.

Hesaplar görev başında bulunan sonuncu sayman tarafından hazırlanır ve verilir. Hesabın verilmemesinden doğan sorumluluk buna aittir.

Hesabını tamam olarak hazırladıktan sonra başka yere naklolunan, emekliye ayrılan veya Bakanlık emrine alınan saymanlar, haleflerine verdikleri devir sırasında, hazırladıkları hesaplarını da devrederler ve bu husus devir tutanağında belirtilir.

Ölüm, sağlık durumu ve sair mücbir sebeplerle hesap vermeğe muhtedir olamayan veya hesap vermekten kaçınan saymanların hesapları bağlı buldukları Dairelerce kurulacak bir Kurul eliyle yeni saymana devredilir.

Saymanlığın başka bir saymanlığa katılması halinde, sayman o tarihe kadarki hesabını yeni saymana devre, saymanlığın kaldırılması halinde ise, sayman bu hesabı üç ay içinde Sayıştaya vermeye zorunludur.

IV — Sorumluluk halleri :

MADDE 45. — a) Saymanlar: Kanunlara, Tüzüklere, Yönetmeliklere uygun surette harcadığını, verildiğini, tahakkuk ettirildiğini veya tahsil edildiğini, kullanıldığını, muhafaza edildiğini isbat edemedikleri para, kıymet, mal ve gelirleri ödemeye zorunludurlar.

Geçici Ko.

tün kuruluşlarına giren saymanlıkların neville-ri ile buldukları mahalleri, görev sahalarının hudut ve şumulünü, saymanlıklara bağlı mutemetliklerle depo, ambar ve benzeri iş yerlerinin açık adreslerini, görev başındaki saymanların ad ve soyadlarıyla sicil numaralarını, aylık ücret ve derecelerini Sayıştaya bildirmekle ve sorumluların imza sirkülerlerini göndermekle yükümlüdürler.

Yıl içinde yapılan değişiklikler de değişiklik tarihinden itibaren en çok bir ay içinde aynı suretle Sayıştaya bildirilir.

Saymanların hesap vermesi

MADDE 44. — Teklifin 44 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

IV - Sorumluluk halleri :

MADDE 45. — Teklifin 45 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Malın ödettirilmesi, yok olma tarihindeki rayiç bedel üzerinden, bu tarih belli değilse malın satın alındığı tarih ile kaybolmanın tesbit edildiği tarih arasındaki en yüksek rayice göre bulunacak bedel üzerinden olur. Devlet mallarının hasara uğratılması hakkındaki genel hümler saklıdır.

b) **Mal Mutemetleri:** Kendilerine bağlı olduğu daire ve Kuruma ait malların muhafaza ve idaresi görevi verilmiş olup bu görevleri sebebiyle bağlı buldukları mal saymanlarına hesap veren mal mutemetleri kanunlara, tüzüklere ve yönetmeliklere uygun olarak muhafaza ve idare ettiklerini isbat edemedikleri kayıpları ve kıymet eksilmelerini ödemeye zorludurlar.

c) **Taahhüt Memurları:** Belli bir giderin, bir atanma ve yükselmenin veya bütçeden bir para ödenmesini gerektirecek benzeri bir işlemin yapılması için ita âmirlerine veya diğer yetkili makamlara karşı onay yazılarını imza eden taahhüt memurları kanunlara, Tüzüklere, yönetmeliklere uygun surette hazırladıklarını ispat edemedikleri taahhütlerden dolayı meydana gelen zararları ödemeye zorludurlar.

ç) **Tahakkuk Memurları :** Kanunlara, Tüzüklere, Yönetmeliklere uygun surette tahakkuk ettirdiklerini ispat edemedikleri giderleri ve gelirleri ödemeye zorludurlar.

d) **Tahsil Memurları :** Kanunlara, Tüzüklere, Yönetmeliklere uygun olarak tahakkuk ettirilip tahsili için kendisine tevdi edilmiş bulunan gelirlerden bu hükümlere uygun olarak işlem yapmamak suretiyle tahsil edemediklerini ödemeye zorludurlar.

e) **Birinci Derece İta Amirleri Tertibe uygunluk, kanun, nizam ve kararlara uyarlık görülmemesi dolayısıyla, Sayıştayca geri çevrilen evrak hakkında Bakan tarafından sorumluluğun yüklenildiğini bildiren yazılı başvurma üzerine keyfiyet Sayıştayca yeniden incelenir.**

Sayıştay kaçınmasında direttiği ve Bakanlar Kurulunca keyfiyet incelenerek Bakanın görüşünün yerinde görüldüğü hakkında karar verildiği ve bu karar Sayıştaya bildirildiği takdirde ihtiyat kaydiyle vize işlemi yapılır.

Teklif

Sayıştay bu yolda ihtiyat kaydıyle vize ettiği evrak ile diğer işlemler ve yolsuzluklar hakkında üç ayda bir sunacağı rapor ile Türkiye Büyük Millet Meclisine bilgi verir.

f) İkinci Derece İta Âmirleri : Saymanların, taahhüt ve tahakkuk memurlarının itirazı olduğu halde sorumu kabul ettiklerine dair yazı ile verecekleri emir üzerine yapılan taahhüt, tahakkuk ve ödemelerden husule gelecek Hazine zararlarını ödemekle yükümlüdürler.

İlgililerin itirazı üzerine ita âmirinin yazılı tekit emri ödemeye sebeb olmuş ise sorum yalnız olarak emri veren ita âmirine aیدolur.

Yukarıdaki fıkrada yazılı sorumluluk sebepleri ve ödenmesine hükmedilen miktarlar sorumluların ad ve görev unvanları belirtilmek suretiyle Sayıştay ilâmlarında ayrı, ayrı gösterilir.

V - Hesapların incelenmesi :

MADDE 46. — Sayman hesaplarından hangilerinin merkez veya hesap yerlerinde inceleneneğine Genel Kurul karar verir. Bu hesaplar Birinci Başkanın görevlendireceği Denetçiler tarafından incelenir. İnceleme sırasında,

1. Gelirlerin, alacakların ve her türlü hakların kanunlara, tüzüklere ve yönetmeliklere ve bütçedeki tertiplerine uygun olarak tahakkuk, takip ve tahsil edilip edilmediği,

2. Giderlerin,

a) Kanunlara, tüzüklere, yönetmeliklere ve bütçedeki tertibine, ödeneneğine ve kadroya uygun olarak harcanıp harcanmadığı,

b) Ödemenin istihkak sahiplerinin veya vekillerinin kimliği araştırılmak suretiyle yapıp yapılmadığı,

c) İdare hesabına giren bütün işlemlerin para ve sair kıymet hareketlerinin kanun, tüzük ve yönetmeliklerdeki hükümlere uygun bulunup bulunmadığı,

3. Taşınır ve taşınmaz malların giriş, kullanış, saklanış ve çıkışı kanun, tüzük ve yönetmeliklere uygun olarak yapıp yapılmadığı,

4. Yukarıdaki fıkralarda yazılı bütün işlem ve hesapların belgelere ve kayıtlarına uygun olup olmadığı,

Araştırılır.

Geçici Ko.

V - Hesapların incelenmesi :

MADDE 46. — Sayman hesaplarından hangilerinin merkezde veya hesap yerlerinde inceleneneğine Genel Kurul karar verir. Bu hesaplar Birinci Başkanın görevlendireceği denetçiler tarafından incelenir.

Ancak, kayıtlı malların değerleri toplamı (500 000) lira ve daha yukarı olan mal saymanlıkları yerinde denetlenir.

Merkezde incelenmekte olan saymanlık hesaplarından her hangi birinin yerinde incelenmesine ilgili denetçinin istemi üzerine hesabın bağlı bulunduğu dairece karar verilebilir. Bu karar Genel Kurulca da uygun bulunduğu takdirde bu hesaplar Birinci Başkanın görevlendireceği denetçiler tarafından yerinde incelenir.

İnceleme sırasında;

1. Gelirlerin, alacakların ve her türlü hakların kanunlara, tüzüklere ve yönetmeliklere ve bütçedeki tertiplerine uygun olarak tahakkuk, takip ve tahsil edilip edilmediği,

2. Giderlerin,

a) Kanunlara, tüzüklere, yönetmeliklere ve bütçedeki tertibine, ödeneneğine ve kadroya uygun olarak harcanıp harcanmadığı,

b) Ödemenin istihkak sahiplerinin veya vekillerinin kimliği araştırılmak suretiyle yapıp yapılmadığı,

MADDE 47. — Sayıştay yapacağı incelemeler sırasında, yatırım bütçelerine konulmuş olan ödeneklerin bölüm ve madde itibariyle bütçe gerekçelerinde gösterilen iş, hizmet ve ihtiyaçlara harcanıp harcanmadığını araştırır.

MADDE 48. — Denetçiler kendilerine verilen hesapları bu kanunla diğer kanunlarda yazılı esaslar ve yönetmeliğindeki usuller gereğince inceler ve sonucu gösterir bir rapor düzenler. Bu inceleme sırasında mevzuata uygun bulunmadığı veya noksan gördüğü işler hakkında sorumluların yazılı savunmalarını alması ve düşüncesiyle birlikte raporda göstermesi şarttır.

Usulü dairesinde yapılan tebligata tebellüğdan itibaren bir ay içinde karşılık vermeyen sorumluların savunması beklenmiyerek mevcut bilgi ve belgelere göre rapor düzenlenir.

Bu raporlarda hesabın doğruluğu ve denkliği ve belgelerinin tamam olup olmadığı ve inceleme neticesinde sorumluluğu gerektiren hususlar görülüp görülmediği ve ayrıca 28 nci maddenin birinci fıkrasının (C) bendinde yazılı sabit veya döner sermayeli veya fon şeklinde kurulan teşebbüs ve kurumların harcama ve çalışmalarının kuruluş gayelerine uygun bulunup bulunmadığı da raporların sonunda açıklanır.

c) İdare hesabına giren bütün işlemlerin para ve sair kıymet hareketlerinin kanun, tüzük ve yönetmeliklerdeki hükümlere uygun bulunup bulunmadığı,

3. Taşınır ve taşınmaz malların giriş, saklanması, kullanış ve çıkışları ile bunların bulunması gerekli olan yerlerde tamamen mevcud olup olmadığı hususlarının yürürlükteki kanun, tüzük ve yönetmelik esaslarına göre yapılıp yapılmadığı,

4. Yukarıdaki fıkralarda yazılı bütün işlem ve hesapların belgelere ve kayıtlarına uygun olup olmadığı,

Araştırılır.

MADDE 47. — Sayıştay yapacağı incelemeler sırasında, denetimine giren bütün daire ve kurumların bütçelerine konulmuş olan ödeneklerin tertip itibariyle (bütçe gerekçeleri ve dayanaklarında gösterilen iş, hizmet ve ihtiyaçlara harcanıp harcanmadığını, bütçenin uygulanmasında ekonomik ve maksada uygun olup olmadığını araştırır ve sonucu hakkındaki görüşlerini uygunluk bildirimlerinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar.

MADDE 48. — Denetçiler kendilerine verilen hesapları bu kanunla diğer kanunlarda yazılı esaslar ve yönetmeliğindeki usuller gereğince inceler ve sonucu gösterir bir rapor düzenler. Bu inceleme sırasında mevzuata uygun bulunmadığı veya noksan gördüğü işler hakkında sorumluların yazılı savunmalarını alması ve düşüncesiyle birlikte raporda göstermesi şarttır.

Usulü dairesinde yapılan bildirim bilgi edinilmesinden itibaren en çok otuz gün içinde cevap vermeyen sorumluların savunmaları beklenmiyerek mevcut bilgi ve belgelere göre rapor düzenlenmekle beraber, bunlar hakkında ayrıca bu kanun esaslarına göre disiplin veya ceza kovuşturulması isteminde bulunulur.

Bu raporlarda hesabın doğruluğu ve denkliği ve belgelerin tamam olup olmadığı ve inceleme neticesinde sorumluluğu gerektiren hususlar görülüp görülmediği ve ayrıca 28 nci maddenin birinci fıkrasının (C) bendinde yazılı sabit veya döner sermayeli veya fon şeklinde kurulan teşebbüs ve kurumların harcama ve çalışmalarının kuruluş gayelerine uygun bu-

Teklif

MADDE 49. — Sorumlular veya diğer ilgili memurlar denetçilerin istiyeyeceği bilgiyi vermeye, kayıtlarla belgeleri geciktirmeksizin göstermeye veya vermeye zorunludurlar.

Sorumluların yanında bulunmayan belgeler ilgili dairelerden istenir. Sorumlular belgelerin asıllarını ve aslı gösterilemeyen belgelerin ikinci nüshalarını göstermeye zorunludurlar.

MADDE 50. — İncelenmesi bitirilen hesapların raporları ona ait cetvel ve belgelerle birlikte Birinci Başkanlığa verilir. Başkanlık bunları yargılanmak üzere dairelere verir.

VI - Saymanlar hakkında uygulanacak cezalar :

MADDE 51. — Hesabını kanun hükümleri dairesinde zamanında ve tam olarak vermeyen saymanların aylıkları, Sayıştayca ita âmirlerine ve saymanlara bildirilmesi üzerine hesabını verinceye kadar yarım olarak verilir. Yarım aylık kesilmeye başlandığı aydan itibaren üç ay içinde yine hesap verilmediği takdirde alınacak kararlar sayman memuriyetinden çıkartılır.

Denetleme ve yargılama sırasında istenilen her çeşit bilgi, belge ve defterleri ve gerekli açıklamayı vermeyen ve denetleme ve yargılamayı güçleştirenler verilecek kararlar aylık istihkakının yarısına kadar aylık kesimi cezasıyla cezalandırılır ve bir mühlet verilir. Tâyin edilen mühlet içinde yine istenilen evrak ve vesikaları vermez veya denetleme ve yargılamayı güçleştiren sebepleri ortadan kaldırmazsa, hakkında verilecek kararın bildirilmesi üzerine, bağlı olduğu dairece, iş ve memuriyetine son verilir.

Sayıştay ilâmlarının icrasını izlemiyenler hakkında da aynı cezalar uygulanır.

Geçici Ko.

İnup bulunmadığı da raporların sonunda açıklanır.

MADDE 49. — Sorumlular veya diğer ilgili memurlar denetçilerin istiyeyeceği bilgiyi vermeye, kayıtlarla belgeleri geciktirmeksizin göstermeye veya vermeye mecburdurlar.

Sorumluların yanında bulunmayan belgeler ilgili dairelerden istenir. Sorumlular belgelerin asıllarını ve aslı gösterilemeyen belgelerin ikinci nüshalarını göstermek zorundadırlar.

Yukardaki hükme uymayanlar hakkında bu kanun esaslarına göre ceza veya disiplin kovuşturması yapılır.

MADDE 50. — Teklifin 50 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

VI - Saymanlar hakkında uygulanacak cezalar :

MADDE 51. — Teklifin 51 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Teklif

Geçici Ko.

MADDE 52. — Emeklilik, bakanlık emrine alınma ve benzeri sebeplerle hesabını devretmeden temelli veya geçici olarak vazifeden ayrılmış bulunan saymanlara ilgili kurum ve dairelerce aylık ve diğer istihkakları ödenemez.

Başka vazifeye naklen atanan saymanlar da devrini vermedikçe yeni görevlerine başlayamazlar. İstifa suretiyle ayrılan saymanlardan devrini zamanında vermeyenler sonradan Sayıştay denetimine tabi daire ve kurumlarda bir göreve atanamazlar.

MADDE 53. — Yukarıdaki maddelerde Sayıştay bildirileriyle uygulanacağı gösterilen cezalara, ilgili savunması ve savcılığın düşüncesi alındıktan sonra, Birinci Başkanın dosyayı havale edeceği Sayıştay Dairesince karar verilir.

Verilen kararlar ilgiliye tebliğ olunur. Onbeş gün içinde itiraz edilmeyen kararlar kesinleşir.

İtiraz halinde dosya Sayıştay Genel Kurulunda incelenerek karara bağlanır. Genel Kurul kararı kesindir. İlk kararı veren Dairenin Başkan ve üyeleri Genel Kurul toplantısına katılamazlar.

Daire kararlarına karşı yapılacak itirazlar icrayı durdurmaz.

MADDE 54. — Yukarıdaki maddelerde yazılı hükümlere aykırı olarak yapılacak ödemeler, ilgili ita âmiri ile saymana bu ödemeye ait hesabın yargılanması sonunda Sayıştayca tazmin hükmolunur.

Bundan başka Sayıştayın istemi üzerine bu hükümleri uygulamayanlar hakkında da dairelerince disiplin kovuşturması yapılır.

VII - İkrâz, istikraz, kredi ve avansların denetimi :

MADDE 55. — a) Devletçe müessese ve fertlere ikraz ve taviz olarak verilip Hazinece hususi surette açılacak hesaplara kaydedilen paralar, sayman hesapları arasında Sayıştayca incelenir ve izlenir.

MADDE 52. — Emeklilik, Bakanlık emrine alınma ve benzeri sebeplerle hesabını devretmeden temelli veya geçici olarak vazifeden ayrılmış bulunan saymanlar, hesapları verinceye kadar aylık ve diğer istihkaklarının ödenmesi geciktirilir.

Başka vazifeye naklen atanan saymanlar da devrini vermedikçe yeni görevlerine başlayamazlar. İstifa suretiyle ayrılan saymanlardan devrini zamanında vermeyenler sonradan Sayıştay denetimine tabi daire ve kurumlarda bir göreve atanamazlar.

MADDE 53. — Teklifin 53 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 54. — Teklifin 54 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

VII - İkrâz, istikraz, kredi ve avansların denetimi :

MADDE 55. — a) Devletçe müessese ve fertlere ikraz ve tâviz olarak verilip Hazinece açılacak hesaplara kaydedilen paralar, sayman hesapları arasında Sayıştayca incelenir ve izlenir.

Teklif

Özel kanunlarla Hazine'nin kefalet ettiği istikraz muameleleri dahi Sayıştayca incelemeye ve izlemeye tabidir.

Bu inceleme neticeleri uygunluk bildirimlerine yazılır.

b) Genel ve katma bütçeli dairelerle özel idareler ve belediyelerce yapılan istikrazlarla alınan avanslar ve hizmet karşılığı olmayarak çıkarılan Hazine bonoları miktar ve faizleri ve itfa bedelleri kanunlarındaki hükümlere göre Sayıştayca kaydolunur. İstikraz ve avans sözleşmeleri hakkında bağitleme tarihinden ve Hazine bonoları hakkında imza ve ihraç tarihinden itibaren üç ay içinde Sayıştaya bilgi verilir.

Bu işlemlere ilişkin gider belgeleri sayman hesapları arasında Sayıştaya verilerek usulü dairesinde hükme bağlanır.

Bu konudaki inceleme sonuçları uygunluk bildirimlerinde gösterilir.

c) Kanunları gereğince mutemet ve mütaahhitlere verilen avanslarla açılan krediler dahi Sayıştayca incelenir.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Yargılama

I - Hesapların yargılanması :

MADDE 56. — Daire başkanları dairelerine verilen hesap raporları hakkında Savcının yazılı düşüncesini alır.

Savcılıktan gelen raporlar Daire Başkanlığınca düşüncesi bildirilmek üzere üyelere verilir.

Üyeler kendilerine verilen raporlar üzerine gerekli incelemeyi yapar. Gerektiğinde raporda ilişiksiz görülen kısımların da her cihetine bakılıp bakılmadığını araştırır ve düşüncelerini yazmak suretiyle raporları Daire Başkanlığına geriverirler.

Üyece, raporlar üzerinde yapılacak inceleme sırasında lüzum görüleni üyenin teklifi üzerine Daire Başkanlığınca hesabın her cihetine bakılıp bakılmadığının araştırılması için Uzman denetçilerden birine verilir. Uzman denetçi hesapta yeniden ilişkili hususlar görürse, usulü

Geçerli Ko.

Özel kanunlarla Hazine'nin kefalet ettiği istikraz muameleleri dahi Sayıştayca incelemeye ve izlemeye tabidir.

Bu inceleme neticeleri uygunluk bildirimlerine yazılır.

b) Genel ve Katma bütçeli dairelerle özel idareler ve belediyelerce yapılan istikrazlarla alınan avanslar ve hizmet karşılığı olmayarak çıkarılan Hazine bonoları miktar ve faizleri ve itfa bedelleri kanunlarındaki hükümlere göre Sayıştayca kaydolunur. İstikraz ve avans sözleşmeleri hakkında bağitleme tarihinden ve Hazine bonoları hakkında imza ve ihraç tarihinden itibaren 3 ay içinde Sayıştaya bilgi verilir.

Bu işlemlere ilişkin gider belgeleri sayman hesapları arasında Sayıştaya verilerek usulü dairesinde hükme bağlanır.

Bu konudaki inceleme sonuçları uygunluk bildirimlerinde gösterilir.

c) Kanunları gereğince mutemet ve mütaahhitlere verilen avanslarla açılan krediler dahi Sayıştayca incelenir.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Yargılama

I - Hesapların yargılanması :

MADDE 56. — Teklifin 56 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

Teklif

Geçici Ko.

dairesinde sorumluların savunmasını alır ve yazacağı rapor düşüncesi bildirilmek üzere Savcılığa gönderilir. Savcılıktan gelen bu hesap dosyası Daire Başkanı tarafından tekrar aynı üyeye verilir.

MADDE 57. — Üyelerin yazılı düşüncesi üzerine dairece hesabın yargılanmasına başlanır. Yargılama sırasında lüzum görülürse Savcı davet edilerek düşüncesi sorulur.

MADDE 58. — Resmî dairelere, mutemetlere veya istihkak sahiplerine posta veya bankalar vasıtasıyla gönderilen paralarla mukadder kıymetli senet veya ayniyata ait alındılar saymanın beraetine yeterlidir.

Merkez veya diğer saymanlıklar adına harcama yapılmış ve bunlara ait para yerine geçen evrak ve senetler yerlerine gönderilmişse merkez veya ilgili saymanın bunların alındığını bildiren belgeleri Sayıştaya göndermesi ödemeyi yapan saymanı beraet ettirir.

Bu belgeler gönderilmediği takdirde bunların postaya verildiği sırada yapılan tutanakların veya kaybolan evrakın resmî kayıtlarından alınacak onanmış örnekleri dahi beraet için muteber sayılır. Ancak bu evrak ve senetler kanun, nizam ve kararlara uygun değilse saymanın bu kanuna göre olan sorumluluğu devam eder.

Posta idarelerine tutanaklarıyla kıymetli posta paketi halinde teslim edilen paralar gönderildiği yerde tamam olarak çıkmazsa idare ve Adliyece yapılacak soruşturmaya ve verilecek karara göre sorumluluk belli olur.

MADDE 59. — Zaruri sebeplerle asılları veya ikinci nüshaları ibraz veya tevdi edilemeyen hallerde, hizmetin yapıldığını ve karşılığının hak sahibine verildiğini gösteren evraka, belgeye ve mevcut kayıt ve delillere göre, Savcının düşüncesi alındıktan sonra sorumluların beraet veya zimmetine hükmedilir.

MADDE 60. — Savaş, yangın, sel, deprem, idari ve askerî sebeplerle, tahliye gibi olağanüstü ve zaruri haller dolayısıyla veya çalınma ya da mücbir sebeplerle kaybolduğu anlaşılan belge ve kayıtların bulunmasına ve gönderilmesine imkân bulunmadığı idare kurulunca tutanakla onanırsa, sayman mevcut delillere göre yargılanır.

MADDE 57. — Teklifin 57 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 58. — Teklifin 58 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 59. — Teklifin 59 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 60. — Savaş, yangın, sel, deprem, idari ve askerî sebeplerle, tahliye gibi olağanüstü haller dolayısıyla veya çalınma ya da mücbir sebeplerle kaybolduğu anlaşılan belge ve kayıtların bulunmasına ve gönderilmesine imkân bulunmadığı idare kurullarınca tutanakla onanırsa, sayman mevcut delillere göre yargılanır.

Teklif

Ancak yukarıda yazılı hallerin vukuunda, saymanın durumu derhal yazı ile üstüne bildirilmesi ve zimmetini ibra için sekiz gün içinde bağlı olduğu Bakanlık veya daireye başvurması şarttır. Bu takdirde saymanın beraeti veya sorumluluğu Bakanlık veya dairesinin düşüncesi alınmak suretiyle Sayıştayca hükme bağlanır.

MADDE 61. — Hesapların yukarıdaki maddelere göre yapılan yargılanması sonunda beraet veya zimmet veya tazmin hükmü verilir. Verilen hükümler Daire Başkanı tarafından raporun fıkraları hizasına özet olarak yazılıp imza edilir. Ayrıca tutanak yapılması ve mahkeme başkanı ve üyeleri tarafından imza edilmesi lâzımdır.

MADDE 62. — İlâm müsveddeleri mahkeme kurulu tarafından görülüp imza edildikten sonra bundan gereği kadar ilâm çıkarılır. Bu ilâmlardan ikişer nüshası Daire Başkanı ve üyeler tarafından imza edildikten sonra imzalı nüshalardan birisi dairede alıkonulup diğeri ve imzasız nüshaları hesap dosyası ile birlikte Birinci Başkanlığa verilir. Bu ilâmlar Birinci Başkan veya temsil edeceği kimseler tarafından Sayıştay mühürü ile mühürlenip imza edildikten sonra mahkeme kurulu tarafından imzalı nüshası genel sekreterlikçe saklanır.

MADDE 63. — Sayıştay ilâmlarının birer nüshası sorumlulara, birer nüshası sorumluların bağlı olduğu Bakanlık veya daireye, iki nüshası da, bir nüshası ilgili saymanlığa gönderilmek üzere, Maliye Bakanlığına ve bir nüshası da savcılığa usulüne göre tebliğ olunur.

İl özel idareleriyle Belediyelere ait ilâmların birer nüshası sorumlulara, bir nüshası İçişleri Bakanlığına, iki nüshası da, birisi ilgili saymanlığa verilmek üzere, Valiliğe ve bir nüshası da Savcılığa tebliğ olunur.

Geçici Ko.

Ancak yukarıda yazılı hallerin vukuunda, saymanın durumu derhal yazı ile üstüne bildirilmesi ve zimmetini ibra için 15 gün içinde bağlı olduğu Bakanlık veya daireye başvurması şarttır. Bu takdirde saymanın beraeti veya sorumluluğu Bakanlık veya dairesinin düşüncesi alınmak suretiyle Sayıştayca hükme bağlanır.

MADDE 61. — Teklifin 61 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 62. — Teklifin 62 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 63. — Sayıştay ilâmlarının birer nüshası sorumlulara, birer nüshası sorumluların bağlı olduğu bakanlık veya daireye, iki nüshası da, bir nüshası ilgili saymanlığa gönderilmek üzere, Maliye Bakanlığına ve bir nüshası da Savcılığa usulüne göre tebliğ olunur.

İl özel idareleriyle belediyelere ait ilâmların birer nüshası sorumlulara, bir nüshası İçişleri Bakanlığına, iki nüshası da, birisi ilgili saymanlığa verilmek üzere, valiliğe ve bir nüshası da savcılığa tebliğ olunur.

Sayıştay daireleri veya Temyiz Kurulundan verilen kararlar müphem ise taraflardan herbiri; tavgizhini yahut iki tarafın adı ve soyadı ile sıfatı ve iddiaları sonucuna ilişkin yanlışlıklar ile hüküm fıkrasındaki hesap yanlışlıklarının düzeltilmesini isteyebilir.

Tavgiz veya düzeltme dilekçeleri karşı taraf sayısından bir nüsha fazlasıyla verilir.

Kararı vermiş olan daire veya Temyiz Kurulu işi inceler ve lüzum görürse dilekçenin bir nüshasını, tâyin edeceği süre içerisinde cevap vermek üzere, diğer tarafa tebliğ eder. Cevap iki nüsha olarak verilir, bunlardan birisi tadviz veya düzeltmeyi istiyen tarafa gönderilir.

Görevli daire veya kurulun bu husustaki kararı taraflara tebliğ olunur.

Tadviz, kararın yerine getirilmesine kadar istenilebilir.

MADDE 64. — Teklifin 64 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 64. — Sayıştay ilâmları kesinleştikten sonra İcra ve İflâs Kanunu gereğince yerine getirilir. İlâmların yürütülmesini kovuşturmakta ilâmların gönderildiği dairelerin en büyük âmiri sorumludur.

İlâmlarda gösterilen zimmet ve tazminlerde zimmetler vukuu tarihinden, tazminler ise hükmedildikleri tarihten itibaren faize tâbidir.

MADDE 65. — Sayman hesabı arasında suç teşkil eden bir fiile rastlandığı takdirde hesabın bu kısmı ayrılarak kamu dâvası yönünden kovuşturulmak üzere dairesine verilir. Mahkemece verilen hüküm Sayıştay'ın hesap yönünden denetimine ve hükmüne engel değildir.

MADDE 65. — Sarftan önce vize için Sayıştaya gönderilmiş olan tahakkukat belgelerinin ve sarftan sonra sayman hesaplarının incelenmesi esasında suç teşkil eden bir fiile rastlandığı takdirde, ilgili denetçi tarafından derhal deliller tesbit edilerek durum, Birinci Başkanlığa bildirilir. Birinci Başkanın görevlendireceği hesap mahkemesince kamu dâvası yönünden kovuşturma yapılmasına karar verilmesi halinde de işlemler evrak veya hesabın bu kısmı, gereği yerine getirilmek üzere toplanan ilk delillerle birlikte sorumluların bağlı olduğu daireye ve Cumhuriyet Savcılığına verilir. Genel mahkemelerce verilen hükümler, Sayıştayın, hesap ve işlemler yönünden denetimine ve hükmüne engel değildir. Bu maddenin uygulanması ile ilgili hususlar yönetmeliğinde belirtilir.

MADDE 66. — Teklifin 66 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 66. — Saymanların hesapları Sayıştaya'a noksansız verildiği tarihten itibaren iki yıl içinde yargılanmadığı takdirde hükmen onanmış sayılır.

II — Kanun yolları :

1 — Yargılamanın iadesi

MADDE 67. — Aşağıdaki sebepler üzerine, Savcı, hükümlü, hükümlünün bağlı olduğu bakanlık veya daire ya da Maliye Bakanlığı tara-

Teklif

Geçmiş

findan yargılanmanın iadesi istenebileceği gibi Sayıştay dairelerince de doğrudan doğruya buna karar verilebilir.

- a) Hesapta maddî hatâ bulunması, noksan veya mükerrerlik olması,
- b) İbrâz edilen belgede sahtecilik bulunup da hükme etki yapmış olması,
- c) İnceleme veya yargılama sırasında görülmeyen yanlış veya usulsüz bir işlemin hükümden sonra meydana çıkmış olması,
- ç) Hükme tesir edebilecek bâzı belgelerin inceleme ve yargılama sırasında bulunmayıp, hükümden sonra meydana çıkması.
- d) Hükme esas tutulan bir ilâmın bozulma suretile ortadan kalkmış olması,
- e) Kesin hesapların incelenmesi sonunda Genel Kurulca, bütçe tertip ve mahsubuna ilişkin daire kararlarının aksine karar verilmiş olması,

Türkiye Büyük Millet Meclisinden kesin hesabı geçmiş olsun olmasın, ilâmın tebliği tarihinden itibaren beş yıl sonra, yargılamanın iadesi isteminde bulunulamaz.

Türkiye Büyük Millet Meclisinden kesin hesabın onanmış olması şahıs borçlarına etkili değildir.

MADDE 68. — Yargılamanın iadesi istemi, hükmü veren dairece incelenir ve ilk olarak yargılamanın iadesi lüzumuna karar verilir. Bu karardan sonra iade olunan hususlara inhisar etmek şartile yargılama yapılır.

MADDE 69. — Yargılamanın iadesi dileğinde bulunmak icrayı alıkoymaz. İade dilekçesini inceliyen daire, gerekli gördüğü takdirde kanunen muteber teminat karşılığında, icranın geciktirilmesine karar verebilir.

2 — *Temyiz*

MADDE 70. — Sayıştay dairelerince verilen ilâmlar Sayıştay Temyiz Kurulunda temyiz olunur. Bu kurulca verilen kararlar kesindir.

MADDE 71. — Sayıştay dairelerinin ilâmları;

- a) Kanuna aykırılık,
- b) Yetkiyi aşmak,

II - Kanun yolları :

1. *Temyiz*

MADDE 67. — Teklifin 70 nci maddesi 67 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 68. — Teklifin 71 nci maddesi 68 nci madde olarak kabul edilmiştir.

Teklif

Geçici Ko.

c) Yargılama usullerine riayet etmemek gibi sebeplerle (63) ncü maddede yazılı ilgiler tarafından temyiz olunabilir.

Temyiz süresi ilgiliye ilâmın tebliğinden itibaren doksan gündür.

MADDE 72. — Temyiz isteği dilekçe ile yapılır. Dilekçeye ilgililer tarafından itirazlarını isbat edecek belgeler bağlanır. Temyiz evrakının suretleri karşı tarafın sayısınca verilir.

Temyiz dilekçesiyle buna bağlı evrak karşı tarafın sayısınca verilir.

Temyiz dilekçesiyle buna bağlı evrak karşı tarafa tebliğ olunur. Tebliğden itibaren otuz gün içinde cevap verilebilir. Bu cevaplar da temyiz edene tebliğ olunur. Temyiz eden de buna onbeş gün içinde cevap verebilir. Bu cevaplar da karşı tarafa tebliğ olunur. Buna da onbeş gün içinde cevap verilebilir.

MADDE 73. — Cevaplar alındıktan sonra veya taraflardan biri süresi içinde karşılık vermediği takdirde temyiz incelenmesi yapılarak karara bağlanır.

MADDE 74. — Temyiz dilekçesi ve lâyiha-lar Sayıştay Başkanlığına verilir. Merkezde bulunmayanlar, temyiz dilekçelerini, Sayıştay'a gönderilmek üzere buldukları yerin en büyük mülkiye memuruna da verebilirler.

İlgililer isterlerse evrakın alındığına dair kendilerine bir alındı verilir.

MADDE 75. — Taraflar yazı ile isterler veya Temyiz Kurulu lüzum görürse tarafları veya bir tarafı davet ederek savunmalarını dinler ve açıklama isteyebilir.

MADDE 76. — Temyiz Kurulu temyiz olunan hükmü olduğu gibi veya düzelterek tasdik eder, kaldırır ya da bozar. Bozma halinde evrak yeniden karara bağlanmak üzere o kararı veren daireye gönderilir.

Daire ilk kararında direktir ve bu direktme üzerine temyiz olunarak tekrar temyiz kurulunca bozma kararı verilirse daire bu karara uymak zorundadır.

MADDE 69. — Teklifin 72 nci maddesi 69 ncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 70. — Teklifin 73 ncü maddesi 70 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 71. — Teklifin 74 ncü maddesi 71 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 72. — Teklifin 75 nci maddesi 72 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 73. — Teklifin 76 ncü maddesi 73 ncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

2. *Yargılamanın iadesi*

MADDE 74. — Aşağıdaki sebepler üzerine savcı, hükümlü, hükümlünün bağlı olduğu Bakanlık veya daire ya da Maliye Bakanlığı tarafından yargılamanın iadesi istenebileceği gibi Sayıştay Dairelerince de doğrudan doğruya buna karar verilebilir. Yargılamanın iadesi sebepleri şunlardır :

- a) Hesapta maddi hata bulunması, noksan veya mükerrerlik olması,
- b) İbraz edilen belgede sahtecilik bulunup da hükme etki yapmış olması,
- c) İnceleme veya yargılama sırasında görülmiyen yanlış veya usulsüz bir işlemin hükümden sonra meydana çıkmış olması,
- ç) Hükme tesir edebilecek bazı belgelerin inceleme ve yargılama sırasında bulunmayıp, hükümden sonra meydana çıkması,
- d) Hükme esas tutulan bir ilâmın bozulma suretiyle ortadan kalkmış olması,
- e) Kesin hesapların incelenmesi sonunda Genel Kurulca, bütçe tertip ve mahsubuna ilişkin daire kararlarının aksine karar verilmiş olması,

Türkiye Büyük Millet Meclisinden kesin hesabı geçmiş olsun olmasın, ilâmın tebliği tarihinden itibaren beş yıl sonra, yargılamanın iadesi isteminde bulunulamaz.

Türkiye Büyük Millet Meclisinden kesin hesabın onanmış olması şahıs borçlarına etkili değildir.

MADDE 75. — Teklifin 68 nci maddesi 75 nci madde olarak kabul edilmiştir.

MADDE 76. — Teklifin 69 ncu maddesi 76 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

3. — *Karar düzeltmesi*

MADDE 77. — Temyiz Kurulu kararlarına karşı aşağıdaki sebeplerle temyiz isteğinde bulunmuş olanlar tarafından ilâmın tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde bir defaya mahsus olmak üzere karar düzeltmesi istenebilir.

- a) Hükümün zatına etkili iddia ve itirazların kararda karşılanmamış olması,

3. *Karar düzeltmesi*

MADDE 77 — Teklifin 77 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

b) Bir ilâmda aynı konu hakkında birbirine aykırı hükümler bulunması,

c) Temyiz yolu ile görülen işlerde Temyiz Kuruluna ibraz olunan ve karara etkili bulunan evrakta bir sania veya sahtelik vukubulmuş olması.

MADDE 78. — Karar düzeltilmesi istem ve incelenmesi temyiz şekil ve usulleri dairesinde yürütülür. Şu kadar ki, burada (75) nci madde hükmü uygulanmaz.

MADDE 79. — Kanun yollarına başvurma hallerinde bu kanunda yer almamış olan hususlar hakkında Hukuk Muhakeme Usulleri Kanununun ilgili hükümleri uygulanır.

III — İctihadın birleştirilmesi :

MADDE 80. — İşin gereği ve ibraz edilen belgelerin mahiyetleri bir olduğu halde, kesinleşmiş olsun olmasın, birbirine aykırı gördüğü ilâmları Birinci Başkan içtihadın birleştirilmesi için Genel Kurula verir.

İçtihadı birleştirme kararları Resmî Gazete ile yayınlanır.

İçtihadı birleştirme kararları yayımından sonraki ödemeler hakkında uygulanır.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Genel uygunluk bildirimini ve Sayıştay raporları

MADDE 81. — Sayıştay, bakanlıklar tarafından düzenlenen kesin hesapları sayman hesaplarıyla ve Hazinece düzenlenen genel hesabı da Bakanlıklar kesin hesaplarıyla karşılaştırır ve uygunluk derecesini Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında belirtilen süre içerisinde genel uygunluk bildirimini ile Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar.

MADDE 82. — Genel bütçe dışında kalan ve bütçeleri Türkiye Büyük Millet Meclisince onanan dairelerin kesin hesapları hakkında da aynı suretle uygunluk bildirimini düzenlenir.

MADDE 73. — Karar düzeltilmesi istem ve incelenmesi temyiz şekil ve usulleri dairesinde yürütülür. Şu kadar ki, burada (72) nci madde hükmü uygulanmaz.

MADDE 79 — Teklifin 79 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

III - İctihadın birleştirilmesi :

MADDE 80. — İşin gereği ve ibraz edilen belgelerin mahiyetleri bir olduğu halde kesinleşmiş olsun olmasın, birbirine aykırı gördüğü ilâmları Birinci Başkan içtihadın birleştirilmesi için Genel Kurula verir.

Birinci Başkan birleşmiş içtihadın değiştirilmesi için de istemde bulunabilir.

İçtihadı birleştirme veya değiştirme kararları resmî gazete ile yayınlanır.

İçtihadı birleştirme kararları yayımından sonraki ödemeler hakkında uygulanır.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Genel uygunluk bildirimini ve Sayıştay raporları

MADDE 81. — Teklifin 81 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 82. — Teklifin 82 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 83. — Yukarıdaki maddeler gereğince düzenlenecek kesin hesaplara Sayıştay ilâmlarının infaz derecesini gösterir bir cetvelin bağlanması şarttır.

MADDE 84. — Kesinhesap kanunu tasarısı, Anayasa'daki bir yıllık süreyi aşmamak şartıyla, idare hesapları tam olarak Sayıştay'a verilmedikçe Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulamaz.

MADDE 85. — Hesapların tatbikine ve uygunluk bildirimının hazırlanmasına ilişkin işlemler Birinci Başkan tarafından denetçilerden kurulu kesinhesap şubesine havale olunur. Kesinhesaplar hakkında bu şubece düzenlenen raporlar ikinci derecede dairelerce incelenerek karara bağlanır.

MADDE 86. — Kesinhesaplar hakkında dairelerce verilen kararlar her yıl sıra ile bir üye tarafından incelenir ve bir rapor düzenlenir. Bu rapor daire kararıyla birlikte Maliye Bakanı namına yetkili bir zat ve Sayıştay Savcısı da hazır bulunduğu halde Genel Kurulda görüşülür ve uygunluk bildiriminin son şekli tesbit olunur.

Katma bütçelerin kesinhesaplarının Genel Kurulda görüşülmesinde ayrıca ilgili dairenin yetkili temsilcisi de bulundurulur.

Genel uygunluk bildirimleri Genel Kurul üyeleri ve Savcı tarafından imza edilerek Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur.

MADDE 87. — Genel ve katma bütçeli dairelerin bir hesap devresindeki mal işlemlerinin incelenmesi sonucunda beliren hata ve noksanlıklar ve bu daireler dışında kalan idare ve kurumların bir yıllık hesaplarının incelenmesi sonucu, bunların faaliyetlerinin kuruluş gayelerine uygun ve verimli olup olmadığı da belirtmek şartıyla, Sayıştay Genel Kurulu raporlarıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur.

MADDE 88. — İnceleme ve denetleme sırasında muttali olunan hesap ve işlemlerden Sayıştay Genel Kurulunca gerekli görülenler bu husustaki Sayıştay mütalâasıyla birlikte bir

MADDE 83. — Teklifin 83 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 84. — Teklifin 84 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 85. — Teklifin 85 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 86. — Kesinhesaplar hakkında dairelerce verilen kararlar her yıl sıra ile bir üye tarafından incelenir ve bir rapor düzenlenir. Bu rapor daire kararıyla birlikte Maliye Bakanı namına yetkili bir zat ve Sayıştay Savcısı da hazır bulunduğu halde Genel Kurulda görüşülür ve uygunluk bildiriminin son şekli tesbit olunur.

Genel bütçe dışında kalan bütçelerin kesinhesaplarının Genel Kurulda görüşülmesinde ayrıca ilgili dairenin yetkili temsilcisi de bulundurulur.

Genel uygunluk bildirimleri Genel Kurul üyeleri ve savcı tarafından imza edilerek Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur.

MADDE 87. — Genel ve katma bütçeli dairelerin bir hesap devresindeki mal işlemlerinin incelenmesi sonucunda beliren hata ve noksanlıklar ve bu daireler dışında kalan idare ve kurumların bir yıllık hesaplarının incelenmesi sonucu, bunların faaliyetlerinin kuruluş gayelerine uygun ve ekonomik olup olmadığı da belirtmek şartıyla, Sayıştay Genel Kurulu raporlarıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur.

MADDE 88. — İnceleme ve denetleme sırasında, hesap ve işlemlerden mevzuata uygun görülmiyenlerden Sayıştay Genel Kurulunca gerekli görülenler bu husustaki Sayıştay mütalâasıyla birlikte bir

Teklif

Geçici Ko.

raporla Türkiye Büyük Millet Meclisine duyurulur.

lâasıyle birlikte bir raporla Türkiye Büyük Millet Meclisine duyurulur.

ONUNCU BÖLÜM

ONUNCU BÖLÜM

Bütçe, personel ve özlük işleri

Bütçe, personel ve özlük işleri

MADDE 89. — Sayıştay, genel bütçe içinde kendi bütçesiyle yönetilir.

MADDE 89. — Sayıştay, genel bütçe içinde kendi bütçesi ile yönetilir.

Birinci Başkan tarafından hazırlanarak Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulan Sayıştay bütçesi, Karma Bütçe Komisyonunda genel bütçe tasarısı ile birleştirilerek incelenir.

Birinci Başkan tarafından hazırlanarak Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulan Sayıştay bütçesi, Karma Bütçe Komisyonunda genel bütçe tasarısı ile birleştirilerek incelenir.

Sayıştayın muhasebe işleri Türkiye Büyük Millet Meclisi Saymanlık Müdürlüğünce yürütülür.

Sayıştay bütçe tasarısının toplam rakamı Ağustos ayı sonuna kadar Maliye Bakanlığına bildirilir.

Çeşitli kanunların Bakanlar Kurulu kararına lüzum gösterdiği işlerden Sayıştay hizmetleriyle ilgili olanlar Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanı kararı ile yürütülür.

Sayıştayın muhasebe işleri Millet Meclisi Saymanlık Müdürlüğünce yürütülür.

Çeşitli kanunların Bakanlar Kurulu Kararına lüzum gösterdiği işlerden sayıştay hizmetleri ile ilgili olanlar Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanı kararı ile yürütülür.

MADDE 90. — Sayıştay kuruluşuna dâhil memur ve hizmetliler Birinci Başkan tarafından kadro ünvanları ile bağlı olmaksızın Sayıştay kuruluşu ile ilgili hizmetlerde kendi kadroları ile görevlendirilebilirler. Bu suretle görevlendirilenlerin kadroları ile ilgili her türlü hakları ve ödenekleri devam eder.

MADDE 90. — Sayıştay kuruluşuna dâhil memur ve hizmetliler Birinci Başkan tarafından kadro ünvanları ile bağlı olmaksızın Sayıştay kuruluşu ile ilgili hizmetlerde kendi kadroları ile görevlendirilebilirler. Bu suretle görevlendirilenlerin kadroları ile ilgili her türlü hakları ve ödenekleri devam eder.

Ancak, meslek mensupları Genel Sekreter yardımcılıkları hariç yönetim işlerinde görevlendirilemezler.

MADDE 91. — Başkan ve üyelerle Savcı kadro aylıklarını alırlar.

MADDE 91. — Başkan ve üyelerle savcı kadro aylıklarını alırlar.

Başkan ve üyelerin kadro aylıklarını kazanılmış hak olarak aldıktan sonraki yükselme işlemleri ile izin ve geçici görevleri Birinci Başkanın onayı ile olur. Birinci Başkan hakkında bu hüküm kendiliğinden uygulanır.

Başkan ve üyelerin kadro aylıklarını kazanılmış hak olarak aldıktan sonraki yükselme işlemleri ile izin ve geçici görevleri Birinci Başkanın onayı ile olur. Birinci Başkan hakkında bu hüküm kendiliğinden uygulanır.

Savcı ve yardımcılarının yükselme işlemleri Maliye Bakanlığına aittir. Bunların yıllık ve mazeret izinleri Sayıştay Birinci Başkanının muvafakati üzerine Maliye Bakanlığınca verilir.

Savcı ve yardımcılarının yükselme işlemleri Maliye Bakanlığına aittir. Bunların yıllık ve mazeret izinleri Sayıştay Birinci Başkanının muvafakati üzerine Maliye Bakanlığınca verilir.

Yukardaki fıkralar dışında kalan Sayıştay mensuplarının özlük ve emeklilik işlemleri genel hükümlerle bu kanunun diğer maddelerinde yazılı hükümler dairesinde yürütülür.

Yukardaki fıkralar dışında kalan Sayıştay meslek mensuplarının her çeşit özlük işlemleri bu kanun hükümleri uyarınca yürütülür. Ancak sarahat olmıyan hallerde genel hükümler

MADDE 92. — Sayıştay mensuplarından,
a) Sayıştay Birinci Başkanı ile Daire Başkanlarına, üyelere, Savcı ve Genel Sekretere her ay aylıklarından ayrı olarak kadro aylık tutarlarının yüzde altmış oranında,
b) Uzman Denetçi, Başdenetçi, Genel Kurul, Temyiz Kurulu ve Daire raportörleri ve denetçilerle, Genel Sekreter, Savcı ve Denetçi yardımcılara derecelerine göre bu kanuna bağlı üç sayılı cetvelde yazılı miktarlarda,
c) Sair Sayıştay memurlarına kadro aylıklarının yüzde otuzbeşi oranında,
Ödenek verilir.
Ödeneye hak kazanılması Maaş Kanunu hükümlerine tabidir.

Ancak, diğer bir göreve vekillik halinde yalnız bir yönden ve yüksek olanının ödeneği verilir.

Memurlar Kanununun 78, 79 ve 84 ncü maddelerinde yazılı izinleri kullananlarla geçici görevle başka tarafa gönderilenler ve Sayıştay kuruluşu ile ilgili diğer işlerle görevlendirilenler dışında her ne suret ve sebeple olursa olsun görevleri başında bulunmayanlara görevlerinden ayrı buldukları sürece ödenek verilmez.

dairesinde hareket edilir. Yönetim mensuplarının özlük ve emeklilik işlerinde genel hükümler uygulanır. Özlük işlemlerine ilişkin hükümlerin uygulanma şekli yönetmeliğinde belirtilir.

Terfi süresini dolduran Başkan ve üyeler dışındaki Sayıştay mensuplarının buldukları kadroda üst derece aylığı verilerek veya üst kadroya atanarak yükselmelerinde yeterlik esastır. Yeterlik, alınan sicillere göre belli olur.

Boşalan bir üst kadroya atanmada aynı derecede yeterli olanlar birden fazla ise, sırasıyla; kıdem, disiplin cezası almamış bulunmak, meslekî inceleme ve yayınlarda bulunmuş olmak, bir yabancı dilden Devlet Dil İmtihanını kazanmış olmak tercih sebepleri sayılır. Tercih sebepleri de eşit olduğu takdirde, yapılacak sınavda daha üstün başarı gösterenler yükselmeye hak kazanırlar.

Sayıştay kuruluşuna dâhil yönetim mensuplarının yükselme işlemleri, genel hükümler dairesinde yürütülür.

MADDE 92. — Sayıştay mensuplarından,
a) Sayıştay Birinci Başkanı ile Daire başkanlarına, üyelere, savcı ve Genel Sekretere her ay aylıklarından ayrı olarak kadro aylık tutarlarının yüzde altmış oranında,
b) Uzman Denetçi, Başdenetçi, Genel Kurul, Temyiz Kurulu ve daire raportörleri ve denetçilerle Genel Sekreter, savcı ve denetçi yardımcılara derecelerine göre bu kanuna bağlı üç sayılı cetvelde yazılı miktarlarda,
c) Sair Sayıştay mensuplarına ekli dört No. lu cetvelde yazılı miktarlarda,
Ödenek verilir.
Ödeneye hak kazanılması Maaş Kanunu hükümlerine tabidir.

Ancak, diğer bir göreve vekillik halinde yalnız bir yönden ve yüksek olanının ödeneği verilir.

Memurlar Kanununun 78 ve 79 ncü maddelerinde yazılı izinleri kullananlarla geçici görevle başka tarafa gönderilenler ve Sayıştay kuruluşu ile ilgili diğer işlerle görevlendirilenler dışında her ne suret ve sebeple olursa olsun görevleri başında bulunmayanlara görevlerinden ayrı buldukları sürece, Memurlar Kanunu-

MADDE 93. — Her yıl Sayıştay meslek mensuplarından en çok dört kişi malî hukuk ve malî işler alanında bilgilerini artırmak ve meslekle ilgili incelemelerde bulunmak üzere Birinci Başkan tarafından lüzum görülen yabancı memleketlere iki yıl için mezun sayılmak suretiyle gönderilirler. Bu süre içinde Sayıştaydaki görevlerine ait aylıkları verilir. Ödenek hariç, diğer özlük hakları saklı kahr. Bu gibilere gidiş ve dönüş harcırahları ile yabancı memleketlerde kaldıkları sürece Harcırah Kanunu hükümleri dairesinde yevmiye verilir.

Bu suretle gönderilecek olanların nitelikleriyle seçim usulleri, yabancı memleketlerdeki çalışmalarının izlenmesi, bu memleketlerdeki çalışmalarına ait düzenleyecekleri raporların şekli ve süresinden önce geriye çağırılma sebepleri yönetmeliğinde ayrıca belirtilir.

Yurda dönenler, yabancı memleketlerde kaldıkları sürenin iki katı Sayıştayda mecburi hizmet görürler. Zorlayıcı bir sebebolmaksızın daha önce ayrılanlardan ödenmiş olan yol paraları ile yevmiyeleri faizleriyle birlikte geri alınır.

Bu madde hükmünden faydalanabilmek için Sayıştayda en az beş yıl çalışmış olmak şarttır.

MADDE 94. — Özel bir kanun ile olmadıkça Sayıştay Başkan ve üyeleriyle raportör ve denetçiler ve denetçi yardımcıları resmî veya özel daire ve kurum ve kurullarda paralı veya parasız hiçbir görev alamazlar.

Bu maddeye aykırı hareket edenler istifa etmiş sayılırlar. Bu husus 27 nci maddedeki Disiplin Kurulunca karara bağlanır.

Ancak mahkemelerce bilirkişi tâyin edilenler ve kooperatif şirketlerinin ve hayır kurumlarının yönetim kurullarında görev alanlar hakkında bu madde hükümleri, uygulanmaz.

nun 84 ncü maddesi gereğince izinli olanlara da bir yıl içinde iki aydan fazlası için ödenek verilmez.

MADDE 93. — Teklifin 93 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 94. — Özel bir kanun ile olmadıkça Sayıştay Başkan ve üyeleri ile raportör ve denetçiler ve denetçi yardımcıları resmî veya özel daire ve kurum ve kurullarda paralı veya parasız hiçbir görev alamazlar.

Bu maddeye aykırı hareket edenler istifa etmiş sayılırlar. Bu husus 27 nci maddedeki disiplin kurulunca karara bağlanır.

Ancak, mahkemelerce bilirkişi tâyin edilenler, kooperatif, şirketlerin ve hayır kurumlarının yönetim kurullarında görev alanlar, ilmi ve meslekî araştırma ve yayınlarda bulunanlar, davet oldukları millî ve milletlerarası kongre, konferans ve toplantılara katılanlar için bu madde hükümleri uygulanmaz.

MADDE 95. — Genel Sekreter, Raportör, Uzman Denetçi, Başdenetçi, Denetçi ve Denetçi yardımcılarının yükselbilmeleri, arka arkaya iki sicillerinin olumlu olmasına bağlıdır. Üç sicil döneminde iki olumlu sicil alanlar da yükselirler.

MADDE 96. — Görevlerinde başarı gösteremedikleri veya yükselmeye yeterli olmadıkları yolunda sicil alanlara ve yeterli buldukları halde diğerlerinin tercihi sebebiyle yükseltilmeyenlere durum, Birinci Başkan tarafından her yıl yazılı olarak bildirilir.

MADDE 97. — Olumsuz sicil almaları veya yeterli oldukları halde yükseltilmemeleri sebebiyle kendilerine yazılı bildirim yapılanların, Danıştay nezdinde dâva açma hakları saklıdır. Bu gibiler hakkında yapılacak işlem, ancak dâva zaman aşımı veya açılan dâvanın kaybedilmesi sonucunda kesinleşir.

Sayıştay meslek mensupları dışında kalan memurlar bu konuda genel hükümlere bağlıdır.

MADDE 98. — Sayıştay meslek mensupları ile yönetim mensuplarının sicillerine ilişkin hükümlerin uygulanma şekli yönetmeliğinde belirtilir.

ONBİRİNCİ BÖLÜM

Disiplin ve ceza kovuşturması

Başkan ve üyeler hakkında disiplin kovuşturması :

MADDE 95. — Birinci Başkan tarafından gösterilecek lüzum ve sebepler üzerine Genel Kuruldan bir zat hakkında disiplin cezası uygulanması Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanına aittir. Başkanlık Divanı bu yetkiyi kendiliğinden de kullanabilir.

Başkan ve üyeler hakkında ceza kovuşturması:

MADDE 96. — Sayıştay Başkan ve üyelerinden birinin göreviyle ilgili bir suç işlemesi halinde Sayıştay Genel Kurulunca seçilecek üç daire başkanı ve iki üyeden kurulu bir heyet tarafından ilk soruşturması yapılarak hazırla-

ONBİRİNCİ BÖLÜM

Disiplin ve ceza kovuşturması

Başkan ve üyeler hakkında disiplin kovuşturması :

MADDE 99. — Teklifin 95 nci maddesi 99 ncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Başkan ve üyeler hakkında ceza kovuşturması :

MADDE 100. — Teklifin 96 nci maddesi 100 ncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

nacak fezleke ile sair evrakı yargılamanın lüzum veya men'ine karar alınmak üzere Genel Kurula verilir. Bu Kurulca verilen yargılamanın men'i kararı kesindir.

Genel Kurulca yargılama lüzumuna karar verilmesi halinde, bu karara ilgililer tarafından 15 gün içinde yapılacak itirazlar Yargıtay Ceza Dairesinde incelenir.

Yargıtay Ceza Dairesince yargılamanın lüzumuna karar verilmesi işlemi bu maddede yânın yapılması için Anayasa Mahkemesine verilir.

Soruşturma Kurulunun seçimine ilgililer ve yargılamanın lüzum veya men'i kararı görüşmelerine Soruşturma Kurulu üyeleriyle ilgililer katılamaz.

Yukarıki fıkrada yazılı olanların görev sırasında görevle ilgisi bulunmıyan şahsi bir suç işlemleri halinde yargılamanın men veya lüzumuna karar verilmesi işlemi bu maddede yazılı usuller dairesinde yürütülür.

Genel Kurul kararları şahsi dâvacılar varsa onlara da tebliğ olunur.

Yargıtay Ceza Dairesinin yargılamanın lüzumuna dair olan kararı kabul etmesi halinde yargılama, Yargıtay Ceza Daireleri Genel Kurulunda yapılır.

Bunların görevleri dışında şahsi bir suç işlemleri halinde yapılacak kovuşturmada Yargıtay üyelerinin şahsi suçlarının kovuşturmasına ilişkin hükümler uygulanır.

Memurlar hakkında disiplin ve ceza kovuşturması

MADDE 97. — Başkan ve üyeler dışında kalan Sayıştay memurları hakkındaki disiplin cezaları ile Memurin Muhakemat Kanununun gerektirdiği kararlar 27 nci maddede yazılı kurullar tarafından verilir.

Memurlar hakkında disiplin ve ceza kovuşturması :

MADDE 101. — Başkan ve üyeler dışında kalan Sayıştay meslek mensupları ile yönetim mensupları hakkındaki disiplin cezaları veya Memurin Muhakemat Kanununun gerektirdiği kararlar, Birinci Başkan veya Daire başkanlarından birinin istemi üzerine, 27 nci maddede yazılı disiplin kurulu tarafından verilir. İstemde bulunan zat daire başkanı ise, kurulun bu konu ile ilgili toplantılarına katılamaz.

Haklarında kovuşturma yapılan meslek veya yönetim mensupları, disiplin veya lüzumu muhakeme kararlarının kendilerine tebliği tarihinden itibaren en çok (15) gün içinde Genel Kurula itirazda bulunabilirler. Genel Kurul. bu

ONİKİNCİ BÖLÜM

Çeşitli hükümler

MADDE 98. — Sayıştay Genel Kurulu, Temyiz Kurulu ve daireleri her yıl Temmuz ayının yirmisinden Eylül ayının beşine kadar çalışmaya ara verir. Bu müddet içinde Sayıştaya gelecek ivedili işlere bakmak ve gereken kararları vermek üzere sıra ile bir Daire çalışmaya devam eder.

Ara verme süresi içinde görevli Daire Başkan ve Üyeleri yılın diğer aylarında aynı müddetle izinlerini kullanabilirler.

MADDE 99. — Hesapla ilgili olarak Sayıştaya verilen her çeşit gider ve gelir evrakı ile her çeşit belgeler Sayıştayda saklanır. Bunların saklanma süreleri ile yok edilme usulleri hakkında tüzüğündeki esaslar uygulanır.

MADDE 100. — 30 . 6 . 1939 tarihli ve 3656 sayılı Kanuna bağlı bir sayılı cetvelin Sayıştay Başkanlığı kısmında mevcut ve sonradan çıkan kanunlarla yapılan ek kadrolar kaldırılarak yerine bu kanuna bağlı bir sayılı cetvelde yazılı kadrolar konulmuştur.

MADDE 101. — 16 . 6 . 1934 tarihli ve 2514 sayılı Divanı Muhasebat Kanunu ile bu kanuna ek 5999, 6736 ve 7241 sayılı kanunlar ve diğer kanunların bu kanuna aykırı hükümleri kaldırılmıştır

ONİKİNCİ BÖLÜM

Çeşitli hükümler

MADDE 102. — Teklifin 98 nci maddesi 102 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 103. — Teklifin 99 ncu maddesi 103 ncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 104. — Teklifin 100 ncu maddesi 104 ncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 105. — Teklifin 101 nci maddesi 105 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 106. — Bakanlıklar ve Sayıştay denetimine giren sair teşekküller, malî hususlarla ilgili tüzük ve yönetmelikleri ancak Sayıştayın olurluğunu aldıktan sonra yürürlüğe koyabilirler.

MADDE 107. — Sivil ve askerî âmirlerle daire üstleri, yönetimleri altındaki saymanla-

GEÇİCİ MADDELER

GEÇİCİ MADDE 1. — Ekli iki sayılı cetvelde gösterilen kadrolar 1963 yılı Bütçe Kanununa bağlı (L) işaretli cetvelde Sayıştay başlığı altında eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 2. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği yıl ile önceki yıllara ait hesap ve işlemlerin denetiminde ve yargılanmasında eski hükümler uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 3. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarih ile daire ve kurulların bu kanunla gösterilen esaslara göre kuruluşu tarihine kadar toplanmalarında 2514 sayılı Kanunun bu konuya ilişkin hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

GEÇİCİ MADDE 4. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Sayıştayda görevli Başkan ve Üyelere Savcı ve Genel Sekreter yeniden seçim ve atanma işlemine lüzum kalmadan bu kanunla kabul edilen kadro aylık ve ödeneklerini alırlar.

Bunların eski derecelerde geçen müddetleri yeni derecelerinde geçmiş sayılır.

GEÇİCİ MADDE 5. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Sayıştay kuruluşunda görevli bulunanların - Savcı Yardımcıları dâhil - dereceleri bir derece yükseltilmiştir. Bun-

rın, hesaplarını kanunla belirtilen süreler içinde tam ve noksansız olarak hazırlayıp hazırlamadıklarını izlemek, inceleme görevi ile mahalline gelen Sayıştay denetçilerine gereken yardım ve kolaylığı sağlamak ve işin selâmeti ile ilgili tedbirleri almakla zorunludurlar.

GEÇİCİ MADDELER

GEÇİCİ MADDE 1. — Ekli 2 sayılı cetvelde gösterilen kadrolar 1964 mali yılında kullanılamaz.

GEÇİCİ MADDE 2. — Teklifin geçici 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 3. — Teklifin geçici 3 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 4. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Sayıştayda görevli başkan ve üyelerle savcı ve genel sekreter yeniden seçim ve atanma işlemine lüzum kalmadan bu kanunla kabul edilen kadro aylık ve ödeneklerini alırlar.

Bunların eski derecelerde geçen müddetleri yeni derecelerinde geçmiş sayılır.

Müktesep hakları olan aylıktan daha az bir aylıkla denetçi yardımcılığına atananlarla (35) lira aylıklı denetçi yardımcılığına atananların yeterlik sınavını verinceye kadar denetçi yardımcılığı kadrolarında geçirdikleri üç yıldan fazla süreleri halen buldukları barem derecelerinde geçen terfi sürelerine ve artanı da mütâakıp derecedeki terfi sürelerine eklenir.

Bu düzeltme sonunda geçmişe ait aylık isteminde bulunulamaz.

GEÇİCİ MADDE 5. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Sayıştay kuruluşunda görevli bulunan meslek ve yönetim mensupları, yeni bir atanma işlemine lüzum kalmaksızın

ların eski derecelerinde geçen müddetleri yeni derecelerde geçmiş sayılır.

Bu suretle dereceleri yükselmiş olanlara bu derece aylıklarının ödenmesinde işe başlama kaydı aranmaz.

GEÇİCİ MADDE 6. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Sayıştay kuruluşuna dâhil kadrolarda çalışanların her türlü kazanılmış hakları saklıdır.

GEÇİCİ MADDE 7. — 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun yürürlüğe girdiği 1.1.1950 tarihinden önceki hükümlere göre bağlanmış olan ve genel, katma ve özel bütçelerden ödenmekte bulunan emekli, dul ve yetim, vazife mâlûllüğü, âdi mâlûllük, vatani hizmet aylıklarıyla 5434 sayılı Kanunun geçici 42 nci maddesi yoluyla veya 1.1.1950 tarihinden evvel tasfiye edilmiş olup da sonradan çeşitli kanunlarla yeniden bağlanan veya bağlanacak olan emekli, dul ve yetim aylıklarının tahsis ve düzeltme işlemlerinin inceleme ve tesciline Sayıştayca devam edilir.

MADDE 102. — Bu kanun tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 103. — Bu kanunu Türkiye Büyük Millet Meclisi yürütür.

bağlı (1) sayılı cetveldeki derecelerden kazanılmış unvanlarına uygun olanlara atanmış sayılırlar ve aylık ve ödeneklerinin ödenmesinde işe başlama kaydı aranmaz.

GEÇİCİ MADDE 6. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Sayıştay kuruluşuna dâhil kadrolarda çalışanların her türlü kazanılmış hakları saklıdır.

8 nci maddede sayılan savcı yardımcılıklarına bu kanunun yayımı gününden başlayarak beş yıl içinde yüksek eğitim görmüş istekli bulunmazsa, lise tahsili üzerine maliye kursunu bitirmiş olanlardan Maliye Bakanlığı Kuruluş Kanununa bağlı kadrolarda, taşrada müdürlük, kontrol memurluğu, merkezde kontrolör-lük, şube müdürlüğü veya eşit işlerde on yıl süreli görev almış bulunanlar atanabilirler.

GEÇİCİ MADDE 7. — Teklifin geçici 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 8. — Bu kanun uyarınca düzenlenmesi gereken yönetmelikler, kanunun neşir tarihinden itibaren en çok üç yıl içinde yürürlüğe girecek şekilde Sayıştay Genel Kurulunca hazırlanır. Birinci Başkan bu madde hükmünün süresinde yerine getirilmesini temine zorunludur.

MADDE 108. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 109. — Teklifin 103 ncü maddesi 109 ncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

(Millet Meclisi İdare Âmirlerinin teklifine
bağlı cetveller)

[1] sayılı kadro cetveli

D.	Görevler	Aded	D.	Görevler	Aded
1	Başkan	1	8	4 ncü Sınıf Denetçi	250
1	Daire Başkanı	8	9	1 nei Sınıf Denetçi Yardımcısı	30
1	Üye	8	10	2 nei Sınıf Denetçi Yardımcısı	30
3	Genel Sekreter	1	5	Genel Sekreter Yardımcısı	2
1	Savcı	1	5	Şube Müdürü	6
4	Savcı Yardımcısı	8	6	» »	1
5	» »	8	7	» » Yardımcısı	6
3	Genel Kurul Raportörü	1	7	Levazım ve Ayniyat Saymanı	1
4	» » »	2	7	Şef	3
3	Temyiz Kurulu Raportörü	1	8	»	3
4	» » »	5	9	Tetkik Memuru	30
4	Daire Raportörü	8	10	Zabit, Tasnif ve Dosya Memuru	40
3	Uzman Denetçi	16	11	Kâtip	70
4	Başdenetçi	70	12	»	25
5	1 nei Sınıf Denetçi	100	13	»	20
6	2 nei Sınıf Denetçi	110	6	Daire Tabibi	1
7	3 ncü Sınıf Denetçi	210			

[2] sayılı (L) cetveli

1	Daire Başkanı	2	5	1 nei Sınıf Denetçi	40
1	Üye	8	6	2 nei Sınıf Denetçi	26
4	Savcı Yardımcısı	2	7	3 ncü Sınıf Denetçi	100
5	» »	2	8	4 ncü Sınıf Denetçi	115
4	Daire Raportörü	2	12	Kâtip	25
3	Uzman Denetçi	4	13	»	20
4	Başdenetçi	30			

[3] sayılı ödenek cetveli

D.	Ödenek miktarı
3)	
4)	650
5)	
6)	
7)	550
8)	
9)	
10)	400

(Geçici Komisyonun değiştirilmesine
bağlı cetveller)

[1] SAYILI CETVEL

D.	Görevler	Aded	D.	Görevler	Aded
1	Başkan	1	8	4 ncü Sınıf Denetçi	250
1	Daire Başkanı	8	9	1 nei Sınıf Denetçi Yardımcısı	30
2	Üye	32	10	2 nei Sınıf Denetçi Yardımcısı	30
3	Genel Sekreter	1	5	Genel Sekreter Yardımcısı	2
3	Savcı	1	5	Şube Müdürü	6
4	Savcı Yardımcısı	8	6	» »	1
5	» »	8	7	» » Yardımcısı	6
3	Genel Kurul Raportörü	1	7	Levazım ve Ayniyat Saymanı	1
4	» » »	2	7	Şef	3
3	Temyiz Kurulu Raportörü	1	8	»	3
4	» » »	5	9	Tetkik Memuru	30
4	Daire Raportörü	8	10	Zabıt, Tasnif ve Dosya Memuru	40
3	Uzman Denetçi	16	11	Kâtip	70
4	Başdenetçi	70	12	»	25
5	1 nei Sınıf Denetçi	100	13	»	20
6	2 nei Sınıf Denetçi	110	6	Daire Tabibi	1
7	3 ncü Sınıf Denetçi	210			

[2] SAYILI CETVEL

1	Daire Başkanı	2	5	1 nei Sınıf Denetçi	40
2	Üye	8	6	2 nei Sınıf Denetçi	26
4	Savcı Yardımcısı	2	7	3 ncü Sınıf Denetçi	100
5	» »	2	8	4 ncü Sınıf Denetçi	115
4	Daire Raportörü	2	12	Kâtip	25
3	Uzman Denetçi	4	13	»	20
4	Başdenetçi	30			

[3] SAYILI ÖDENEK CETVELİ

D. Ödenek miktarı

Teklifeye bağlı (3) sayılı cetvel aynen kabul edilmiştir.

[4] No.LU CETVEL

D.	Unvanı	Ödenek miktarı Lira
5	Şube Müdürü	150
6	»	150
7	» » Yardımcısı	150
7	Levazım ve Ayniyat Saymanı	150
7	Şef	150
8	»	150
9	Tetkik Memuru	100
10	Zabıt, Tasnif ve Dosya Memuru	100
11	Kâtip	100
12	»	100
13	»	100